

# **Kilderseweg bij 41 en 41a - 2019**

Bijlagen toelichting



Ontwerp





## **Inhoudsopgave**

<b>Bijlagen toelichting</b>	<b>5</b>
<b>Bijlage 1 Ruimtelijke onderbouwing</b>	<b>6</b>
<b>Bijlage 2 Ruimtelijke onderbouwing bijlage 1</b>	<b>45</b>
<b>Bijlage 3 Ruimtelijke onderbouwing bijlage 2</b>	<b>48</b>
<b>Bijlage 4 Ruimtelijke onderbouwing bijlage 3</b>	<b>74</b>
<b>Bijlage 5 Ruimtelijke onderbouwing bijlage 4</b>	<b>77</b>
<b>Bijlage 6 Ruimtelijke onderbouwing bijlage 5</b>	<b>81</b>
<b>Bijlage 7 Ruimtelijke onderbouwing bijlage 6</b>	<b>89</b>
<b>Bijlage 8 Ruimtelijke onderbouwing bijlage 7</b>	<b>105</b>
<b>Bijlage 9 Gezondheidsadvies</b>	<b>110</b>



## **Bijlagen toelichting**



## **Bijlage 1 Ruimtelijke onderbouwing**

# **RUIMTELIJKE ONDERBOUWING**

**Kilderseweg 41/ 41a  
7007 GJ DOETINCHEM**

## Inhoudsopgave

<b>Ruimtelijke onderbouwing</b>	<b>3</b>
<b>Hoofdstuk 1 Inleiding</b>	<b>4</b>
1.1 Aanleiding en doel	4
1.2 Planologische situatie	4
1.3 Plangebied	4
1.4 Leeswijzer	5
<b>Hoofdstuk 2 Planbeschrijving</b>	<b>6</b>
2.1 Huidige situatie	6
2.2 Toekomstige situatie	7
2.3 Landschappelijke inpassing	10
<b>Hoofdstuk 3 Beleidskader</b>	<b>11</b>
3.1 Inleiding	11
3.2 Rijksbeleid	13
3.3 Provinciaal beleid	14
3.4 Regionaal beleid	16
3.5 Gemeentelijk beleid	17
<b>Hoofdstuk 4 Haalbaarheid</b>	<b>21</b>
4.1 Algemeen	21
4.2 Vormvrije m.e.r.-beoordeling	21
4.3 Wet geurhinder en veehouderij	21
4.4 IPPC-richtlijn/ BREF/ Besluit emissiearme huisvesting	22
4.5 Wet ammoniak en veehouderij	23
4.6 Geluid	23
4.7 Volksgezondheid en veehouderij	23
4.8 Verspreiding dierziekten	26
4.9 Bodem	29
4.10 Luchtkwaliteit	29
4.11 Externe veiligheid	30
4.12 Bedrijven en milieuzonering	31
4.13 Flora en fauna	32
4.14 Water	33
4.15 Archeologie en cultuurhistorie	35
4.16 Economische uitvoerbaarheid	38
<b>Bijlagen</b>	<b>39</b>



## **Ruimtelijke onderbouwing**

## Hoofdstuk 1 Inleiding

### 1.1 Aanleiding en doel

Initiatiefnemers zijn voornemens het pluimveebedrijf gelegen aan de Kilderseweg 41/ 41a (7007 GJ) te Doetinchem verder duurzaam te ontwikkelen. Beknopt houdt de ontwikkeling in dat de ondernemers marktgericht willen produceren waarbij er minder dieren op het bedrijf gehouden worden. Eveneens wordt een buitenuitloop voor een gedeelte van de legkippen gerealiseerd alsmede een wintergarden (binnenuitloop).

### 1.2 Plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Kilderseweg 41/ 41a te Doetinchem, in het gemengde buitengebied van gemeente Doetinchem. De locatie is kadastraal bekend gem. Doetinchem, sectie R, nummers 12, 20 t/m 26, 74, 92 en 93. De percelen waarop de buitenuitloop plaats vindt is grotendeels in eigendom van de initiatiefnemer, overige gronden zijn/ worden voor lange termijn gepacht of mag de initiatiefnemer gebruik van maken.



Afbeelding 1 Ligging plangebied (bron: opentopo.nl)

### 1.3 Planologische situatie

Op grond van het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied – 2012' heeft onderhavig perceel o.a. de enkelbestemming 'Agrarisch' met bijbehorend bouwvlak. Het bouwvlak heeft de naderde functieaanduiding 'intensieve veehouderij'. De buitenuitloop voor de legkippen is beoogd op gronden met de enkelbestemming 'Agrarisch'. Deze gronden zijn bestemd voor grondgebonden agrarische bedrijven en niet voor intensieve veehouderij (aldus, artikel 3.1, lid a). Nu de gronden voor de beoogde buitenuitloop niet beschikken over de aanduiding 'intensieve veehouderij' noch er sprake is van een 'grondgebonden agrarisch bedrijf' op grond van artikel 1.58 is er sprake van een strijdigheid met het vigerende bestemmingsplan.

Om de gewenste ontwikkeling te kunnen realiseren is een partiële herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk. Deze herziening moet gemotiveerd worden middels een ruimtelijke onderbouwing waaruit blijkt dat deze niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening. Voorliggende onderbouwing voorziet hierin.

## **1.4 Leeswijzer**

In hoofdstuk 2 Planbeschrijving is een beschrijving van de huidige en toekomstige situatie weergegeven, de ruimtelijke analyse maakt hier eveneens onderdeel vanuit. In hoofdstuk 3 wordt het beleidskader met bijbehorende randvoorwaarden uiteengezet. Hoofdstuk 4 geeft het relevante beleid en haalbaarheid weer.



## Hoofdstuk 2 Planbeschrijving

### 2.1 Huidige situatie

#### 2.1.1 Aard van het bedrijf

Begin 1920 is het gemengde bedrijf van initiatiefnemer gestart. Door de jaren c.q. generaties heen heeft het bedrijf zich gespecialiseerd in het houden van leghennen. In de huidige bedrijfssituatie worden 118.500 leghennen gehouden binnen drie stallen. Het bedrijf beschikt over een mestdrooginstallatie waarbij de eigen pluimveemest wordt gedroogd tot mestkorrels. Een gedeelte van de eieren wordt op het bedrijf zelf verkocht middels een "eier-automaat". Initiatiefnemers voeren al de dagelijkse werkzaamheden in eigenbeheer uit wat resulteert in een hoge arbeidsintensiteit. De gronden als beschreven in paragraaf 1.2 zijn deels in eigendom en worden momenteel gebruikt voor het verbouwen van landbouwgewassen.

#### 2.1.2 Ligging veehouderij en inrichting perceel

Een luchtfoto van de ligging van de veehouderij is in onderstaande afbeelding toegevoegd. Het bedrijf ligt in een gemengd gebied waarbij agrarische gronden grenzen met de woonwijk Dichteren en diverse bedrijventerreinen. Onderhavig bedrijf ligt op zeer korte afstand van de 'A18' en is dan ook goed zichtbaar vanaf de snelweg.



Afbeelding 2 Luchtfoto (bron: globespotter.nl)



Afbeelding 3 & 4 Aangezicht (bron: google maps)

Het bedrijf ligt circa 180 meter van de Kilderseweg af en beschikt over een eigen erftoegangsweg (zie ook afbeelding 3-4). In de huidige situatie zijn binnen het bouwvlak een bedrijfswoning, drie pluimveestallen incl. voorruimtes, een mestloods, werkplaats/ magazijn, werktuigenberging en inpakruimte c.q. eieropslag aanwezig.

## BASIS RUIMTELIJKE ONDERBOUWING

### 2.1.3 Milieuvergunning

Op d.d. 31 maart 2009 is voor onderhavige veehouderij een revisievergunning ingevolge de Wet milieubeheer verleend. Vervolgens is op d.d. 7 september 2016 een Omgevingsvergunning (onderdeel: milieuneutraal veranderen) op basis van artikel 2.1, lid 1 onder e Wabo verleend. Op grond van de revisievergunning en melding mag binnen de inrichting onderstaande veebezetting worden gehouden.

Tabel 1 Overzicht vergunde bedrijfssituatie

Stal	Diercategorie	Stalsysteem	RAV code	aantal dieren	NH3/ dier	OU/ dier	PM10/ dier	NH3/ totaal	OU/ totaal	PM10/ totaal
E	legkippen en (groot-)ouderdieren van legrassen	vollèrehuisvesting; minimaal 50% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters in minimaal twee etages (BWL 2004.09.V1) + droogtunnel met geperforeerde metalen platen 55% emissiereductie fijn stof (BWL 2007.09.V2)	E 2.11.1 + E 6.4.2	22500	0,092	0,34	65	2070,00	7650	1462500
F	legkippen en (groot-)ouderdieren van legrassen	vollèrehuisvesting; minimaal 50% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters in minimaal twee etages (BWL 2004.09.V1) + droogtunnel met geperforeerde metalen platen 55% emissiereductie fijn stof (BWL 2007.09.V2)	E 2.11.1 + E 6.4.2	22500	0,092	0,34	65	2070,00	7650	1462500
G	legkippen en (groot-)ouderdieren van legrassen	vollèrehuisvesting; minimaal 50% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters in minimaal twee etages (BWL 2004.09.V1) + droogtunnel met geperforeerde metalen platen 55% emissiereductie fijn stof (BWL 2007.09.V2)	E 2.11.1 + E 6.4.2	73500	0,092	0,34	65	6762,00	24900	4777500
C	Zoogkoeien	overige huisvesting	A 2.100	15	4,1	-	86	61,50	-	1290
<b>Totaal:</b>								<b>10.963,50</b>	<b>40.290,00</b>	<b>7.703.790,00</b>
<small>* emissie in kg NH3 per dierplaats per jaar volgens de Regeling ammoniak en veehouderij                  * geuremissiefactor in odour units per serconde per dier volgens de Regeling geurhinder en veehouderij                  * fijn stofemissie (g PM10/dier/jaar)</small>										

## 2.2 Toekomstige situatie

### 2.2.1 Beoogde bedrijfsontwikkeling

Zoals reeds beschreven zijn initiatiefnemers voornemens het bedrijf verder te ontwikkelen. De afgelopen jaren is door de ondernemers zwaar ingezet op het verduurzamen van het pluimveebedrijf. Een volgende stap in dit proces is een transitie van het bedrijf naar een maatschappelijk gedragen verantwoord productieproces. Initiatiefnemers zijn daarom voornemens diverse wijzigingen op het bedrijf door te voeren (afname aantal dieren, realisatie wintergarden en toepassen zonnepanelen), waarbij alleen het realiseren van de buitenuitloop voor een deel van de legkippen onderdeel uitmaakt van de herziening.

Een plattegrondtekening van de beoogde bedrijfsopzet is toegevoegd als bijlage 1. Een gedeelte van de leghennen die gehuisvest zijn op de begane grondvloer van stal G kunnen gebruik maken van de buitenuitloop. Deze leghennen krijgen licht, lucht, groenvoer en hebben de ruimte om te scharrelen en een stofbad te nemen. Beide etages van stal G kunnen gebruik maken van de wintergarden (inpandig), behalve een natuurlijk dag- en nachtritime, hebben de kippen meer bewegingsvrijheid en volop de gelegenheid om natuurlijk gedrag te vertonen. De toegang van de leghennen tot de wintergarden wordt automatisch geregeld. Hetzelfde geldt voor de toegang tot de buitenuitloop; een rolgordijn gaat automatisch open en dicht.

Vanuit planologisch en stedenbouwkundig oogpunt verandert er op onderhavige locatie niet veel. De beoogde wintergarden bij stal G wordt inpandig gerealiseerd en de toegang tot de buitenuitloop (c.q. aanpassen van de zijgevel) is een activiteit die valt onder het zogenaamde 'vergunningvrij bouwen' op grond van bijlage 2 van het Bor, artikel 3.

### 2.2.2 Maatregelen ter preventie van dierziekten

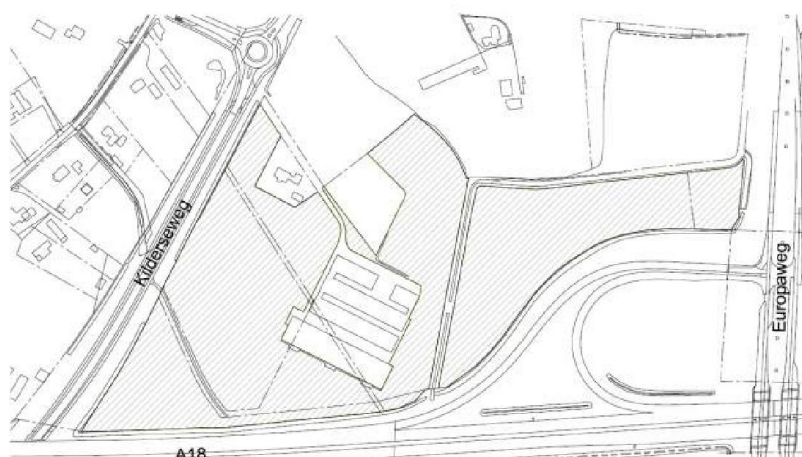
Binnen onderhavige pluimveehouderij worden diverse maatregelen getroffen om de risico's op een uitbraak van dierziekten zoveel mogelijk te beperken. Om de risico's op het bedrijf te beperken c.q. te voorkomen is het bedrijf zodanig opgezet, dat bezoekers niet direct in de stallen kunnen komen. Personen die de stallen willen bezoeken/betreden dienen zich te houden aan strikte hygiëneregels (o.a. gebruik van bedrijfskleding, een hygiënesluis, toepassen ontsmettingsmiddelen etc.). Binnen onderhavige veehouderij wordt bedrijfsmatig pluimvee gehouden. Hierdoor is er sprake van een gespecialiseerd bedrijf met slechts één diersoort. Op basis hiervan worden de risico's op de verspreiding van dierziekten al in grote mate beperkt.

Binnen de pluimveehouderij worden de volgende maatregelen getroffen in het kader van de dier- en volksgezondheid en om de verspreiding van dierziekten te voorkomen:

- Binnen een afstand van ongeveer 200 meter van het emissiepunt van de beoogde pluimveehouderij is geen woning van derden aanwezig;
- Binnen de veehouderij wordt slechts één diersoort (pluimvee) bedrijfsmatig gehouden;
- Professionele begeleiding door adviseurs, dierenarts en voerleverancier;
- Er wordt per jaar een bedrijfsbehandelingsplan op het gebied van het gebruik van diergeneesmiddelen opgesteld in samenwerking met de begeleidende dierenarts;
- De begeleidende dierenarts bezoekt iedere maand het bedrijf;
- Beperkt antibiotica gebruik;
- De periodieke controle op de algehele gezondheidsstatus van het bedrijf;
- Strikte hygiënemaatregelen;
- De stallen zijn uitgevoerd met conform de modernste eisen en technische inzichten.

### 2.2.3 Inrichting perceel

In onderstaande afbeelding is een situatieschets van het bedrijf opgenomen, inclusief de gronden welke beoogd zijn voor de buitenuitloop (gearceerd). Met uitzondering van het aanpassen van de zijgevel van stal G, vinden er op het bedrijf geen wijzigingen plaats. De inrichting van het bouwperceel, gebruik van de gebouwen, etc. blijft onveranderd in werking in de beoogde bedrijfsopzet.



Afbeelding 5 Perceel Kilderseweg 41-41a (bron: Van Westreenen B.V.)



## BASIS RUIMTELIJKE ONDERBOUWING

In totaal worden er 26.750 leghennen gehuisvest op de begane grondvloer van stal G. De gearceerde gronden hebben een gezamenlijke oppervlakte van 82.545 m<sup>2</sup>. Initiatiefnemer houdt de leghennen volgens de concepten 'KAT/ BLK 1-2 sterren', dit betekent dat één hen moet beschikken over 4m<sup>2</sup>. Dit betekent dat 20.636 leghennen beschikken over de buitenuitloop. Het genoemde aantal dieren wordt gehouden in vier van de vijf stal-compartimenten. De overige 6.114 leghennen zijn gehuisvest in het resterende compartiment en maken louter gebruik van de wintergarden.

### 2.2.4 Milieuvergunning

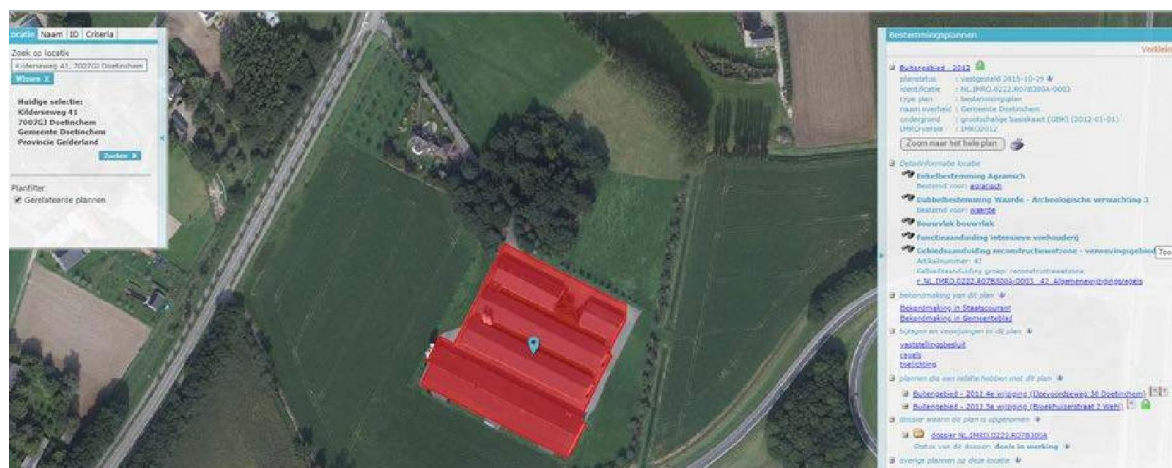
In onderstaande tabel is de gewenste bedrijfsopzet weergegeven. Voor de beoogde bedrijfsopzet is op d.d. 10 juli 2018 reeds een Omgevingsvergunning Wabo (onderdeel: milieuneutrale wijziging) verleend. Wellicht ten overvloede benoemen we dat de activiteiten zoals geschetst in paragraaf 2.2.1, hierin allemaal in zijn opgenomen.

Tabel 2 Beoogde bedrijfsopzet

Stal	Diercategorie	Stalsysteem	RAV code	aantal dieren	NH3/dier	OU/dier	PM10/dier	NH3/ totaal	OU/ totaal	PM10/ totaal
E	legkippen en (groot-)ouderdieren van leggrassen	volièrehuisvesting; minimaal 50% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters in minimaal twee etages (BWL 2004.09.V1) + droogtunnel met geperforeerde metalen platen 55% emissiereductie fijn stof (BWL 2007.09.V2)	E 2.11.1 + E 6.4.2	22500	0,092	0,34	65	2070,00	7650	1462500
F	legkippen en (groot-)ouderdieren van leggrassen	volièrehuisvesting; minimaal 50% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters in minimaal twee etages (BWL 2004.09.V1) + droogtunnel met geperforeerde metalen platen 55% emissiereductie fijn stof (BWL 2007.09.V2)	E 2.11.1 + E 6.4.2	22500	0,092	0,34	65	2070,00	7650	1462500
G	legkippen en (groot-)ouderdieren van leggrassen	volièrehuisvesting; minimaal 50% van de leefruimte is rooster met daaronder een mestband. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters in minimaal twee etages (BWL 2004.09.V1) + droogtunnel met geperforeerde metalen platen 55% emissiereductie fijn stof (BWL 2007.09.V2)	E 2.11.1 + E 6.4.2	53500	0,092	0,34	65	4922,00	18190	3477500
C	Zoogkoeien	overige huisvesting	A 2.100	15	4,1	-	86	61,50	-	1290
<b>Totaal:</b>								<b>9.123,50</b>	<b>33.490,00</b>	<b>6.403.790,00</b>
* emissie in kg NH <sub>3</sub> per dierplaats per jaar volgens de Regeling ammoniak en veehouderij										
* geuremissiefactor in odour units per seconde per dier volgens de Regeling geurhinder en veehouderij										
* fijn stofemissie (g PM10/dier/jaar)										

### 2.2.5 Bestemmingsplan

Op grond van het geldende bestemmingsplan 'Buitengebied – 2012' heeft het perceel de enkelbestemming 'Agrarisch' met bijbehorend bouwvlak. Eveneens kent het perceel de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologische verwachting 3' en de gebiedsaanduiding 'Reconstructiezone – verwevingsgebied'. Het bouwvlak heeft de nadere functieaanduiding 'intensieve veehouderij'. De buitenuitloop voor een gedeelte van de legkippen is beoogd op gronden met de enkelebestemming 'Agrarisch'. In onderstaande afbeelding is een kaartuitsnede van de plankaart toegevoegd.



Afbeelding 6 Kaartuitsnede bestemmingsplan Buitengebied – 2012 (bron: ruimtelijkeplannen.nl)

## RUIMTELIJKE ONDERBOUWING

Zoals in paragraaf 1.3 reeds kort is geschetst, doet zich met de beoogde bedrijfsopzet een strijdigheid voor met het bestemmingsplan. Dit betreft louter de buitenuitloop voor een gedeelte van de leghennen op omliggende gronden. Deze gronden zijn op grond van het vigerende bestemmingsplan bestemd voor grondgebonden agrarische bedrijven en niet voor intensieve veehouderij (aldus, artikel 3.1, lid a).

Nu de gronden voor de beoogde buitenuitloop niet beschikken over de specifieke aanduiding noch er sprake is van een 'grondgebonden agrarisch bedrijf' op grond van artikel 1.58, is er strijd met het vigerende bestemmingsplan.

### **2.3 Landschappelijke inpassing**

Conform het bestemmingsplan 'Buitengebied – 2012' dient een landschappelijke inpassing onderdeel uit te maken van de herziening. Om de beoogde bedrijfsontwikkeling op een landschappelijk verantwoorde wijze in te passen, is een landschaps- en beheerplan opgesteld voor onderhavige locatie. De gehele rapportage bekend onder de gegevens "Landschaps- en beheerplan, d.d. 21 januari 2019 is als bijlage 2 toegevoegd aan deze onderbouwing.

## Hoofdstuk 3      **Beleidskader**

### 3.1      **Inleiding**

In dit hoofdstuk komt het overheidsbeleid aan de orde dat van invloed is op het betreffende plangebied. Uit onderzoek blijkt dat de volgende beleidsstukken niet van invloed zijn:

- Cultuur en Erfgoed 2017-2020, Beleef het mee! Provincie Gelderland, vastgesteld 29 juni 2016;
- Regionale woonagenda Achterhoek, Regio Achterhoek, vastgesteld 25 juni 2015;
- Afsprakenkader detailhandel, Regio Achterhoek, 24 september 2015;
- Herziene woningbouwstrategie 2015, gemeente Doetinchem, vastgesteld 5 november 2015;
- Lokale woonagenda gemeente Doetinchem 2016-2025, vastgesteld 22 september 2016;
- Masterplan Schil, gemeente Doetinchem, d.d. 13 december 2007;
- Groenstructuurplan Doetinchem 2017, gemeente Doetinchem, vastgesteld 27 juni 2017;
- Cultuurnota Dossier Cultuur 2003, gemeente Doetinchem, vastgesteld d.d. 18 december 2003;
- Detailhandelsbeleid Doetinchem, gemeente Doetinchem, 18 juli 2013;
- Visie boodschappenstructuur, gemeente Doetinchem, vastgesteld 22 februari 2018;
- Kantorennota 'Ruimte voor kantoren', gemeente Doetinchem, vastgesteld op 7 februari 2008;
- Continuïteit in Karakter, Cultuurhistorie Doetinchem, vastgesteld 21 september 2017;
- Mobiliteitsvisie 2016-2026, gemeente Doetinchem, vastgesteld 3 november 2016;
- Parkeervisie gemeente Doetinchem 2017-2020, gemeente Doetinchem, vastgesteld 8 juni 2017.

Deze plannen zijn daarom ook niet verder toegelicht in dit plan. Het beleid wat wel van invloed is op de ontwikkeling is in dit hoofdstuk verwoord en afgewogen.

### 3.2      **Rijksbeleid**

#### 3.2.1      **Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR)**

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) is op 13 maart 2012 inwerking getreden. Deze structuurvisie vervangt de Nota Ruimte. De structuurvisie geeft een nieuw, integraal kader voor het ruimtelijk en mobiliteitsbeleid op Rijksniveau en is de 'kapstok' voor bestaand en nieuw Rijksbeleid met ruimtelijke consequenties. In de structuurvisie schetst het Rijk ambities tot 2040 en doelen, belangen en opgaven tot 2028.

De leidende gedachte in de SVIR is ruimte maken voor groei en beweging. De SVIR is de eerste Rijksnota die de onderwerpen infrastructuur en ruimte integraal behandelt. In de SVIR richt het Rijk zich vooral op decentralisatie. De verantwoordelijkheid wordt verplaatst van Rijksniveau naar provinciaal en gemeentelijk niveau.

Door urbanisatie, individualisering, vergrijzing en ontgroening nemen de ruimtelijke verschillen toe. Vanaf 2035 groeit de bevolking niet meer. De samenstelling van de bevolking, en daarmee de samenstelling van huishoudens, verandert. Ambities tot 2040 zijn onder andere het aansluiten van woon- en werklocaties op de (kwalitatieve) vraag en het zoveel mogelijk benutten van locaties voor transformatie en herstructurering. Ook wil het Rijk ervoor zorgen dat in 2040 een veilige en gezonde leefomgeving met een goede milieukwaliteit wordt geboden. Dit moet voor zowel het landelijk als het stedelijk gebied gelden. In de SVIR is verder vastgelegd dat provincies en (samenwerkende) gemeenten verantwoordelijk zijn voor programmering van verstedelijking. (Samenwerkende) gemeenten zorgen voor (boven)lokale afstemming van woningbouwprogrammering die past binnen de provinciale kaders. Ook zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van de woningbouwprogramma's.

### Onderzoek en conclusie

Afspraken over verstedelijking, groene ruimte en landschap laat het Rijk over aan de provincies en gemeenten. Het Rijk stelt derhalve geen specifieke regels voor beperkte agrarische ontwikkelingen, zoals het toestaan van een buitenuitloop voor leghennen op agrarische gronden. Met het herzien van het bestemmingsplan op de Kilderseweg 41/41a te Doetinchem, zijn geen nationale belangen in het geding. De SVIR vormt daarmee geen belemmering voor de beoogde herziening.

### 3.2.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

Het Rijk legt met het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro), de nationale ruimtelijke belangen juridisch vast. Enerzijds betreft het de belangen die reeds in de (ontwerp-) AMvB Ruimte uit 2009 waren opgenomen en anderzijds is het Barro aangevuld met onderwerpen uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). Het besluit is op 30 december 2011 in werking getreden.

Onderwerpen waarvoor het Rijk ruimte vraagt zijn de mainportontwikkeling van Rotterdam, bescherming van de waterveiligheid in het kustfundament en in en rond de grote rivieren, bescherming en behoud van de Waddenzee en enkele werelderfgoederen, zoals de Beemster, de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam en de uitoefening van defensietaken. Ter bescherming van deze belangen zijn reserveringsgebieden, begrenzingen en vrijwaringszones opgenomen. In het besluit is aangegeven op welke wijze bestemmingsplannen voor deze gebieden moeten zijn ingericht. Indien geldende bestemmingsplannen niet voldoen aan het Barro dan moeten deze binnen drie jaar na inwerkingtreding van het besluit zijn aangepast.

Bij besluit van 28 augustus 2012 (inwerking getreden op 1 oktober 2012) is het Barro aangevuld met de ruimtevraag voor de onderwerpen hoofdinfrastructuur (reserveringen voor hoofdwegen en landelijke spoorwegen en vrijwaring rond Rijksvaarwegen), de elektriciteitsvoorziening, het regime van de herijkte ecologische hoofdstructuur en waterveiligheid (bescherming van primaire waterkeringen en bouwbeperkingen in het IJsselmeergebied).

### Onderzoek en conclusie

Het Barro doet geen specifieke uitspraken over zaken die in dit plan worden geregeld.

### 3.2.3 De Ladder voor duurzame verstedelijking

De Ladder voor duurzame verstedelijking (verder: 'de Ladder') is ingericht voor een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten. De uitgangspunten hierbij zijn dat de ontwikkeling voorziet in een behoefte, en dat de ontwikkeling in eerste instantie in bestaand stedelijk gebied wordt gerealiseerd.

Artikel 3.6 lid twee Bro omschrijft de ladder als volgt:

"De toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, bevat een beschrijving van de behoefte aan die ontwikkeling, en, indien het bestemmingsplan die ontwikkeling mogelijk maakt buiten het bestaand stedelijk gebied, een motivering waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien."

Voor de Ladder is dus een onderzoek nodig die uit twee stappen bestaat:

1. Is sprake van een 'nieuwe stedelijke ontwikkeling'?
2. Als hier sprake van is, dan moet motivering plaats vinden volgens de Ladder: Vind de ontwikkeling plaats binnen het bestaand stedelijk gebied die in die behoefte kan worden voorzien?

De toepassing van de Ladder is medebepaald door uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRS). De ABRS heeft in een 'overzichtspraak' op 28 juni 2017 op een rij gezet hoe de Ladder gebruikt moet worden. Hiermee wordt houvast geboden aan de rechtspraak.

In navolging op de ladder voor duurzame verstedelijking zoals opgenomen in de Bro, heeft provincie Gelderland in haar 'Omgevingsvisie Gelderland' de 'Gelderse ladder voor duurzaam ruimtegebruik' opgenomen. Meer daarover in paragraaf 4.3.2.

### Onderzoek

1. Is sprake van een 'nieuwe stedelijke ontwikkeling'?

De laddertoets geldt alleen voor nieuwe stedelijke ontwikkelingen. Artikel 1.1.1 Bro definieert een stedelijke ontwikkeling als 'een ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen'.

De beoogde buitenuitloop voor een gedeelte van de leghennen op omliggende landbouwpercelen wordt niet aangemerkt als nieuwe stedelijke ontwikkeling omdat er geen uitbreiding plaatsvindt van bouwwerken dan wel (erf-)verharding. Omdat er bij dit plan geen sprake is van een nieuwe stedelijke ontwikkeling, is een motivering van het plan volgens de Ladder niet nodig.

### Conclusie

Nu er geen sprake is van nieuwe stedelijke ontwikkelingen is er geen strijdigheid met de Ladder. De duurzaamheidsladder uit artikel 3.1.6 lid 2 van het Bro vormt om die reden dan ook geen belemmering voor het uitvoeren van gevraagde bestemmingsplan herziening.

## 3.3 Provinciaal beleid

### 3.3.1 Omgevingsvisie en Omgevingsverordening Gelderland

Op 9 juli 2014 stelden Provinciale Staten van Gelderland de Omgevingsvisie vast. De bijbehorende Omgevingsverordening is vervolgens op 24 september 2014 vastgesteld. Op 18 oktober 2014 zijn de Omgevingsvisie en de -verordening Gelderland in werking getreden. Daarna zijn een aantal besluiten genomen waardoor de omgevingsverordening aangepast is. De geconsolideerde Omgevingsvisie en -verordening Gelderland van d.d. 1 januari 2018 gelden nu als uitgangspunt.

Momenteel is de provincie bezig om een nieuwe Omgevingsvisie en actualisatieplan Omgevingsverordening op te stellen. GS van Gelderland hebben op 5 juni 2018 de ontwerp Omgevingsvisie Gaaf Gelderland, het actualisatieplan Omgevingsverordening en de bijbehorende Milieunotitie vastgesteld. Dit lag ter inzage van 14 juni tot en met 9 augustus 2018. Op 21 november 2018 heeft de openbare hoorzitting over de ontwerp omgevingsvisie en – verordening plaatsgevonden. Provinciale Staten op heeft op 19 december 2018 ingestemd met voorgenoemde visie en verordening. Provinciale Staten verwacht de vastgestelde plannen voor 1 maart 2019 te publiceren.

De Omgevingsvisie en -verordening bevatten de belangrijkste maatschappelijke opgaven in Gelderland. In de Omgevingsvisie staan de hoofdlijnen van het beleid. Het Waterplan, het Provinciaal Verkeer en Vervoer Plan, het Streekplan, het Milieuplan en de Reconstructieplannen zijn herzien en samengebracht in de Omgevingsvisie.

De Omgevingsverordening bevat de regels, waarmee het beleid uit de visie is vastgelegd.

De provincie kiest er in de Omgevingsvisie voor om vanuit twee hoofddoelen bij te dragen aan gemeenschappelijke maatschappelijke opgaven. Deze opgaven zijn:

- Een duurzame economische structuur;
- Het borgen van de kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving.

Via co-creatie en uitnodigingsplanologie streeft de provincie ernaar sneller in te spelen op de maatschappelijke ontwikkelingen in Gelderland.

## 3.3.2 Omgevingsvisie Gelderland

In deze visie beschrijft de provincie hoe zij de komende jaren willen omgaan met ontwikkelingen en initiatieven. Het is een 'plan' dat richting geeft en ruimte biedt; geen plan met exacte antwoorden. De provincie kiest er in deze visie voor om vooral opgaven en rollen te benoemen. Omstandigheden veranderen; nieuwe ontwikkelingen en kansen kunnen zich voordoen. De provincie wil daarop inspelen en nodigt partijen daarom uit om mee te denken en te werken.

De Omgevingsvisie Gelderland is op 9 juli 2014 door Provinciale Staten van de provincie Gelderland vastgesteld. De geconsolideerde Omgevingsvisie van d.d. 1 januari 2018 geldt als uitgangspunt. Uitwerking van de Omgevingsvisie voor nieuwe ontwikkelingen en kansen vindt plaats in de Omgevingsverordening Gelderland. In de Omgevingsvisie is ten aanzien van niet-grondgebonden veehouderijen (artikel 3.4.2) het onderstaande opgenomen:

### 3.4.2 Niet-grondgebonden veehouderij: het Plussevenbeleid

In dit gebied heeft de provincie als doel de randvoorwaarden te creëren voor duurzame niet-grondgebonden landbouw. Daarbij gaat het om maatschappelijk verantwoord ondernemen. De ontwikkelingsmogelijkheden van een bedrijf hangen in de eerste plaats af van de bedrijfslocatie. In Gelderland behoort het grootste deel van de pluimvee- en varkens- en vleeskalverenbedrijven tot de niet-grondgebonden landbouw. Het voer voor deze dieren komt van buiten het bedrijf en veelal zelfs van buiten Nederland.

De provincie stimuleert bestaande bedrijven in deze sector die duurzamer wensen te produceren. Dit betekent:

- er is geen ruimte voor nieuwvestiging van niet-grondgebonden veehouderijbedrijven;
- er is ruimte voor bestaande bedrijven om zich duurzaam te ontwikkelen. Aan deze groei zijn duurzaamheidseisen verbonden die zijn uitgewerkt in het Plussevenbeleid (zie Verdieping 3.9.10 Plussevenbeleid: verduurzaming van bedrijven in de niet-grondgebonden veehouderij). Aan gemeenten wordt gevraagd om deze voorwaarden in haar ruimtelijk beleid mee te nemen. Welke uitbreidingen van veehouderijen mogelijk zijn, wordt verder bepaald door:
  - de wettelijke kaders van het Rijk;
  - de provinciale regels voor bescherming van o.m. de kernkwaliteiten van Nationale Landschappen, Waardevol Open landschap, Nieuwe Hollandse Waterlinie, Gelderse Groene Ontwikkelingszone en het Gelders Natuurnetwerk, zoals weergegeven in de provinciale Omgevingsverordening;
  - het gemeentelijk bestemmingsplan en het gemeentelijk ruimtelijk beleid: de gemeente bepaalt of en waar uitbreidingen gewenst zijn.

De groei moeten ondernemers 'verdienen'. De groeipotentie van een bedrijf wordt afhankelijk van de plek waarin het bedrijf ligt. Wanneer kwetsbare en gevoelige functies in de omgeving van de bedrijfslocatie liggen, zijn de uitbreidingsmogelijkheden beperkt en aan specifieke voorwaarden gekoppeld. Zo moeten bedrijven in de omgeving van stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden extra technische maatregelen treffen om groeiruimte te creëren.

In de verdiepende tekst bij deze Omgevingsvisie (3.9.10 Plussevenbeleid: verduurzaming van bedrijven in de niet-grondgebonden veehouderij) worden voor het Plussevenbeleid enkele zaken aangereikt.

Naast het planologische spoor stimuleert de provincie de verduurzaming van de veehouderij actief door kennis te helpen ontwikkelen en door innovaties via proefopstellingen en praktijkpilots te ondersteunen. Ook in relatie tot de bevindingen uit de PlanMER: Duurzame ontwikkeling niet-grondgebonden landbouw. Zie bijlage 42 PlanMER en Passende beoordeling Uitwerking Gelders Plussevenbeleid en bijlage 43 Aanvulling PlanMER en Passende beoordeling Uitwerking Gelders Plussevenbeleid.

#### Rolopvatting

De provincie is:

- normerend
- inspirerend
- verbindend

#### Instrumenten

- verordening
- ondersteuning
- stimulering

In de (op het moment van schrijven) toekomstige Omgevingsvisie Gaaf Gelderland wordt niet specifiek benoemd wat de visie is aangaande niet-grondgebonden veehouderijen. De op dit moment beschikbare ontwerp-visie (d.d. 05-06-2018) wordt landbouw in zijn algemeenheid gekoppeld aan onderwerpen als biodiversiteit, water en onderwijs.

## Onderzoek en conclusie

Het Gelderse plussevenbeleid is geënt op niet-grondgebonden veehouderijen die willen uitbreiden, hetgeen volgt ook uit de verdiepende tekst bij de Omgevingsvisie (artikel 3.9.10). Er wordt hier gesproken over de oppervlakte van het bouwperceel in relatie tot een toename hiervan. In onderhavige situatie vindt geen uitbreiding van het bedrijf c.q. bouwperceel plaats, sterker nog het aantal dieren op locatie neemt af. Het realiseren van de buitenuitloop past overigens goed in de visie die Gelderland heeft voor het plangebied: men wil vooraarden creëren voor duurzame niet-grondgebonden landbouw, waar maatschappelijk verantwoord ondernemen onderdeel van is.

Geconcludeerd kan worden dat de op dit moment vigerende Omgevingsvisie (januari 2018) dan ook geen belemmering vormt voor de beoogde buitenuitloop voor een gedeelte van de leghennen. Voor het overige staan in de Omgevingsvisie geen specifieke regels die de ontwikkeling beïnvloeden.

Eveneens kan worden geconcludeerd dat de toekomstige Omgevingsvisie Gaaf Gelderland geen belemmering vormt voor de beoogde buitenuitloop. In de ontwerp-visie worden geen kaders geschetst ten aanzien van niet-grondgebonden bedrijven.



### 3.3.3 Omgevingsverordening Gelderland

De provincie beschikt over diverse instrumenten waarmee zij haar ambities realiseert. De Omgevingsverordening wordt ingezet voor die onderwerpen waarvoor de provincie eraan hecht dat de doorwerking van het beleid van de Omgevingsvisie juridisch gewaarborgd is. De Omgevingsverordening voorziet ten opzichte van de Omgevingsvisie niet in nieuw beleid en is daarmee dus beleidsneutraal. De inzet van de Omgevingsverordening als juridisch instrument om de doorwerking van het provinciaal beleid af te dwingen is beperkt tot die onderdelen van het beleid waarvoor de inzet van algemene regels noodzakelijk is om provinciale belangen veilig te stellen of om uitvoering te geven aan wettelijke verplichtingen.

De Omgevingsverordening Gelderland richt zich net zo breed als de Omgevingsvisie Gelderland op de fysieke leefomgeving in de provincie Gelderland. Dit betekent dat vrijwel alle regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving opgenomen zijn in de Omgevingsverordening Gelderland. Het gaat hierbij om regels op het gebied van ruimtelijke ordening, milieu, water, mobiliteit en bodem. De Omgevingsverordening Gelderland is op 24 september 2014 door Provinciale Staten van Gelderland vastgesteld. De geconsolideerde Omgevingsverordening Gelderland van d.d. 1 januari 2018 geldt nu als uitgangspunt.

Voor de volledigheid wordt in volgende sub paragraaf ook getoetst aan het toekomstige beleid 'Ontwerp-actualisatieplan 6 Omgevingsverordening (d.d. 05-06-2018) wat naar verwachting voor 1 maart 2019 wordt vastgesteld

#### Onderzoek en conclusie

In de Omgevingsverordening zijn regels (randvoorwaarden) opgenomen welke het mogelijk maken het omgevingsbeleid uit te voeren. In artikel 2.5.3.2 van de Omgevingsverordening worden de randvoorwaarden beschreven welke van toepassing zijn bij een uitbreiding van een niet-grondgebonden veehouderij. Het artikel luidt als onderstaand.

##### Regels

##### hoofdstuk 2 Ruimte

##### 2.5 Veehouderij

Een nadere toelichting vindt u onder Toelichting\_2.5 Veehouderij

##### 2.5.3 Niet - grondgebonden veehouderij

##### artikel 2.5.3.2 Uitbreiding niet-grondgebonden veehouderijtak: Plussenbeleid

1. Bestemmingsplannen maken de uitbreiding van de oppervlakte van een agrarisch bouwperceel met een niet-grondgebonden veehouderijtak dat gelegen is in het gebied dat is aangewezen als **Plussenbeleid** steeds mogelijk indien zij voldoen aan beleidsregels die door de gemeenteraad zijn vastgesteld in overeenstemming met paragraaf 3.3.10 (Verdieping) Omgevingsvisie Gelderland (december 2016). Bij uitbreiding van de oppervlakte van een agrarisch bouwperceel met een grondgebonden veehouderijtak is voorgaande niet van toepassing.
2. In afwijking van het eerste lid kan per niet-grondgebonden veehouderijtak elke vijf jaar eenmaal een uitbreiding van de oppervlakte van het agrarische bouwperceel van 500 m<sup>2</sup> of minder worden mogelijk gemaakt, zonder dat toepassing wordt gegeven aan de beleidsregels die door de gemeenteraad zijn vastgesteld in overeenstemming met paragraaf 3.3.10 (Verdieping) Omgevingsvisie Gelderland (december 2016).
3. Bestemmingsplannen dienen in elk geval in overeenstemming met dit artikel te zijn gebracht op 1 januari 2027.
4. In afwijking van het derde lid dienen bestemmingsplannen die voor 1 januari 2007 zijn vastgesteld, in overeenstemming met dit artikel te zijn gebracht op 1 april 2019.
5. Het bepaalde in artikel 8.2.2, eerste en tweede lid, aanhef en einde a is op dit artikel van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat onder bestaande rechten niet wordt verstaan een ontwerp van een bestemmingsplan dat voor de inwerkingtreding van dit artikel ter inzage is gelegd en dat leidt tot een uitbreiding van de totale oppervlakte van een agrarisch bouwperceel van meer dan 1,5 hectare.
6. Onder bestaande rechten als bedoeld in artikel 8.2.2, tweede lid aanhef en einde a wordt ook verstaan een ontwerp-bestemmingsplan dat dient ter vervanging van een bestemmingsplan dat voor de inwerkingtreding van deze bepaling door de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State is vernietigd en na die datum nog niet ter inzage is gelegd, voor zover dit ontwerp-bestemmingsplan voorziet in agrarische bouwpercelen kleiner dan 1,5 hectare.

Zoals reeds beschreven betreft de beoogde bedrijfsontwikkeling geen uitbreiding van het bedrijf (in aantallen) of bouwperceel. Artikel 2.5.3.2 is daarom op de beoogde bedrijfssituatie niet van toepassing. Voor het overige staan in de Omgevingsverordening geen specifieke regels die de ontwikkeling beïnvloeden.

## RUIMTELIJKE ONDERBOUWING

In het toekomstige 'Ontwerp-actualisatieplan 6 Omgevingsverordening' worden eveneens randvoorwaarden beschreven welke van toepassing zijn bij een uitbreiding van een niet-grond gebonden veehouderij. Het artikel luidt als onderstaand.

### Artikel 2.30 (uitbreiding niet-grondgebonden veehouderijtak: beleidsregels Plussenbeleid) \_

1. Een bestemmingsplan maakt een uitbreiding van een niet-grondgebonden veehouderijtak binnen het gebied waarvoor het Plussenbeleid geldt, alleen mogelijk als de uitbreiding voldoet aan door de gemeenteraad vastgestelde beleidsregels.
2. De door de gemeenteraad vast te stellen beleidsregels strekken ertoe dat:
  - a. uitbreiding alleen mogelijk is als door de aanvrager plusmaatregelen worden getroffen;
  - b. de investering in de te treffen plusmaatregelen aantoonbaar € 15,- tot € 20,- per vierkante meter bruto stalvloeroppervlakte van de uitbreiding bedraagt;
  - c. de plusmaatregelen getroffen worden in de volgende rangorde:
    - i. ter plaatse op het erf;
    - ii. in de directe omgeving van het erf;
    - iii. in de omgeving van de direct-omwonenden.
  - d. de te treffen plusmaatregelen geborgd worden in:
    - i. een privaatrechtelijke overeenkomst, inclusief een boetebeding,
    - ii. een voorwaardelijke plicht in het bestemmingsplan, of
    - iii. de voorschriften van een omgevingsvergunning.
3. De beleidsregels kunnen een vrijstelling bevatten voor een eenmalige uitbreiding, eens in de vijf jaar, met een omvang van ten hoogste 500 vierkante meter.
4. Gedeputeerde Staten stellen door een handreiking voor het gemeentebestuur een algemeen kader vast voor de door de gemeenteraad vast te stellen beleidsregels.

Zoals reeds beschreven betreft de beoogde bedrijfsontwikkeling geen uitbreiding van het bedrijf (in aantallen) of bouwperceel. Toekomstig artikel 2.30 is daarom op de beoogde bedrijfssituatie niet van toepassing. Voor het overige staan in de toekomstige Omgevingsverordening geen specifieke regels die de ontwikkeling beïnvloeden.

## 3.4 Regionaal beleid

### 3.4.1 Regionale Structuurvisie Achterhoek 2012

Op 26 april 2012 heeft de gemeenteraad van Doetinchem de Regionale Structuurvisie Achterhoek 2012 vastgesteld. Dit is een actualisatie van de Regionale structuurvisie uit 2004.

Als basis voor ruimtelijk beleid zijn er een aantal speerpunten voor de regio benoemd. Dat zijn:

- Omgaan met de krimp;
- Externe relaties;
- Veranderingen in het landelijk gebied;
- Overstap naar duurzame energie.



Afbeelding 7 Visiekaart Achterhoek (bron: Structuurvisie Achterhoek 2012)



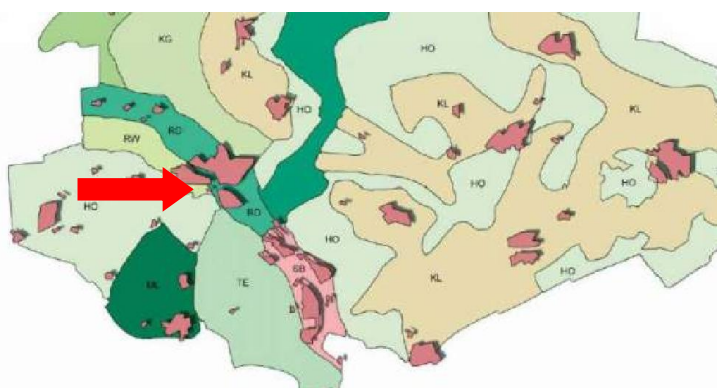
### Huidige kwaliteit als basis voor de toekomst

De kaart geeft de regionale structuren en kwaliteiten weer.

Landschap: De verschillen in landschapstypen zijn een belangrijkste identiteitsdrager van de Achterhoek. De Achterhoekse gemeenten willen die kenmerken en landschappelijke verschillen in de toekomst behouden, versterken of herstellen. Het gaat er daarbij niet om terug te keren naar het verleden, maar om het opdoen van inspiratie uit het verleden bij de toekomstige inpassing van nieuwe ontwikkelingen. De karakteristieken van deze landschapstypen bieden aanknopingspunten voor de inpassing van nieuwe ontwikkelingen. Het Achterhoekse landschap kan veel functies absorberen. De 'landschapstypekaart' (bijlage 5 van de structuurvisie) geeft het regionale kader weer. De aanbevelingen met betrekking tot lokale wijze van inpassing staat hier ook verder beschreven.

### Onderzoek en conclusie

Onderhavig plangebied is net gelegen in het landschapstype 'Rivierweiden' (zie onderstaande afbeelding). In de Structuurvisie wordt beschreven dat de gewenste landschappelijke ontwikkeling is gericht op het behouden van het totale beeld, met accent op het voorkomen van een verdere verdichting met bebouwing. Versterking van het bestaande landschapsbeeld wordt nagestreefd met name door de toevoeging van gebiedseigen erfbeplanting en de toevoeging van heggenstructuren, aldus de Structuurvisie. Qua functionele ontwikkeling wordt in de Structuurvisie niets beschreven over de ontwikkeling van bestaande niet-grondgebonden veehouderijen.



Afbeelding 8 Kaartuitsnede Landschapstypenkaart (Structuurvisie 2012, bijlage 5)

Voor het realiseren van de beoogde buitenuitloop op de omliggende gronden hoeven geen ruimtelijke c.q. landschappelijke ingrepen te worden uitgevoerd. De leghennen scharrelen op de reeds aanwezige landbouwgronden. Geconcludeerd kan worden dat de beoogde situatie niet in strijd is met de Regionale Structuurvisie.

## 3.5 Gemeentelijk beleid

### 3.5.1 Structuurvisie Doetinchem 2035

Op 26 september 2013 heeft de gemeenteraad van Doetinchem de Structuurvisie Doetinchem 2035 vastgesteld. Deze structuurvisie schetst een beeld van de huidige ruimtelijke situatie en gaat zowel in op de kwaliteiten als op onderdelen waar verbeteringen denkbaar zijn. Er worden ruimtelijke kaders geschetst waarbinnen de gemeente Doetinchem de komende jaren wil werken. Daarbij gelden vier thema's. Dit zijn:

- Beherend ontwikkelen van stad en land;
- Kwaliteit en beleving;
- Economische kansen;
- Doetinchem en haar omgeving.

## RUIMTELIJKE ONDERBOUWING

### *Beherend ontwikkelen van stad en land*

Het accent verschuift van ontwikkeling naar beheer als gevolg van de te verwachten vergrijzing van de bevolking en daling van het aantal inwoners. De focus komt te liggen op het verbeteren van bestaande gebieden en functies. Wat goed is vraagt om goed beheer en behoud. Wat niet langer voldoet vraagt om aanpassing of, in het uiterste geval, om vervanging door iets anders. Denkbaar is de sloop van bebouwing en het transformeren van stukken stad naar natuur of stadspark.

### *Kwaliteit en beleving*

De verschuiving van het accent naar beheer biedt kansen voor kwalitatieve ontwikkeling. Doetinchem moet aantrekkelijk zijn voor bewoners, bezoekers en bedrijven. In de structuurvisie ligt de focus op de beleving en ruimtelijke kwaliteit. De structuurvisie streeft een hoge ruimtelijke kwaliteit na. De kwaliteit zal er overal weer anders uitzien en is op verschillende manieren te realiseren.

### *Economische kansen*

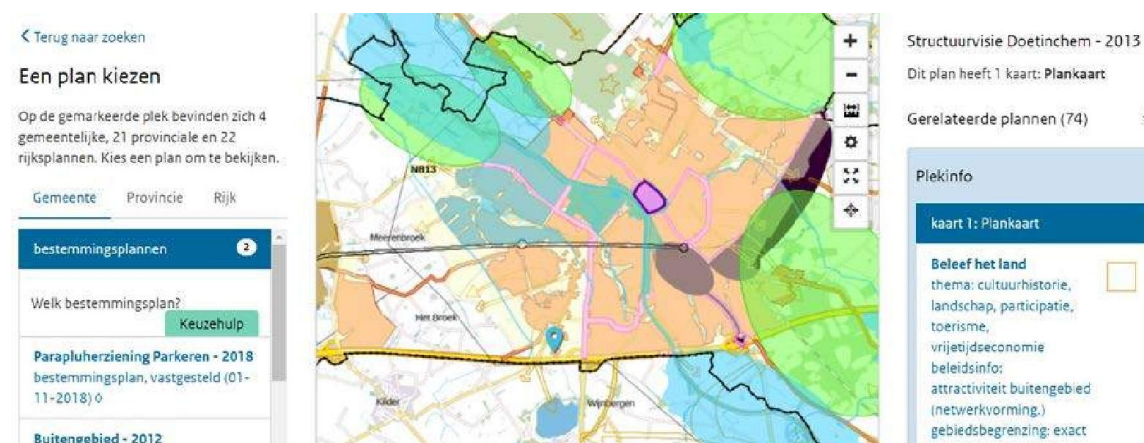
De gemeente Doetinchem wil aantrekkelijk blijven door bestaande kwaliteiten te versterken en nieuwe kwaliteiten aan te boren. Inzet is het behoud van werkgelegenheid en het redden van de traditioneel sterke sectoren, zoals de maakindustrie en de zorg. Daarnaast zet de gemeente in op onverwachte kansen die zich voordoen en het anticiperen daarop. De stad moet vernieuwend zijn zonder de bestaande kwaliteiten te verwaarlozen.

### *Doetinchem en haar omgeving*

Als centrumgemeente zal Doetinchem de komende jaren een steeds belangrijkere rol vervullen. Als gevolg van bevolkingsontwikkeling zullen omliggende dorpen steeds vaker gebruik maken van de Doetinchemse voorzieningen. Goede verbindingen met de buurgemeenten zijn noodzakelijk. Er zijn verschillende samenwerkingsvormen, ook met buurland Duitsland. Belangrijke aandachtsgebieden zijn momenteel de infrastructuur, de zorg, het onderwijs, de werkgelegenheid en de cultuur.

## Onderzoek en conclusie

In onderhavige afbeelding is een kaartuitsnede opgenomen welke behoort bij de gemeentelijke structuurvisie. Onderhavig gebied is gelegen in de gebiedszone 'Beleef het land'. Het bouwperceel heeft het nadere thema 'Acupunctuur in de stad' en de omliggende landbouwgronden, waar deze ROB in de essentie voor is bedoeld, vallen onder het thema 'De Groene Waas'.

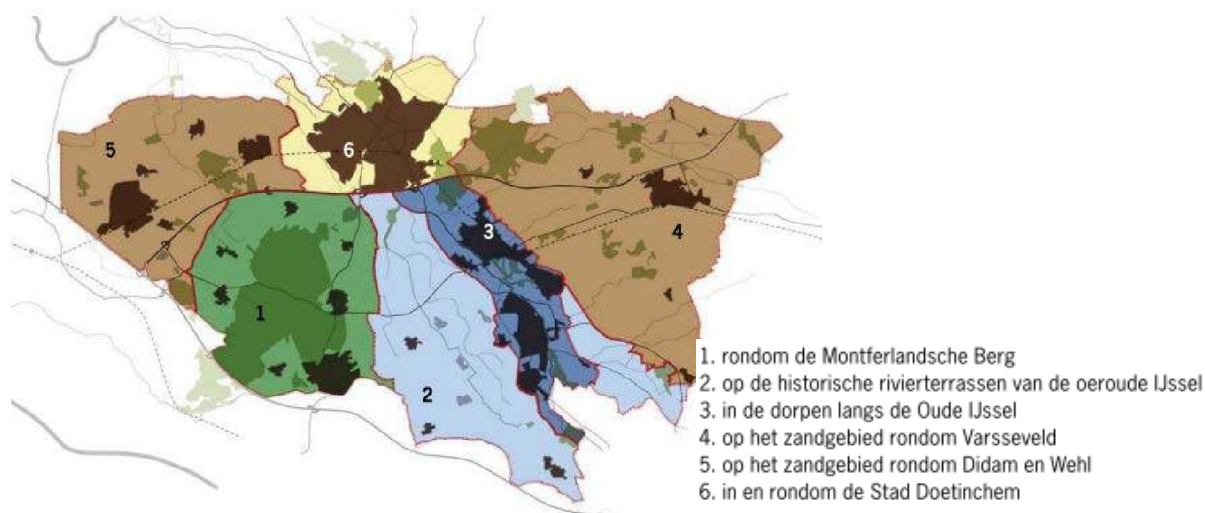


Afbeelding 9 Kaartuitsnede Structuurvisie Doetinchem – 2013 (bron: ruimtelijkeplannen.nl)

De doelstellingen voor het gebied 'De Groene Waas', worden gekoppeld aan de opgave in het stedelijk gebied zelf. Er wordt benoemd dat ook overgangsgebieden tussen stad en platteland hier onderdeel vanuit maken. Echter de Structuurvisie Doetinchem 2035 van de gemeente bevat geen specifieke voorwaarden, gezien vanuit agrarisch perspectief, voor de ontwikkeling van het plangebied.

### 3.4.2 Landschapsontwikkelingsplan+

Het landschapsontwikkelingsplan+ (Lop+) is opgesteld door de gemeenten Doetinchem, Montferland en Oude IJsselstreek en biedt de mogelijkheid de landschappelijke eenheid en kwaliteit tussen de gemeenten te versterken en daarbij ruimte te bieden aan bestaande bedrijven en toekomstige ontwikkelingen. Het Lop+ maakt onderscheid tussen zes landschapsensembles; onderhavig project is gelegen 'in en rondom de Stad Doetinchem' (zie ook onderstaande afbeelding).



Afbeelding 10 Overzichtskartaal landschapsensembles (bron: Lop+)

Bij de beschrijving van het ensemble 'in en rondom Doetinchem' wordt geconcludeerd dat rondom de stad verschillende landschapsensembles bij elkaar komen. Vervolgens wordt er in het LOP+ een paar specifieke gebieden besproken, behorende bij het ensemble. Het plangebied valt hierbuiten.

De visie van het landschapsensemble 'in en rond Doetinchem' is dat wordt ingezet op een groen web vanuit de stad: *“De stad Doetinchem ligt als een grote stedelijke kern op de overgang naar verschillende landschappen rond de stad. De Oude IJssel loopt als rivier pregnant langs de oude binnenstad en verbindt de bos- en natuurgebieden aan de noord- en zuidzijde van de stad”*. Alhoewel het plangebied midden in het ensemble ligt, wordt het niet specifiek benoemd bij de uitwerking van de visie.

De beoogde gronden waarop een deel van de leghennen kunnen uitlopen zijn reeds in gebruik als landbouwgronden, en wijzigen in de beoogde situatie niet. Geconcludeerd kan worden dat onderhavig project c.q. activiteit (het buiten scharrelen van de leghennen) geen invloed heeft op de visie (voor zover toepasbaar) van het landschapsensemble. Eveneens wordt maatwerk toegepast in de vorm van een landschappelijke inpassing (zie paragraaf 2.3/ bijlage 2).

### 3.4.3 Bestemmingsplan

Het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 is voor het eerst op d.d. 18 juli 2013 vastgesteld. Als gevolg van de ingestelde beroepen heeft de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State dit vaststellingsbesluit op 5 november 2014 vernietigd. Een aangepast besluit is d.d. 29 oktober 2015 vastgesteld. Vanaf december 2015 heeft het bestemmingsplan Buitengebied – 2012 en het bijbehorende milieueffectrapport zes weken ter inzage gelegen. Tegen het plan zijn wederom beroepen ingediend. Ook is er een verzoek om voorlopige voorziening bij de voorzieningenrechter van de Afdeling ingediend. Op 4 april 2016 heeft de voorzieningen- rechter het verzoek afgewezen, het bestemmingsplan is daarmee in werking getreden.

Op 28 november 2016 is een nieuw verzoek om voorlopige voorziening ingediend. Op 25 januari 2017 heeft de voorzieningenrechter hierover uitspraak gedaan en het vaststellingsbesluit van het bestemmingsplan geschorst voor wat betreft het plandeel met betrekking tot een perceel nabij Broekstraat 20 in Wehl (bouwmogelijkheid VAB-woning).

De inhoudelijke behandeling van de beroepen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State moet nog plaatsvinden. De behandeling van het beroep is, op het moment van schrijven, nog niet ingepland door de Afdeling.

## Hoofdstuk 4 Haalbaarheid

### 4.1 Algemeen

Dit hoofdstuk geeft de randvoorwaarden van de milieukundige aspecten en andere omgevingsaspecten waarmee rekening gehouden moet worden bij het bouwen en bij de inrichting en het beheer van het plangebied. Deze aspecten kunnen beperkingen opleggen aan het gebruik van bepaalde locaties. Als dit zo is, blijkt dit uit de tekst onder het bepaalde aspect.

### 4.2 Vormvrije m.e.r.-beoordeling

In het Besluit m.e.r.-effectrapportage (hierna: Besluit m.e.r.) is in onderdeel C van de bijlage onder categorie 14 opgenomen wanneer voor de activiteit het fokken, mesten of houden van dieren een plicht tot het opstellen van een milieueffectrapport geldt. Dit is het geval bij het oprichten en/ of uitbreiden en/ of wijzigen van een installatie met meer dan 60.000 stuks leghennen (categorie E 2).

Verder is in onderdeel D van de bijlage van het Besluit m.e.r. onder categorie 14 opgenomen dat, in de aangegeven situaties, een milieueffectrapportage moet worden opgesteld wanneer de voorgenomen activiteit leidt tot belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Dit geldt voor het oprichten en/of uitbreiden en/ of wijzigen van een installatie voor het fokken, mesten of houden van meer dan 40.000 stuks leghennen (categorie E 2).

Op grond van onderstaande argumenten kan de conclusie worden getrokken dat geen m.e.r. of m.e.r.-beoordelingsplicht geldt:

- De voorgenomen activiteit (buitenuitloop) welke ten grondslag ligt aan onderhavige onderbouwing, is geen activiteit die valt onder 'het oprichten, wijzigen of uitbreiden van een installatie' zoals bedoeld in kolom 1 van bijlage C of D van het Besluit m.e.r.;
- Eveneens is er met de activiteit 'buitenuitloop' geen sprake van 'een wijziging' zoals bedoeld onder onderdeel A lid 2 van het Besluit m.e.r. De inrichting an sich wordt namelijk niet gewijzigd, de activiteit heeft betrekking op omliggende gronden (welke niet tot het bouwblok zullen behoren);

Omdat er geen sprake is van activiteiten die vallen in kolom 1 van bijlage C of D van het Besluit m.e.r. kan worden geconcludeerd dat er geen m.e.r.-(beoordelings-)plicht geldt, eveneens is hierdoor ook de vormvrije m.e.r.-beoordeling niet van toepassing.

### 4.3 Wet geurhinder en veehouderij

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) is op 1 januari 2007 in werking getreden. Met de Wgv gold vanaf dat moment voor heel Nederland één toetsingskader voor geur veroorzaakt door dierenverblijven van veehouderijen in het kader van vergunningverlening op grond van de Wet milieubeheer. In de Wgv staan standaard (landelijke) normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object (bijvoorbeeld een woning). De hoogte van de standaard (landelijke) norm hangt af van het gebied. Bij het vaststellen van een afwijking moet rekening worden gehouden met deze norm, omdat een overschrijding van deze norm inhoudt dat in beginsel geen goed woon- en leefklimaat is gewaarborgd.

## RUIMTELIJKE ONDERBOUWING

Een geurgevoelig object wordt in de Wgv gedefinieerd als: 'gebouw, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, wordt gebruikt'.

De Wgv maakt onderscheid in dieren waarvoor een geuremissiefactor is vastgesteld en dieren waarvoor geen emissiefactor is vastgesteld. Voor dieren zonder emissiefactor gelden vaste afstanden die moeten worden aangehouden tot geurgevoelige objecten. Voor dieren met omrekeningsfactoren wordt middels het verspreidingsprogramma V-Stacks Vergunning de geuremissie uit de veehouderij omgerekend naar geurbelasting op geurgevoelige objecten in de omgeving.

Volgens de Wgv geldt een minimaal in acht te nemen afstand tussen een emissiepunt van een verblijf/ stal waarin dieren worden gehouden en de gevel van het dichtstbijzijnde geurgevoelige object. Tot geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom moet een afstand van 100 meter gerekend worden. Voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom volstaat 50 meter.

Tevens geldt volgens de Wgv minimaal in acht te nemen afstand tussen de dichtstbijzijnde gevel van een stal waarin dieren worden gehouden en de gevel van het dichtstbijzijnde geurgevoelige object. Tot geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom moet een afstand van 50 meter gerekend worden. Voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom volstaat 25 meter.

### Onderzoek en conclusie

In de gewenste situatie is er sprake van een ruime afname van het aantal stuks legkippen en derhalve wordt ook de emissie van geur aanzienlijk verminderd (- 6.800 OU). De ventilatie/ afzuiging in de drie bestaande pluimveestallen alsmede het drogen van de pluimveemest wordt niet gewijzigd. Nu er sprake is van een ruime afname van geuremissie, wordt onverminderd voldaan aan het gestelde in de Wet geurhinder en veehouderij. De buitenuitloop voor een gedeelte van de legkippen wordt in de directe omgeving van het bedrijf op de beschikbare gronden gerealiseerd. De afstand tussen deze extensieve buitenuitloop en een woning van derden bedraagt minimaal 50 meter. Hierdoor behoeft voor geurhinder als gevolg van de buitenuitloop niet te worden gevreesd.

Ook wat betreft de 15 zoogkoeien (geen geuremissiefactor) kan ruimschoots aan de minimaal te handhaven vaste afstanden tot omliggende geurgevoelige objecten (respectievelijk 50 en 25 meter) worden voldaan.

Aangetoond is dat onderhavig project niet in strijd is met de geurregelgeving, er wordt voldaan aan het gestelde in de Wet geurhinder en veehouderij. De milieukwaliteitseis 'geur' vormt dan ook geen belemmering voor dit project.

## 4.4 IPPC-richtlijn/ BREF/ Besluit emissiearme huisvesting

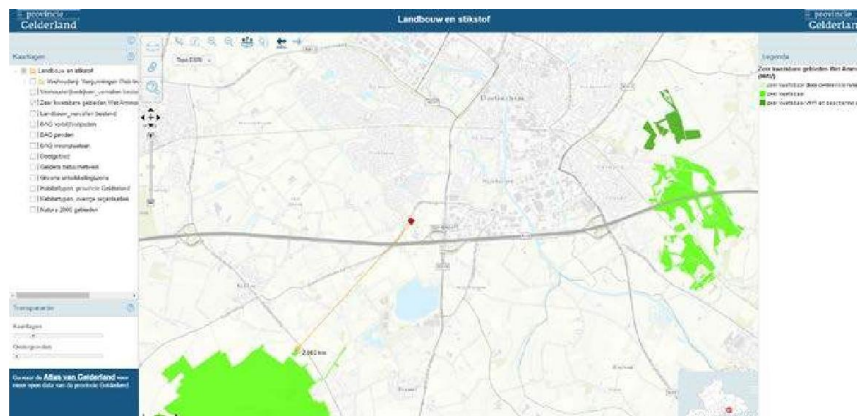
Op 28 december 2005 is het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (AMvB-huisvesting) gepubliceerd in het Staatsblad (2005, nr. 675). Dit besluit is op 1 april 2008 in werking getreden. Voor de pluimveehouderij zijn in het Besluit emissiearme huisvesting veehouderijen/ in de Rav drempelwaarden opgenomen. In de gewenste situatie worden de emissiearme huisvestingssystemen voor de legkippen in de drie bestaande stallen niet gewijzigd.

In de gewenste bedrijfsopzet is er sprake van een afname van de ammoniakemissie en de veebezetting en hierdoor wordt ongewijzigd voldaan aan het gestelde in het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij, de BREF & en de "Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij".



## 4.5 Wet ammoniak en veehouderij

Binnen 250 meter van onderhavige inrichting bevindt zich geen “zeer kwetsbaar natuurgebied”. De Wet ammoniak en veehouderij is hierdoor op onderhavige inrichting niet direct van toepassing. In onderstaande afbeelding is zichtbaar dat het dichtstbijzijnde gebied is gelegen op een afstand van circa 2,6 kilometer.



Afbeelding 11 Kaartuitsnede 'Landbouw en stikstof' (bron: provincie Gelderland)

## 4.6 Geluid

In de beoogde bedrijfsopzet vinden er geen wijzigingen plaats die invloed hebben op het aspect geluid, het laten scharrelen van kippen brengt bijvoorbeeld geen extra vervoersbewegingen met zich mee. De buitenuitloop voor een gedeelte van de legkippen wordt in de directe omgeving van het bedrijf op de beschikbare gronden gerealiseerd. De afstand tussen de huisvesting van dieren en een voor geluidgevoelig object bedraagt minimaal 50 meter. Hierdoor voor geluidsoverlast als gevolg van de buitenuitloop niet te worden gevreesd. Bovendien bevindt zich het plangebied in een gemengd gebied met diverse geluid producerende functies, alsmede de snelweg A18.

## 4.7 Volksgezondheid en veehouderij

Het aspect bestrijding van besmettelijke ziekten is een aspect dat primair zijn regelgeving vindt in andere wetgeving.

### 4.7.1 VGO-onderzoek

In de periode 2012-2017 is het Veehouderij en gezondheid omwonenden onderzoek (VGO-onderzoek) in opdracht van de Ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Economische zaken uitgevoerd. Op d.d. 7 juli 2017 zijn de resultaten van het onderzoek 'Veehouderij en gezondheid omwonenden' en het rapport endotoxine onderzoek in relatie met VGO-onderzoek gepubliceerd.

In het rapport Veehouderij VGO-onderzoek zijn de resultaten weergegeven van mogelijke verbanden van gezondheidseffecten en veehouderijen in het oosten van Noord-Brabant en het noorden van Limburg. Dit is een dichtbevolkt gebied met veel veehouderijen. In het onderzoek zijn verbanden gevonden tussen wonen in de omgeving van veehouderijen en de gezondheid. Sommige effecten zijn negatief, andere positief. De onderzoekers concluderen dat een eenvoudig algemeen antwoord op de centrale vraag niet mogelijk is.

Het VGO-onderzoek 2012-2017 heeft weliswaar nieuwe inzichten opgeleverd in de relatie tussen de veehouderij en gezondheid, maar door de onderzoekers wordt duidelijk vermeld dat niet zondermeer duidelijk is dat de onderzoeksresultaten van het VGO-onderzoek te generaliseren zijn voor het hele land, aangezien het onderzoek heeft plaatsgevonden in een dichtbevolkt gebied met veel veehouderijen in Noord-Brabant en Limburg. De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft dit laatste in haar uitspraak van d.d. 12 oktober 2016 (vindplaats: ECLI:NL:RVS:2016:2714) bevestigd.

In het VGO-onderzoek 2017 maakt duidelijk dat de combinatie van emissies van fijnstof, aan stofdeeltjes gebonden endotoxine en ammoniak-secundair fijnstof uit de veehouderijen gezondheidseffecten veroorzaken. Het wordt uit de rapportage niet duidelijk welke van deze stoffen nu bepalend is voor de negatieve effecten. De Gezondheidsraad ziet endotoxine als een goede indicator voor de blootstelling van omwonenden aan stoffen uit de stallen die een negatieve invloed hebben op de luchtwegen. Dit inzicht was voor de raad in 2012 aanleiding om voor de algemene bevolking een gezondheidskundige advieswaarde voor endotoxine van 30 EU/m<sup>3</sup> aan het Rijk te adviseren. De advieswaarde van de Gezondheidsraad voor endotoxine is een instrument ter bescherming van de gezondheid van omwonenden van veehouderijen.

Op d.d. 22 oktober 2018 is een deelonderzoek van het onderzoeksprogramma VGO bekend gemaakt. Het deelonderzoek 'Veehouderij en Gezondheid Omwonenden III, Longontsteking in de nabijheid van geiten- en pluimveebedrijven; actualisering van gegevens uit huisartsenpraktijken 2014-2016' is gericht op longontsteking in de nabijheid van geiten- en pluimveehouderijen. In het recent gepubliceerde deelonderzoek zijn analyses uit het eerder VGO-onderzoek herhaald voor een recentere periode. Hiermee wilde men in het deelonderzoek na gaan of de eerdere gevonden associatie tussen wonen in de omgeving van geiten- en pluimveebedrijven en longproblemen kan worden aangetoond. In de Kamerbrief die dezelfde dag als de publicatie van de VGO-3 onderzoek is verstuurd naar de Tweede Kamer, geven de Minister voor Medische Zorg, en Minister van Landbouw en de Minister Natuur en Voedselkwaliteit aan dat het deelonderzoek het belang van inzicht in de oorzaak van de verhoogde ziektedruk rond veehouderijen benadrukt. De associatie tussen een verhoogd risico op longontsteking en het wonen in de buurt van een pluimveehouderij blijkt, in de jaren die binnen deze actualisering zijn onderzocht, echter niet meer statistisch significant te zijn. De Ministers benoemen in de brief dat naar verwachting het VGO-3 onderzoek in 2021 wordt afgerond, momenteel vinden er nog diverse deelonderzoeken plaats.

Mede doordat het VGO-onderzoek nog niet afgerond is, zijn de huidige wetenschappelijke gegevens te beperkt voor een kwalitatief beoordelingskader, waarin is vastgelegd welke risiconiveaus voor omwonenden maximaal toelaatbaar zijn. In onderhavige ROB vindt daarom geen verdere toetsing plaats aan het VGO-onderzoek.

### 4.7.2 Infectieziekten

In onderstaande opsomming wordt een overzicht gegeven van de meest voorkomende zoönosen in relatie tot de pluimveehouderij. Een klein deel van infectieziekten van pluimvee is besmettelijk voor de mens en andersom, dit zijn de zoönosen.

#### Vogelgriep

Voor pluimveebedrijven is de insleep van een vogelgriepvirus (Aviaire influenza) het belangrijkste risico in relatie tot de volksgezondheid. Aviaire influenza (AI) is een zoönose, wat inhoudt dat ook mensen besmet kunnen raken. Hoe groot dit risico is, is mede afhankelijk van het virustype en de mate en wijze van blootstelling aan het virus. Daarnaast kan AI een gezondheidsrisico voor de mens worden door aanpassing van een AI-virus aan de mens, of door vermenging van een vogel en een menselijk griepvirus tot een nieuw virus. Als mensen besmet raken met de vogelgriep dan zijn er meestal twee soorten ziekteverschijnselen: een oogontsteking en/ of een griepachtig ziektebeeld. Slechts in uitzonderlijke gevallen leidt het virus tot sterfgevallen.



### Salmonellose

De salmonellabacterie kan salmonellose bij pluimvee veroorzaken en komt wereldwijd voor. Bij een besmetting met salmonella duurt het meestal 1 á 2 dagen voordat een persoon ziek wordt. Klachten kunnen zijn diarree, buikpijn, koorts en spierpijn aldus de brochure '*Salmonellose bij pluimvee, Informatie over de ziekte en procedures van de NVWA voor dierhouders*' gepubliceerd in augustus '16. Het ziekteverloop ligt gemiddeld tussen de twee tot zeven dagen. Eveneens wordt in de brochure benoemd dat besmetting veelal plaatsvindt door het eten van onvoldoende verhitte eieren, rauwe vleesproducten en/ of voedingsmiddelen die hiermee zijn bereid of in aanraking zijn gekomen. Ook direct contact met pluimveemest kan een besmetting bij de mens veroorzaken.

### Campylobacter

Campylobacter is een bacterie die voorkomt in de darmen van veel diersoorten. Infectie bij mens (en dier) vindt plaats door opname van bacteriën via de mond. De belangrijkste besmettingsbron is onvoldoende verhit voedsel voornamelijk van kippenvlees. Als er klachten ontstaan begint dat meestal met onder meer diarree, buikpijn (hevige buikkrampen), moeheid en koorts, gemiddeld 3 dagen na het eten of drinken van besmet voedsel of water. De ernst van de klachten varieert van dunne ontlasting tot hevige waterige of bloederige diarree (tot meer dan tien keer per dag). De klachten duren meestal 1 tot 7 dagen en gaan vanzelf over, de koorts verdwijnt meestal binnen 72 uur, aldus het advies op de site van het RIVM.

### ESBL-producerende bacteriën

ESBL staat voor Extended Spectrum Beta-Lactamase, dit is een enzym dat bepaalde soorten antibiotica kan afbreken. Hoewel de term ESBL strikt genomen staat voor de enzymen die de antibiotica afbreken, wordt zij in de praktijk gebruikt om de bacteriën zelf aan te duiden, aldus het RIVM. Voor gezonden mensen zijn ESBL-producerende bacteriën niet gevaarlijk. Echter, voor mensen die een infectie hebben met deze bacteriën en daarvoor behandeld moeten worden, kan het deze behandeling bemoeilijken.

ESBL-producerende bacteriën kunnen aanwezig zijn in de darmen van mensen en dieren. Tijdens het slachten van dieren kunnen ESBL-producerende bacteriën de buitenkant van het vlees besmetten. Het RIVM benadrukt op haar site dat er is geen reden om te denken dat ESBL-producerende bacteriën ook binnen in een ei aanwezig kunnen zijn.

### **4.7.3 Maatregelen en voorzieningen**

Binnen de inrichting zijn bepalingen ingevolge de Wet dieren en de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren van toepassing. Deze bepalingen waarborgen dat dierziektes binnen de inrichting worden voorkomen, dan wel worden bestreden. Het gaat daarbij onder andere om het gebruik van bedrijfskleding, het naleven van een hygiëprotocol en het schoonmaken en ontsmetten van veewagens.

Binnen de pluimveehouderij van initiatiefnemer gelden strikte hygiënemaatregelen. Noodzakelijke bezoekers van de dierverblijven moeten door een hygiënesluis en moeten vervolgens bedrijfskleding dragen. Na het verlaten van de dierverblijven worden wederom maatregelen genomen. Voor elk dierenverblijf is aparte bedrijfskleding aanwezig. Willekeurige bezoekers c.q. consumenten komen nooit in direct contact met de dieren. In paragraaf 2.2.2 zijn de maatregelen ter preventie van dierziekten uitgebreid beschreven.

### **4.7.5 Advies GGD**

De Gemeentelijke Gezondheidsdienst (hierna: GGD) is verzocht inzichtelijk te maken wat het effect/risico is van de beoogde buitenuitloop in relatie tot de volksgezondheid. Het advies van de GGD wordt meegenomen.

### 4.7.6 Beoordeling en conclusie

Voor zover er gezondheidsrisico's kunnen ontstaan door geur, fijn stof- of geluidsemisatie wordt erop gewezen dat voor deze emissies wettelijke toetsingskaders beschikbaar zijn. In hoofdstuk 5 van onderhavige ROB wordt uitgebreid getoetst aan de geldende normstellingen, dan wel bepalingen uit de bijvoorbeeld de Wet geurhinder en veehouderij en Wet Luchtkwaliteit. Als voorschot hierop: het bedrijf van initiatiefnemer voldoet ruimschoots aan alle wettelijke normstellingen dan wel grenswaarden.

Zoals reeds beschreven zijn voor micro-organismen en het voorkomen van zoönosen geen normstellingen of grenswaarden voorhanden. De Gezondheidsraad geeft voor een advieswaarde voor endotoxine van 30 EU/m<sup>3</sup>, echter is deze waarde niet wettelijk verankerd.

Nu er diverse maatregelen worden genomen ten einde zoönosen te weren om ziektedruk en uitbraak van ziekten te voorkomen, is er geen enkele aanleiding om te oordelen dat een dergelijk initiatief geen ontoelaatbare gezondheidsrisico's voor de omgeving zal geven.

## 4.8 Verspreiding dierziekten

### 4.8.1 Infectieziekten

Het AI virus is een influenza A-virus, wilde watervogels worden gezien als de belangrijkste houders c.q. bron voor deze virussen (er zijn verschillende subtypen). Het AI virus wordt onderverdeeld in hoog pathogeen en laag pathogeen. Daarnaast wordt AI onderverdeeld aan de hand van twee eiwitten van het virus, het heamagglutinine (H) en neuraminidas (N).

De ernst van de ziekteverschijnselen bij pluimvee bepaalt om welke vorm het gaat van het virus. De ernstige vorm, veroorzaakt door het zogenaamde hoog pathogene AI-virus (HPAI), geeft ernstige ziekten met hoogte sterfte (tot 100%) tot gevolg. De milde vorm, veroorzaakt door het laag pathogene AI-virus (LPAI), geeft milde verschijnselen en geen of weinig sterfte bij pluimvee.

Het LPAI komt voor onder wilde watervogels (zoals eenden, ganzen en zwanen); ze worden over het algemeen zelf niet ziek van het virus maar kunnen het wel verspreiden naar pluimvee. HPAI ontstaat door een mutatie van het LPAI-virus. Bekend is dat het virus in pluimvee, met name in kippen, kan muteren tot de HPAI-vorm. Het exacte ontstaan van het HPAI-virus is onvoorspelbaar.

Verspreiding van HPAI tussen bedrijven kan door direct en indirect contact, onder meer via vervoer van geïnfecteerd pluimvee, mest, eiertrays, vervoersmiddelen, enz. Via verwaaiing, mogelijk versterkt door ventilatoren, kan het virus ook verspreid worden omdat het zich dan hecht aan stofdeeltjes. Verspreiding van HPAI via wilde vogels is niet uitgesloten.

De Europese bestrijdingsplicht en Nederlandse wetgeving beperkt de definitie tot die subtypen die een risico kunnen vormen voor pluimvee en/ of de volksgezondheid. Hoog pathogene AI is bestrijdingsplichtig. Daarnaast zijn ook laag pathogene H5 en H7 bestrijdingsplichtig, omdat van LPAI H5 en H7 bekend is dat deze subtypen kunnen muteren naar HPAI.

Bij de uitbraak van een HPAI-virus in de commerciële pluimveehouderij, worden op de besmette bedrijven direct maatregelen genomen. Op grond van het 'Beleidsdraaiboek aviaire influenza 2.0', geldt een algehele standstill voor heel Nederland. Deze duurt maximaal 72 uur, en wordt onder andere gebruikt voor het instellen van vijf gebieden rondom de besmette bedrijven.

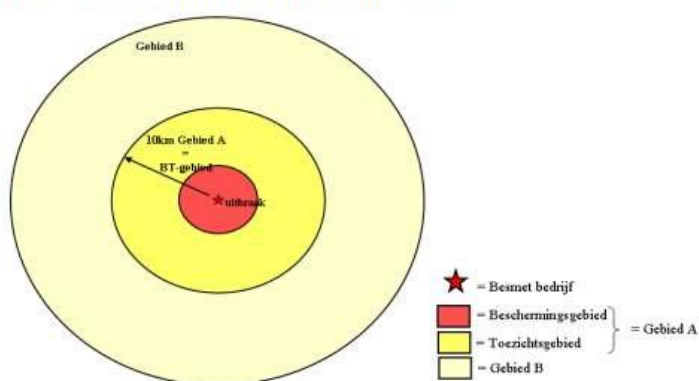
## BASIS RUIMTELIJKE ONDERBOUWING

De gebieden die relevant zijn in geval van een HPAI uitbraak bij vogels zijn:

- Beschermings- en toezichtsgebied (bt-gebied = gebied A);
- Buffergebied (= gebied B);
- Eventueel verdere beperkingsgebieden/ buffergebieden;
- Ruimingsgebied;
- Vrije regio's (indien van toepassing).

In onderstaande afbeelding zijn de gebieden weergegeven. Rondom een HPAI besmet bedrijf wordt een beschermingsgebied ingesteld met een straal van tenminste 3 kilometer, en een toezichtsgebied van tenminste 10 kilometer. Rondom het bt-gebied zal een buffergebied worden ingesteld. De ligging van besmette bedrijven en de pluimveedichtheid in het gebied bepalen de grote van het buffergebied.

Figuur 2: Gebied A (bt-gebied) en gebied B (buffergebied)



Beleidsdraaiboek aviaire influenza  
Versie 2.0 september 2013

- 65 -

Afbeelding 12 Gebied A (bt-gebied) en gebied B (buffergebied) (bron: Beleidsdraaiboek)

HPAI besmette bedrijven worden geruimd. Vrijwel altijd zal ook het pluimvee op omliggende bedrijven preventief geruimd worden om verdere verspreiding van het virus te kunnen. De omvang van dit gebied is afhankelijk van onder meer het virustype, het epidemiologisch onderzoek en de pluimveedichtheid. Aansluitend aan de standstill zal regionalisatie plaatsvinden, Nederland is opgedeeld in 20 regio's. De instelling van de regio's heeft als doel de kans op verspreiding over heel Nederland te verkleinen.

Bij de uitbraak van HPAI worden vervolgens diverse maatregelen van kracht, onder andere het reinigen en ontsmetten van vervoersmiddelen, aangescherpte hygiëne protocollen op bedrijfsniveau, een afschermplicht (al het pluimvee wat buiten loopt dient te worden "opgehokt") en vervoersverboden en -beperkingen. Onderstaande tabel geeft de maatregelen weer per gebied.

Tabel 3 Maatregelen per gebied, HPAI (bron: Beleidsdraaiboek)

maatregelen per gebied voor bedrijven met commercieel pluimvee				
	Standstill	BT-gebied Gebied A	Buffergebied Gebied B	Vrije regio's
Afschermplicht pluimvee	ja	ja	ja	ja
Verzamelen vogels/pluimvee	X	X	A	A
Bezoekers	C	C	C	C
Vervoer pluimvee naar slachthuis	X	X	C	A
Vervoer eendagskuikens	X	X	C	A
Vervoer legrijp pluimvee	X	X	C	A
Vervoer broedeieren	X	X	C	A
Vervoer consumptie-eieren	X	X	C	A
Vervoer hobbymatig gehouden pluimvee	X	X	C	A
Vervoer andere in gevangenschap gehouden vogels	X	X	C	A
Vervoer andere gevoelige diersoorten	X	X	A	A
Vervoer ongevoelige diersoorten	X	X	A	A
Vogel/kalkoenen/sperma	X	X	X	A
Sperma ontvangen (rund, paard, varken)	C	C	C	A
Diervoerders naar bedrijf	X	A	A	A
Meik	X	A	A	A
Mest en strooisel	X	X	X	C
Deconstructiemateriaal	A	A	A	A

X = Niet toegestaan; C = Niet toegestaan tenzij; A = Toegestaan onder voorwaarden; O = Toegestaan;

## RUIMTELIJKE ONDERBOUWING

LPAI is een milde vorm van aviaire influenza. PLAI is een besmettelijke dierziekte, maar verspreidt zich niet zo snel als de HPAI. Alleen uitbraken van de typen PLAI H5 en H7 zijn meldings- en bestrijdingsplichtig. Op besmette bedrijven worden onmiddellijk maatregelen genomen door de NVWA, conform het Draaiboek. Besmette en verdachte bedrijven worden onder toezicht geplaatst ("op slot") en het epidemiologisch onderzoek wordt gestart. Het protocol beschrijft dat zo snel mogelijk wordt besloten tot het instellen van een 1- of 3-km beperkingengebied. Onderstaande tabel geeft het maatregelenpakket in de 1-/ 3-km beperkingsgebied weer.

Tabel 4 Maatregelen per gebied, LPAI

Maatregelen per gebied voor bedrijven of locaties met pluimvee		
	Vanaf, naar of binnen beperkingsgebied	Best van Nederland
Vervoer pluimvee en andere in gevangenschap gehouden vogels	X	T
Vervoer pluimvee naar slachthuis	X	T
Vervoer eendagskuikens	X	T
Vervoer legrijp pluimvee	X	T
Vervoer andere in gevangenschap gehouden vogels	X	T
Vervoer broedieren	X	T
Vervoer consumptie-eieren	X	T
Vervoer zoogdieren van of naar bedrijven met commercieel gehouden pluimvee	X	T
Vervoer pluimvee(kalkoenen)sperma	X	T
Diervoeders naar bedrijven met (commercieel gehouden) pluimvee	Xt	T
Afschermplicht bedrijfsmatig gehouden pluimvee/gevogelte	ja	nee
Afschermplicht hobbymatig gehouden pluimvee/gevogelte	nee	nee
Verzamelen vogels/pluimvee	X	T
Bezoekersregeling op bedrijven met pluimvee	ja	
Afhalen melk van gemengde bedrijven met commercieel gehouden pluimvee	Xt	T
Vervoer of aanwenden van mest	X	T
Vervoer of verwerking van destructiemateriaal	Xt	T

X = Niet toegestaan; Xt = Niet toegestaan, tenzij; T = Toegestaan;

Afhankelijk van het type AI gelden bovengenoemde maatregelen voor onderhavige pluimveehouderij.

### 4.8.2 Vervoersverbod

Bij het uitbreken van een besmettelijke dierziekte, kan zoals bovenstaand beschreven, een vervoersverbod worden ingesteld (zie ook paragraaf 5.7.2). Het gevolg is dat gedurende een bepaalde periode geen dieren van het bedrijf kunnen worden afgevoerd of aangevoerd. De stallen op onderhavig bedrijf zullen niet overvol raken doordat er bij een vervoersverbod ook geen dieren worden aangevoerd. Het welzijn van de dieren zal in deze situatie niet in het geding komen omdat de dieren beschikken over een groot leefoppervlak. Om risico's op het bedrijf te beperken en te voorkomen is het bedrijf zodanig opgezet, dat bezoekers niet direct in contact kunnen komen met de leghennen en dat de dieren verblijven slechts betreden worden naar hygiënemaatregelen. Veetransportwagens die dieren hebben afgeleverd, of het eiertransport, moeten alvorens ze het terrein verlaten worden gereinigd en ontsmet.

### 4.8.3 Advies GD

Initiatiefnemer heeft de Gezondheidsdienst voor Dieren (hierna: GD) verzocht inzichtelijk te maken wat het effect/ risico is van de beoogde buitenuitloop op omliggende bedrijven in relatie tot de verspreiding van dierziekten. Het advies van de GD is opgenomen als bijlage 3.

### 4.9 Bodem

Op basis van de Woningwet en het Bouwbesluit mag niet worden gebouwd op verontreinigde grond. Bij de aanvraag om een omgevingsvergunning moet vaak een bodemonderzoek worden geleverd. Dit is een verplichting uit de Woningwet om de gezondheid en veiligheid te garanderen van mensen die wonen, werken of verblijven in het gebouw waarvoor vergunning wordt aangevraagd.

Een bodemonderzoek is noodzakelijk wanneer:

- Nog geen gegevens betreffende de bodemgesteldheid bekend zijn (dit betekent dus ook dat als er een bodemkwaliteitskaart is, er geen bodemonderzoek meer hoeft te komen);
- Er meer dan twee uur per dag mensen in verblijven;
- Als het bouwwerk de grond raakt en;
- Als er na sloop wordt herbouwd.

#### Onderzoek en conclusie

De beoogde ontwikkeling in het plangebied betreft het buiten laten scharrelen van leghennen, geen zins is er sprake van het oprichten van een bouwwerk o.i.d. Wellicht ten overvloede benoemen we nogmaals dat de wintergarten, inpandig wordt gesitueerd. De Woningwet is niet van toepassing op onderhavig project en daarom hoeft geen bodemonderzoek te worden uitgevoerd.

### 4.10 Luchtkwaliteit

Nederland heeft de Europese regels ten aanzien van luchtkwaliteit geïmplementeerd in de Wet milieubeheer (Wm). De in deze wet gehanteerde normen gelden overal, met uitzondering van een arbeidsplaats (hierop is de Arbeidsomstandighedenwet van toepassing).

Op 15 november 2007 is het onderdeel luchtkwaliteit van de Wm in werking getreden.

Kern van de wet is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Hierin staat wanneer en hoe overschrijdingen van de luchtkwaliteit moeten worden aangepakt. Het programma houdt rekening met nieuwe ontwikkelingen zoals bouwprojecten of de aanleg van infrastructuur. Projecten die passen in dit programma, hoeven niet meer te worden getoetst aan de normen (grenswaarden) voor luchtkwaliteit.

De ministerraad heeft op voorstel van de minister van VROM ingestemd met het NSL. Het NSL is op 1 augustus 2009 in werking getreden. Ook projecten die 'niet in betekenende mate' (nibm) van invloed zijn op de luchtkwaliteit hoeven niet meer te worden getoetst aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit.

De criteria om te kunnen beoordelen of er voor een project sprake is van nibm, zijn vastgelegd in de AMvB-nibm. Een project is nibm als aannemelijk is dat het project een toename van de concentratie veroorzaakt van maximaal 3%. De 3%-grens wordt gedefinieerd als 3% van de grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie van fijn stof (PM10) of stikstofdioxide (NO<sub>2</sub>). Er zijn twee mogelijkheden om aannemelijk te maken dat een project binnen de NIBM-grens blijft:

1. Aan tonen dat een project binnen de grenzen van een categorie uit de Regeling NIBM valt;
2. Middels een berekening aannemelijk maken dat het project voldoen aan het 3% criterium.

#### Vuistregel voor veehouderijen

Veehouderijen zijn niet opgenomen in de AMvB-nibm. Toch is het niet altijd noodzakelijk om met behulp van een berekening vast te stellen of er sprake is van nibm. Dit kan ook gedaan worden met een motivering, bijvoorbeeld op basis van ervaring. Er zijn genoeg projecten die namelijk overduidelijk nibm zijn en waar een berekening niets toevoegt aan de conclusie. Als hulpmiddel bij de motivering is een vuistregel opgesteld waarmee aangetoond kan worden dat een uitbreiding/ oprichting nibm is. Deze staan in de onderstaande tabel, die gebaseerd is op de 3% nibm-grens, dus van na de inwerkingtreding van het NSL. In de tabel kan bij de betreffende afstand de hoeveelheid emissie worden afgelezen waarmee een veehouderij nog kan uitbreiden om niet in betekende mate bij te dragen.

## RUIMTELIJKE ONDERBOUWING

De getallen in de tabel zijn worst-case genomen inclusief een veiligheidsmarge. Indien bij een bepaalde afstand niet méér wordt geëmitteerd dan is opgenomen in de tabel dan is de oprichting/uitbreiding zeker nibm.

Afstand tot te toetsen plaats	70 m	80 m	90 m	100 m	120 m	140 m	160 m
Totale emissie in g/jr van uitbreiding/oprichting	324000	387000	473000	581000	817000	1075000	1376000

Bron: ECN. Getallen op basis van berekeningen met STACKS, versie 2008.

### Onderzoek en conclusie

Uit tabel 1 en 2 van voorliggende ROB is op te maken dat de fijnstof emissie van de drie pluimveestallen afneemt van respectievelijk 7.703.790 PM10 naar 6.403.790 PM10. Het aantal stuks leghennen op onderhavige veehouderij neemt af. In de beoogde situatie wordt de ventilatie/afzuiging-emissiepunten in de drie bestaande pluimveestallen alsmede het drogen van de pluimveemest niet gewijzigd. Het project kan dan ook worden beschouwd als een nibm-project.

Voor de activiteit waarvoor deze ROB wordt opgesteld, namelijk het scharrelen van de leghennen is geen fijnstofemissiefactor beschikbaar. De emissie van het scharrelen is verdisconteerd in de emissiefactor van het stalsysteem en wordt berekend als puntbron. Voor de volledigheid is een berekening van de vergunde bedrijfsopzet 2018 uitgevoerd met het programma ISL3a (2018). ISL3a (2018) is een erkend rekenmodel om de gevolgen van o.a. agrarische bronnen op de luchtkwaliteit in de omgeving te berekenen.

De resultaten van de berekening zijn toegevoegd als bijlage 4. Uit de berekening blijkt dat op alle beoordelingslocaties voldaan kan worden aan de grenswaarde voor de jaargemiddelde concentratie van  $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ . Eveneens toont de berekening aan dat het aantal overschrijdingsdagen op alle beoordelingslocaties niet wordt overschreden. Er wordt voldaan aan het gestelde in de Wet luchtkwaliteit.

### 4.11 Externe veiligheid

Externe veiligheid betreft de beheersing van de risico's en richt zich op het gebruik, de opslag, de productie van gevaarlijke stoffen en het transport van gevaarlijke stoffen. De gevaarlijke stoffen kennen twee verschillende bronnen:

- Stationaire bronnen, zoals een chemische fabriek of een lpg vulpunt;
- Mobiele bronnen, zoals transport van gevaarlijke stoffen over wegen en door leidingen.

Voor inrichtingen (bedrijven) is het 'Besluit externe veiligheid inrichtingen' van belang. In dit besluit wordt externe veiligheid omschreven als 'de kans om buiten een inrichting te overlijden als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval binnen de inrichting waar een gevaarlijke stof bij betrokken is'. Voor transport is de 'Wet vervoer gevaarlijke stoffen' van belang. Daarnaast zijn er een aantal besluiten en regelingen vastgesteld waarin het beleid verder uitgewerkt is.

Bij externe veiligheid wordt een onderscheid gemaakt tussen een plaatsgebonden risico en een groepsrisico.

Het plaatsgebonden risico is de kans dat een persoon, die zich gedurende een jaar onafgebroken onbeschermd op een bepaalde plaats bevindt, overlijdt als gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Dit risico wordt per bedrijf vastgelegd in contouren. Er geldt een contour waarbinnen die kans  $10^{-5}$  (één op 100.000) en een contour waarbinnen deze kans  $10^{-6}$  (één op 1.000.000) bedraagt. Binnen deze contour mogen in ieder geval geen kwetsbare objecten (onder andere scholen, gebouwen waar zich veel mensen bevinden en gebouwen waar zich minder zelfredzame personen kunnen bevinden) aanwezig zijn of geprojecteerd worden.

Het groepsrisico is een berekening van de kans dat een groep personen binnen een bepaald gebied overlijdt ten gevolge van een ongeval met gevaarlijke stoffen. De oriëntatiewaarde geeft hierbij de indicatie van een aanvaardbaar groepsrisico.



## BASIS RUIMTELIJKE ONDERBOUWING

Voor de contour van het groepsrisico geldt in ieder geval dat het niet wenselijk is om hier kwetsbare bestemmingen toe te staan. Het streven moet zijn om het aantal personen binnen het invloedsgebied onder de oriëntatiewaarde en waar mogelijk zo laag mogelijk te houden.

### Onderzoek en conclusie

In of in de directe omgeving van het plangebied zijn negen risicopunten aanwezig (zie onderstaande afbeelding). De punten betreffen het risico 'ongeval met gevaarlijke stoffen', en zijn aanwezig bij tankstations. Het plangebied is verder niet gelegen in het invloedsgebied van een Bevi-inrichting, veiligheidscontouren van defensie, het invloedsgebied van een basisnetroute voor het vervoer van gevaarlijke stoffen of het invloedsgebied van een relevante buisleiding voor het transport van gevaarlijke stoffen.



Afbeelding 13 Kaartuitsnede risicokaart (bron: risicokaart.nl)

Het aspect externe veiligheid vormt geen belemmering voor de voorliggende ontwikkeling.

### 4.12 Bedrijven en milieuzonering

Zowel de ruimtelijke ordening als het milieubeleid stellen zich ten doel een goede kwaliteit van het leefmilieu te handhaven en te bevorderen. Dit gebeurt onder andere door milieuzonering. Onder milieuzonering verstaan wij het aanbrengen van een voldoende ruimtelijke scheiding tussen milieubelastende bedrijven of inrichtingen enerzijds en milieugevoelige functies als wonen en recreëren anderzijds. De ruimtelijke scheiding bestaat doorgaans uit het aanhouden van een bepaalde afstand tussen milieubelastende en milieugevoelige functies. Die onderlinge afstand moet groter zijn naarmate de milieubelastende functie het milieu sterker belast. Milieuzonering heeft twee doelen:

- Het voorkomen of zoveel mogelijk beperken van hinder en gevaar bij woningen en andere gevoelige functies;
- Het bieden van voldoende zekerheid aan bedrijven dat zij hun activiteiten duurzaam onder aanvaardbare voorwaarden kunnen uitoefenen.

Als uitgangspunt voor het bepalen van de aan te houden afstanden wordt veelal de VNG-uitgave 'Bedrijven en Milieuzonering' uit 2009 gehanteerd. Deze uitgave bevat een lijst, waarin voor een hele reeks van milieubelastende activiteiten (naar SBI-code gerangschikt) richtafstanden zijn gegeven ten opzichte van milieugevoelige functies. De lijst geeft richtafstanden voor de ruimtelijk relevante milieuaspecten geur, stof, geluid en gevaar.

De grootste van de vier richtafstanden is bepalend voor de indeling van een milieubelastende activiteit in een milieucategorie en daarmee ook voor de uiteindelijke indicatieve richtafstand. De afstanden worden gemeten tussen enerzijds de grens van de bestemming die de milieubelastende

functie(s) toelaat en anderzijds de uiterste situering van de gevel van een milieugevoelige functie die op grond van het plan mogelijk is.

### Onderzoek en conclusie

Op basis van de VNG-uitgave 'Bedrijven en milieuzonering' is onderhavig bedrijf te typeren als 'fokken en houden van pluimvee, legkippen' (SBI-code 0124). Het bedrijf valt daarmee in milieucategorie 4.1 Het plangebied is gelegen in het omgevingstype "gemengd gebied", volgens de systematiek van de VNG-uitgave kunnen de richtafstanden uit bijlage 1, zonder dat dit ten koste gaat van het woon- en leefklimaat, met één afstandsstap worden verlaagd. De richtafstanden voor deze categoriebedrijven voor de aspecten geur, stof, geluid en gevaar bedragen respectievelijk 100 meter, 10 meter, 30 meter en 0 meter.

Wellicht ten overvloede wordt benoemd dat de VNG-richtafstanden gelden vanaf het bouwperceel van het pluimveebedrijf, en niet zijnde de omliggende gronden. Het dichtstbijzijnde milieugevoelige object betreft de woning gelegen aan de Stroombroekweg 7 te Doetinchem. Deze woning is gelegen op een afstand van circa 200 meter (gemeten vanaf perceelgrens woning tot grens bouwvlak). Geconcludeerd kan worden dat wordt voldaan aan alle richtafstanden.

Ten aanzien van het aspect geur kan nog worden opgemerkt dat ook getoetst is aan de Wet geurhinder veehouderij (paragraaf 5.3).

### 4.13 Flora en fauna

Per 1 januari 2017 is de nieuwe Wet natuurbescherming (Wnb) in werking getreden. De Wet natuurbescherming is het wettelijke stelsel voor de natuurbescherming. De wet is de vervanger van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet.

De Wet natuurbescherming regelt allereerst de taken en bevoegdheden ten behoeve van de bescherming van natuurgebieden en plant- en diersoorten. Daarnaast bevat het voorstel onder meer bepalingen over de jacht en over houtopstanden.

De Wet natuurbescherming neemt de Europese regelgeving als uitgangspunt. Het toetsingskader van de nieuwe wet is, voor wat betreft soortbescherming, deels gelijk aan dat van de oude Flora- en faunawet. Al is de lijst met beschermde soorten wel gewijzigd. In de nieuwe wet zijn 945 soorten actief beschermd. Waar dat noodzakelijk is voor een adequate bescherming van natuurwaarden waarvoor geen specifieke bescherming is voorzien in Europese regelgeving worden op formeel wetsniveau aanvullende, als zodanig kenbare 'nationale' beschermingsvoorschriften verankerd. Bij ruimtelijke ontwikkelingen en planologische procedures die na 1 januari 2017 geïnitieerd worden zal getoetst moeten worden aan de Wet natuurbescherming. De provincies worden het bevoegd gezag voor de Wet natuurbescherming.

In de Wet natuurbescherming is geregeld dat er voldoende zorg in acht moet worden genomen voor de in het wild levende dieren en planten, inclusief de directe leefomgeving.

Bij het verlenen van een vergunning op grond van het bestemmingsplan, moeten de verbodsbepalingen in acht worden genomen. Dat houdt in dat, voorafgaand aan de verlening van een vergunning, onderzoek moet worden uitgevoerd naar het voorkomen van dier- en plantsoorten die op grond van de Wet natuurbescherming beschermd zijn. Vooral binnen de stedelijke omgeving moet aandacht worden geschonken aan de aanwezigheid van en de invloed op vleermuizen, huismus, gierzwaluw en steenmarter. De nestlocaties en vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soort(groep)en zijn jaarrond beschermd. Daarnaast zijn de bezette nesten van alle inheemse vogelsoorten beschermd en mogen niet opzettelijk verstoord worden. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart t/m 15 juli, maar broedgevallen daarbuiten zijn ook beschermd.



Ook moet worden onderzocht in hoeverre de verstoring, vernieling of verontrusting van de beschermde soorten plaatsvindt. Als inbreuk wordt gepleegd op de verbodsbepalingen die op grond van de bepalingen van de Wet natuurbescherming zijn vastgesteld, kan een verzoek tot ontheffing worden aangevraagd. Uit een verleende ontheffing kunnen aanvullende mitigerende en/of compenserende maatregelen voortkomen die van invloed zijn op de (her)inrichting van een gebied. Het niet verkrijgen van een ontheffing is van invloed op de haalbaarheid van een project.

### Onderzoek en conclusie

Ook bij dit aspect dient weer onderscheidt gemaakt worden tussen de activiteiten van het bedrijf in de kern (de stallen), en de activiteit waarvoor onderhavige ROB benodigd is (het scharrelen).

Het pluimveebedrijf beschikt reeds over een onherroepelijke vergunning op grond van de Wet natuurbescherming (d.d. 25 maart 2019/ zaaknummer 2018-013912). Het laten scharrelen van de kippen maakt onderdeel uit van de aanvraag welke ten grondslag ligt aan dit recent genomen besluit. Ten opzichte van de voorliggende vergunning is er sprake van een forse afname in ammoniakemissie door het verminderen van het aantal legkippen. Daarnaast zal er ook door het in gebruik nemen van de uitloop (t.o.v. het feitelijke gebruik) sprake zijn van een afname van de ammoniakemissie (zie beoordeling-onderbouwing / bijlage 5). De recente uitspraak van de Raad van State d.d. 29 mei jl. heeft dan ook geen (directe) invloed op onderhavig project. De afstand tussen de buitenuitloop en het dichtst bijgelegen Natura 2000-gebied 'Rijntakken' bedraagt circa 11 kilometer. Naast de afname van de ammoniakemissie spelen door deze grotere afstand eventuele andere aspecten (geluid, trillingen, lichtihinder, verstoring etc.) ter plaatse van deze gebiede geen rol. Gezien de grote afstand tot Natura 2000-gebieden en de afname van de ammoniakemissie kan worden geconcludeerd, dat door het in gebruik nemen van de uitloop en het ter plaatse laten scharrelen van legkippen een positief effect optreedt ter plaatse van de Natura 2000-gebieden.

## 4.14 Water

### 4.14.1 Waterbeheerplan 2016-2021

Het waterschap laat in dit waterbeheerplan zien welke ontwikkelingen voor het waterbeheer van belang zijn. Vanuit de primaire taakgebieden zijn dit in de planperiode 2016-2021:

- Bescherming tegen overstromingen en werken aan veiligheid: **Veilig water**;
- Zorgen voor de juiste hoeveelheid water en passende waterpeilen: **Voldoende water**;
- Zorgen voor een goede waterkwaliteit die nodig is voor mens, plant en dier: **Schoon water**;
- Verwerken van afvalwater en het benutten van energie en grondstoffen daaruit: **Afvalwater**;
- Zorgen voor goede randvoorwaarden voor beroepsvaart op de Oude IJssel: **Vaarwegbeheer**.

Voor het plangebied, Kilderseweg 41/ 41a, staan in het beheerplan geen specifieke doelstellingen c.q. waterfuncties beschreven (kaart 4, Waterbeheerplan).

### 4.14.2 Watertoets

Eind 2000 heeft het kabinet het standpunt "Anders omgaan met water" vastgesteld. Het op een andere manier omgaan met water én ruimte is nodig om in de toekomst bescherming te bieden tegen overstromingen en wateroverlast. De watertoets is een instrument dat ruimtelijke plannen toetst aan de mate waarin zij rekening houden met het beleid om het water meer ruimte te geven. De watertoets heeft als doel om in een vroegtijdig stadium alle relevante partijen te betrekken bij het opstellen van een wateradvies. De toets heeft betrekking op alle wateren en alle waterhuishoudkundige aspecten die van betekenis zijn voor het gebruik en de functie van het plangebied en de directe omgeving van het gebied, bijvoorbeeld veiligheid (overstromingsgevaar), wateroverlast en waterkwaliteit. Deze toets is in de navolgende tabel opgenomen.

De toets is ingevuld vanuit het aspect waarvoor deze ROB wordt opgesteld (buitenuitloop leghennen op omliggende percelen Kilderseweg 41/ 41a te Doetinchem). Wellicht ten overvloede wordt benoemd dat de leghennen slechts de toplaag van de bodem 'omwoelen'.

## RUIMTELIJKE ONDERBOUWING

Thema	Toetsvraag	Relevant
Hoofdthema's		
Veiligheid	1. Ligt in of nabij het plangebied een primaire of regionale waterkering? 2. Ligt in of nabij het plangebied een kade?	1. nee 2. nee
Riolering en afvalwaterketen	1. Is er een toename van het afvalwater (DWA)? 2. Ligt in het plangebied een persleiding van WRIJ? 3. Ligt in of nabij het plangebied een RWZI van waterschap?	1. nee 2. nee 3. nee
Wateroverlast (oppervlaktewater)	1. Is er sprake van toename van het verhard oppervlak? 2. Zijn er kansen voor het afkoppelen van bestaand verhard oppervlak? 3. In of nabij het plangebied bevinden zich natte en laag gelegen gebieden, beekdalen, overstromingsvlaktes?	1. nee 2. n.v.t 3. nee
Grondwater- overlast	1. Is in het plangebied sprake van slecht doorlatende lagen in de ondergrond? 2. Bevindt het plangebied zich in de invloedzone van de Rijn of IJssel? 3. Is in het plangebied sprake van kwel? 4. Beoogt het plan dempen van slootjes of andere wateren?	1. nee 2. nee 3. nee 4. nee
Oppervlaktewater- kwaliteit	1. Wordt vanuit het plangebied water op oppervlaktewater geloosd? 2. Ligt in of nabij het plangebied een HEN of SED water? 3. Ligt het plangebied geheel of gedeeltelijk in een Strategisch actiegebied?	1. nee 2. nee 3. nee
Grondwater- kwaliteit	Ligt het plangebied in de beschermingszone van een drinkwateronttrekking?	nee
Volksgezondheid	1. In of nabij het plangebied bevinden zich overstorten uit het gemengde of verbeterde stelsel? 2. Bevinden zich, of komen er functies, in of nabij het plangebied die milieuhygiënische of verdrinkingsrisico's met zich meebrengen (zwemmen, spelen, tuinen aan water)?	1. nee 2. nee
Verdroging	Bevindt het plangebied zich in of nabij beschermingszones voor natte natuur?	nee
Natte natuur	1. Bevindt het plangebied zich in of nabij een natte EVZ? 2. Bevindt het plangebied zich in of nabij beschermingszones voor natte natuur?	1. nee 2. nee
Inrichting en beheer	1. Bevinden zich in of nabij het plangebied wateren die in eigendom of beheer zijn bij het waterschap? 2. Heeft het plan herinrichting van watergangen tot doel?	1. ja 2. nee
Aandachtsthema's		
Recreatie	Bevinden zich in het plangebied watergangen en/of gronden in beheer van het waterschap waar actief recreatief medegebruik mogelijk wordt?	nee
Cultuurhistorie	Zijn er cultuurhistorische waterobjecten in het plangebied aanwezig?	nee

Het laten scharrelen van leghennen heeft geen invloed op de waterhuishouding van de percelen. Tussen de percelen bevindt zich een watergang welke het Waterschap in eigendom en beheer heeft. Deze watergang (incl. talud) maken geen onderdeel uit van het plangebied c.q. herziening. Langs deze watergang ligt tot 5,0 meter uit de insteek van de watergang een beschermingszone, die binnen het plangebied ligt. Werkzaamheden of activiteiten in deze zone zijn vergunningplichtig.

Met het Waterschap Rijn en IJssel zijn werkafspraken gemaakt over het onderhoud en beheer (zie bijlage 6).

Geconcludeerd kan worden dat het beoogde plan, waterhuishoudkundig, niet van belang is. Er hoeft dan ook geen wateradvies bij het waterschap te worden aangevraagd.

### 4.15 Archeologie en cultuurhistorie

Het gemeentelijke beleid van archeologie en cultuurhistorie sluit aan bij het provinciale beleid van deze aspecten. In de volgende twee paragrafen wordt nader ingegaan op archeologie en cultuurhistorie.

#### 4.15.1 Archeologisch erfgoed

Met de ondertekening van het Verdrag van Valletta (Malta) in 1992 is in Nederland de zorg voor het archeologisch bodemarchief aanzienlijk toegenomen. In het verdrag staat: Archeologische waarden moeten als onvervangbaar onderdeel van het culturele erfgoed worden meegenomen en te worden ontzien bij de ontwikkeling en besluitvorming van ruimtelijke plannen.

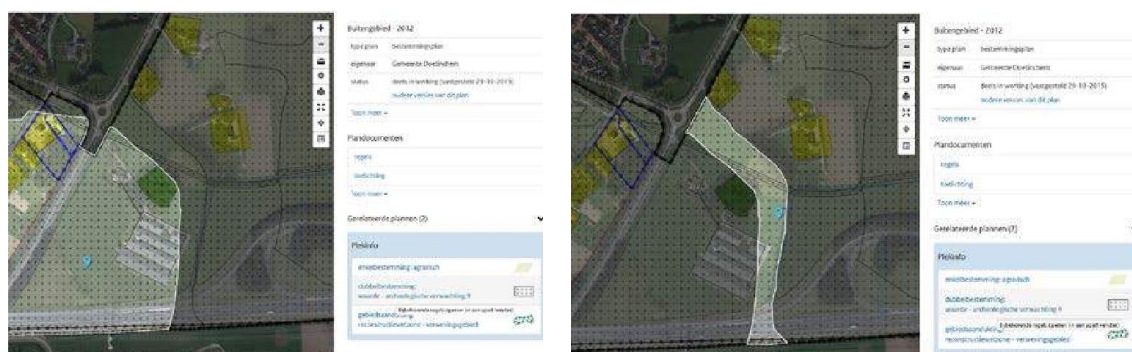
Met het in werking treden van de Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz) in september 2007 is het verdrag wettelijk verankerd en is de Monumentenwet 1988 herzien. Sinds 1 juli 2016 is de Erfgoedwet van kracht, die de Wamz en de Monumentenwet 1988 heeft vervangen.

Een belangrijk archeologisch doel van de Erfgoedwet is om het archeologisch erfgoed ter plekke te behouden. Daarom is het verplicht om vroegtijdig in het proces van de ruimtelijke ordening rekening te houden met de mogelijke aanwezigheid van archeologische waarden en hierin een afweging te maken. Vroegtijdig onderzoek maakt namelijk ruimte om te overwegen om archeologie vriendelijke alternatieven toe te passen.

Als het archeologisch bodemarchief niet kan worden ontzien, kan voorafgaande aan de bodemverstoring een archeologisch onderzoek noodzakelijk zijn. Of een onderzoek nodig is en welk onderzoek dit moet zijn, wordt bepaald op basis van de aanwezige archeologische waarden en de aard en omvang van de bodemingreep. De kennis die hierbij wordt vergaard, levert informatie op die ook als inspiratiebron kan dienen voor het ontwerp van een gebouw of bij het inrichten van de openbare ruimte. Zo kan het 'verhaal van de plek' ook door toekomstige generaties nog worden gelezen.

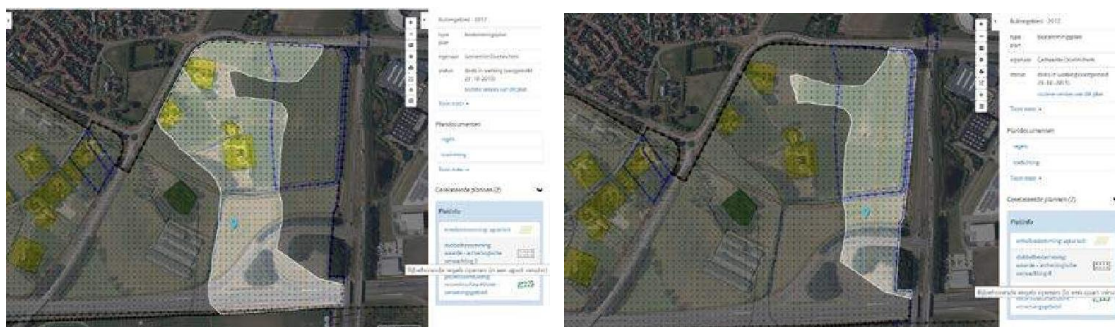
#### Onderzoek en conclusie

Voor onderhavig plangebied (de percelen beoogd voor buitenuitloop) geldt op grond van het vigerende bestemmingsplan een 'Dubbelbestemming waarde – Archeologie 2', 'Dubbelbestemming waarde – Archeologie 3' of een 'Dubbelbestemming waarde – Archeologie 4' (zie onderstaande afbeeldingen).



Afbeelding 14 & 15 Kaartuitsnede plankaart bestemmingsplan Buitengebied – 2012 (bron: ruimtelijkeplannen.nl)

## RUIMTELIJKE ONDERBOUWING



Afbeelding 16 & 17 Kaartuitsnede plankaart bestemmingsplan Buitengebied – 2012  
(bron: ruimtelijkeplannen.nl)

Het uitgangspunt bij deze bestemmingen is als onderstaand. Het plangebied is niet gelegen in een Archeologisch Waardevol Verwachtingsgebied (AWV).

	<b>Uitgangspunten archeologiebeleid</b>	<b>Dubbelbestemming</b>
<b>Archeologisch waardevolle gebieden (AWG)</b>		
AWG categorie 2 (archeologische monumenten met een attentiezone 50 m)	bij bodemingrepen dieper dan 30 centimeter - Maaiveld en bij plangebieden groter dan 50 m <sup>2</sup> vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek	Waarde - Archeologie
AWG categorie 3 (bekende archeologische vindplaats met rondom attentiezone van 50 m)	bij bodemingrepen dieper dan 30 centimeter - maaiveld en bij plangebieden groter dan 100 m <sup>2</sup> vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek	Waarde die op basis van omliggende categorieën gegeven wordt op grond rond deze categorie; krijgt geen speciale dubbelbestemming op basis van deze categorie
AWG categorie 4 (historische stadskern)	bij bodemingrepen dieper dan 30 centimeter - maaiveld en bij plangebieden groter dan 50 m <sup>2</sup> vroegtijdig inventariserend archeologisch onderzoek	Waarde - Archeologie

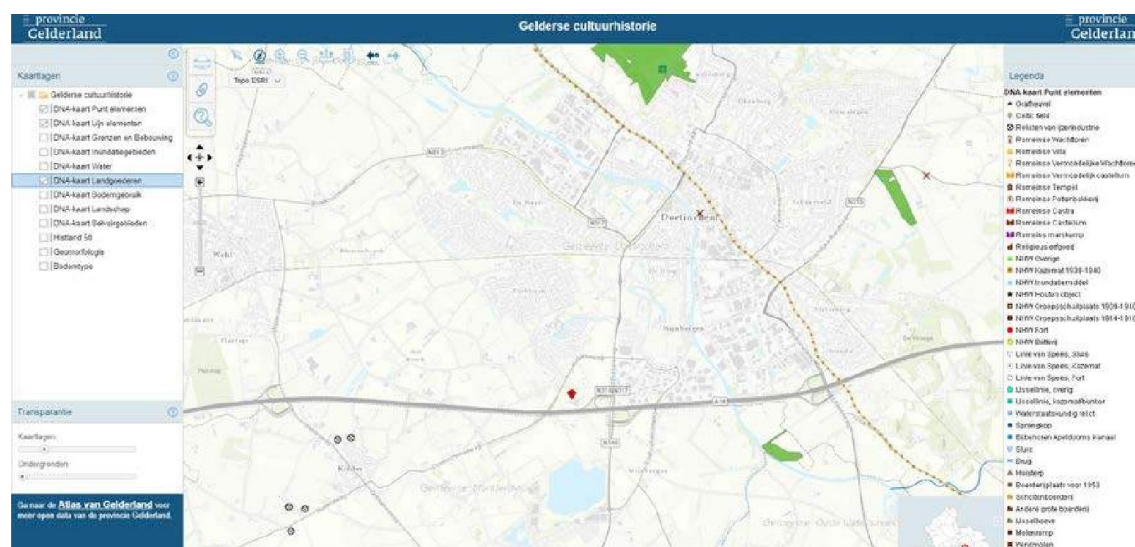
De leghennen nemen een stofbad in de toplaag van de bodem, maximaal de bovenste 10 cm van de grond wordt daarmee geroerd. Verder bodemingrepen zijn niet van toepassing op onderhavig plangebied. Geconcludeerd kan worden dat de beoogde activiteit geen invloed heeft op het aspect archeologie.

#### 4.15.2 Cultuurhistorisch erfgoed

De cultuurhistorie is in Doetinchem vastgelegd in de structuurvisie 'Doetinchem, cultuurhistorie!' (vastgesteld 3 november 2008) en de Erfgoedverordening gemeente Doetinchem 2013 (vastgesteld 30 mei 2013).

#### Onderzoek en conclusie

Op grond van het historische landschap, historische stedenbouw en archeologiekarta van provincie Gelderland bevindt er zich in het plangebied geen gemeentelijk, dan wel rijksmonument. Tevens is onderhavige locatie niet gelegen in een zogenaamd 'beschermde historische buitenplaats'. Het dichtstbijzijnde cultuurhistorisch object is het NSW-landgoed 'Macht en Praal', de afstand tot dit object bedraagt circa 2,2 kilometer. In onderstaande afbeelding is een kaartuitsnede opgenomen van de provinciale kaart.



Afbeelding 18 Kaartuitsnede provinciale cultuurhistoriekaart (bron: provincie Gelderland)

Gezien de cultuurhistorische waardenkaart, in relatie tot de afstand tot objecten c.q. gebieden, heeft de beoogde activiteit geen negatieve effecten op de cultuurhistorische waarden in het gebied.

### **4.16 Economische uitvoerbaarheid**

#### **4.16.1 Plan realisatie**

Initiatiefnemer heeft beoogde bedrijfsopzet uitvoerig besproken met diverse partijen c.q. adviseurs. Middels het aanleveren van een bedrijfsplan is de financiering voor de bedrijfsontwikkeling contractueel vastgelegd. De economische uitvoerbaarheid c.q. planrealisatie is daarmee gewaarborgd.

#### **4.16.2 Anterieure overeenkomst**

Om de gemeentelijke kosten die gemaakt worden bij uitvoering van voorgestane ontwikkeling te verhalen, is een overeenkomst gesloten met de initiatiefnemer. In deze anterieure overeenkomst is vastgelegd dat de realisatie van de ontwikkeling voor de gemeente geen negatieve financiële gevolgen oplevert. Voorts is separaat een overeenkomst afgesloten inzake het verhaal van eventuele planschade.

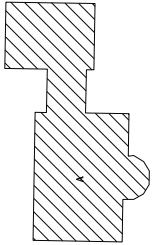
#### **4.16.3 Maatschappelijke uitvoerbaarheid**

Initiatiefnemer heeft zijn plannen kenbaar gemaakt in de omgeving middels een inloopavond. Tijdens deze avond was het mogelijk de onderbouwing en landschappelijke inpassing te bekijken. Tevens was er de gelegenheid tot het stellen van vragen. Een verslag van de avond is bijgevoegd als bijlage 7. Bovendien zal het (ontwerp-) bestemmingsplan gedurende 6 weken voor eenieder ter visie worden gelegd. Gedurende deze periode is het mogelijk om zienswijzen in te dienen bij de gemeente.

## **Bijlage 2 Ruimtelijke onderbouwing bijlage 1**

## **Bijlage 1**



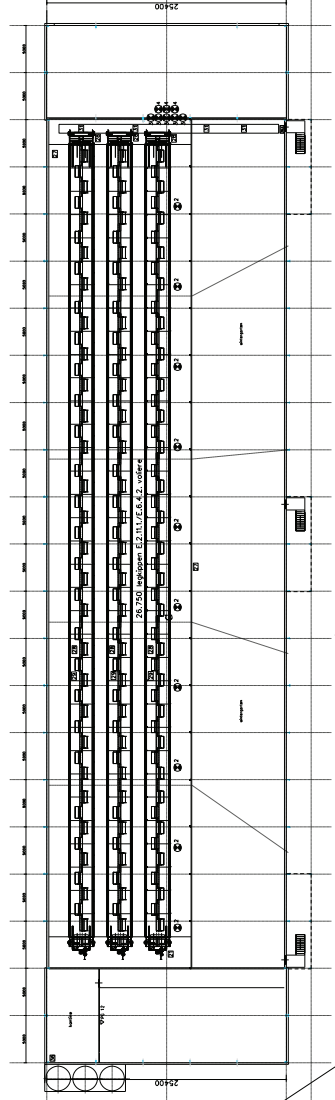


**Gebouwen**

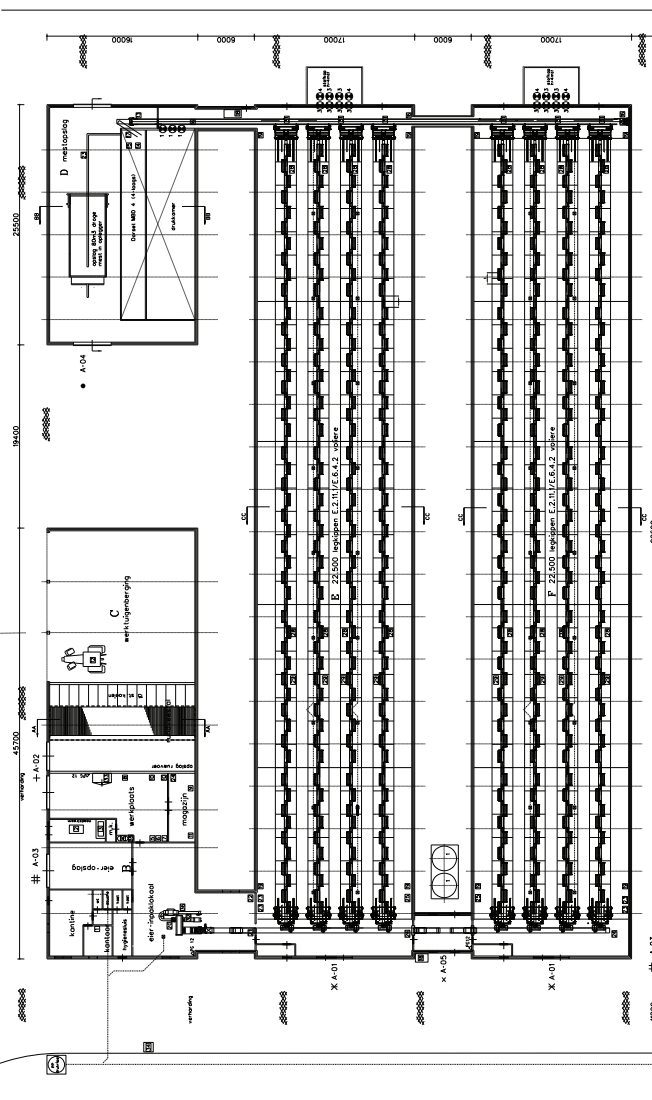
- A. Bead/fracing
- B. Keuken/voorzet/afvalkorf/werkloos
- C. Stal's of loopkoben cdt. A.Z./werklujngstadijng
- D. Meestopng (meestopngsysten)
- E. S10x22.500 at slijpsten cdt. E.2.111/E.6.4.2 volere
- F. S10x22.500 at slijpsten cdt. E.2.111/E.6.4.2 volere
- G. S10x53.500 at slijpsten cdt. E.2.111/E.6.4.2 volere

**Renvooi aan- en afvoerbewegingen**

- X A-01 een en afvoer slijpsten
- X A-02 een en afvoer afvalzet
- # A-03 afvoer vloer
- A-04 vloerwater
- A-05 vloerwater afvoer

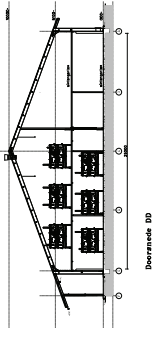
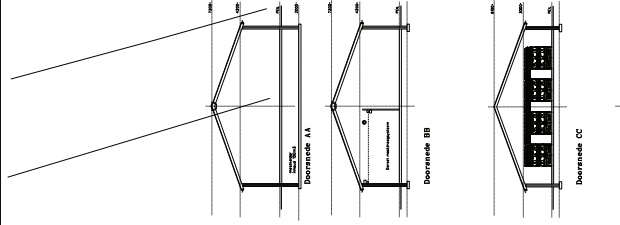


Verdieping stal C



Begane grond stal C

Leefvlak	oppervlakte	oppervlakte	oppervlakte	oppervlakte
1	1.1	1.1	1.1	1.1
2	1.1	1.1	1.1	1.1
3	1.1	1.1	1.1	1.1
4	1.1	1.1	1.1	1.1
5	1.1	1.1	1.1	1.1
6	1.1	1.1	1.1	1.1
7	1.1	1.1	1.1	1.1
8	1.1	1.1	1.1	1.1
9	1.1	1.1	1.1	1.1
10	1.1	1.1	1.1	1.1
11	1.1	1.1	1.1	1.1
12	1.1	1.1	1.1	1.1
13	1.1	1.1	1.1	1.1
14	1.1	1.1	1.1	1.1
15	1.1	1.1	1.1	1.1
16	1.1	1.1	1.1	1.1
17	1.1	1.1	1.1	1.1
18	1.1	1.1	1.1	1.1
19	1.1	1.1	1.1	1.1
20	1.1	1.1	1.1	1.1
21	1.1	1.1	1.1	1.1
22	1.1	1.1	1.1	1.1
23	1.1	1.1	1.1	1.1
24	1.1	1.1	1.1	1.1
25	1.1	1.1	1.1	1.1
26	1.1	1.1	1.1	1.1
27	1.1	1.1	1.1	1.1
28	1.1	1.1	1.1	1.1
29	1.1	1.1	1.1	1.1
30	1.1	1.1	1.1	1.1
31	1.1	1.1	1.1	1.1
32	1.1	1.1	1.1	1.1
33	1.1	1.1	1.1	1.1
34	1.1	1.1	1.1	1.1
35	1.1	1.1	1.1	1.1
36	1.1	1.1	1.1	1.1
37	1.1	1.1	1.1	1.1
38	1.1	1.1	1.1	1.1
39	1.1	1.1	1.1	1.1
40	1.1	1.1	1.1	1.1
41	1.1	1.1	1.1	1.1
42	1.1	1.1	1.1	1.1
43	1.1	1.1	1.1	1.1
44	1.1	1.1	1.1	1.1
45	1.1	1.1	1.1	1.1
46	1.1	1.1	1.1	1.1
47	1.1	1.1	1.1	1.1
48	1.1	1.1	1.1	1.1
49	1.1	1.1	1.1	1.1
50	1.1	1.1	1.1	1.1
51	1.1	1.1	1.1	1.1
52	1.1	1.1	1.1	1.1
53	1.1	1.1	1.1	1.1
54	1.1	1.1	1.1	1.1
55	1.1	1.1	1.1	1.1
56	1.1	1.1	1.1	1.1
57	1.1	1.1	1.1	1.1
58	1.1	1.1	1.1	1.1
59	1.1	1.1	1.1	1.1
60	1.1	1.1	1.1	1.1
61	1.1	1.1	1.1	1.1
62	1.1	1.1	1.1	1.1
63	1.1	1.1	1.1	1.1
64	1.1	1.1	1.1	1.1
65	1.1	1.1	1.1	1.1
66	1.1	1.1	1.1	1.1
67	1.1	1.1	1.1	1.1
68	1.1	1.1	1.1	1.1
69	1.1	1.1	1.1	1.1
70	1.1	1.1	1.1	1.1
71	1.1	1.1	1.1	1.1
72	1.1	1.1	1.1	1.1
73	1.1	1.1	1.1	1.1
74	1.1	1.1	1.1	1.1
75	1.1	1.1	1.1	1.1
76	1.1	1.1	1.1	1.1
77	1.1	1.1	1.1	1.1
78	1.1	1.1	1.1	1.1
79	1.1	1.1	1.1	1.1
80	1.1	1.1	1.1	1.1
81	1.1	1.1	1.1	1.1
82	1.1	1.1	1.1	1.1
83	1.1	1.1	1.1	1.1
84	1.1	1.1	1.1	1.1
85	1.1	1.1	1.1	1.1
86	1.1	1.1	1.1	1.1
87	1.1	1.1	1.1	1.1
88	1.1	1.1	1.1	1.1
89	1.1	1.1	1.1	1.1
90	1.1	1.1	1.1	1.1
91	1.1	1.1	1.1	1.1
92	1.1	1.1	1.1	1.1
93	1.1	1.1	1.1	1.1
94	1.1	1.1	1.1	1.1
95	1.1	1.1	1.1	1.1
96	1.1	1.1	1.1	1.1
97	1.1	1.1	1.1	1.1
98	1.1	1.1	1.1	1.1
99	1.1	1.1	1.1	1.1
100	1.1	1.1	1.1	1.1



## **Bijlage 3 Ruimtelijke onderbouwing bijlage 2**

## **Bijlage 2**

# Landschaps- en beheerplan

---



Doetinchem



**Ing.** [Redacted]

Landschapscoördinator

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Kilderseweg 41

7007 GJ Doetinchem

**Datum:** 21 januari 2019

**Betreft:** Landschaps- en beheerplan rond kippenstallen met vrije uitloop.

**T.a.v.:** B &W Gemeente Doetinchem

## **Inhoud**

<b>Achtergrondinformatie</b>	<b>3</b>
<b>Aanleiding</b>	<b>3</b>
<b>Huidige situatie</b>	<b>4</b>
Ligging	
<b>Gewenste situatie</b>	<b>5</b>
<b>Doel toekomstige bedrijfsvoering</b>	<b>5</b>
<b>Relevante doelen van de gebiedsvisie</b>	<b>5</b>
<b>Hoe het landschapsplan past binnen de doelen van de gebiedsvisie in gemeente Doetinchem</b>	<b>6</b>
<b>Realisatie van het landschapsplan</b>	<b>7</b>
<b>Bijlage 1: Sortimentslijst</b>	
<b>Bijlage 2: Beheermaatregelen</b>	
<b>Bijlage 3: Tekening beplantingsplan</b>	

## **Aanleiding**

De reden voor het indienen van een landschapsplan met een beheerplan is de gewenste aanpassing van het terrein voor de uitloop van de kippen rondom de kippenstallen. Voor een goede bedrijfsvoering is een aanpassing op het perceel gewenst. De maatschappelijke acceptatie van de nieuwe bedrijfsvoering gaf aanleiding tot deze aanpassing.

Ook de noodzaak dat de landschappelijke inpassing gewaarborgd moest zijn in een landschappelijk inrichtingsplan, zorgde ervoor dat de opdrachtgever voor deze aanpak heeft gekozen.

## **Achtergrondinformatie**

Bepalend voor de indiening van het landschapsplan voor het perceel Kilderseweg 41 te Doetinchem is de expertise en visie van de landschapscoördinator, om een adequate en logische inpassing in het landschap te kunnen realiseren.

Leidend is daarbij het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) "Wehlse Broeklanden". In de gebiedsvisie van de Europaweg is aangegeven dat in het zuidelijke deel van de groene lob, tegen de A-18 een dichte groenzone-bos gewenst is.

Het gebied waarin het perceel Kilderseweg 41 te Doetinchem valt, stond voorheen bekend als GIOS (Groen in en om de Stad). Nu is het gebied (meer) bekend onder de naam Wehlse Broeklanden. Bovendien zijn ook de eisen van de branche en overkoepelende organisaties meegenomen.

Deze aanvraag zal getoetst moeten worden aan de gebiedsvisie, die hierboven is aangegeven. Dit plan is in korte tijd opgesteld en bevat de kaders voor een goede uitloop voor de kippen, waarbij zeker ook naar de omgeving is gekeken.

Kenmerkend voor deze ontwikkelingen moest onder andere zijn dat de uitloop en de natuur in onderlinge samenhang zouden worden ontwikkeld. Natuur en landschap krijgen een belangrijke plaats in de directe omgeving.



### **Huidige situatie**

Het bedrijf van [REDACTED] ligt in de gemeente Doetinchem. In dit gebied is de landbouwfunctie beeldbepalend.

### **Ligging**

Het bedrijf ligt aan de:

Kilderseweg 41

7007 GJ Doetinchem

Aan de westzijde grenst aan de Kilderseweg.

Aan de zuidzijde grenst het perceel aan de A-18.

Aan de noordzijde grenst het perceel van de bureu.

Aan de oostzijde grenst het perceel aan de Europaweg.

### **Gewenste situatie**

De landschapselementen moeten zowel passen in het geheel als functioneel zijn. De kippen zijn onwennig met een nieuwe situatie en vragen om beschutting, omdat een kip in feite een bosvogel is. De kip moet a.h.w. uitgedaagd worden om het hele perceel te gaan gebruiken. Daarvoor dienen de aan te leggen landschapselementen.

### **Doel toekomstige bedrijfsvoering**

Het doel van de aanleg van de landschapselementen is invulling geven aan een maatschappelijk gewenste ideale leefomgeving voor dé legkip. Dit wordt gerealiseerd door het houden van legkippen met een vrije uitloop. Hierbij is gebruik gemaakt van moderne materialen en inzichten.

De uitgangspunten van het LOP zijn speerpunten van dit plan. Hierbij is gekeken naar de huidige situatie. Voorgesteld is meer te doen dan nodig is voor de certificering. Dit kan mondeling worden toegelicht door de opdrachtgever.

Andere speerpunten specifiek van toepassing op [REDACTED]

zijn:

1. Agrariërs en ondernemers kunnen in het gebied hun activiteiten blijven uitoefenen en/of verbreden.
2. Er komt geen extra woningbouw.
3. Er komt weer ruimte voor nieuwe natuur.
4. Het gebied blijft landelijk.
5. De werkgelegenheid wordt behouden/uitgebreid.

### **Relevante doelen van de gebiedsvisie in gemeente Doetinchem**

De gemeente Doetinchem denkt in kansen. Initiatieven en plannen moeten dusdanig geïmplementeerd worden, dat deze bijdragen aan het in stand houden, herstel en verbeteren van het agrarisch cultuurlandschap.

## **Hoe het landschapsplan past binnen de doelen van de gebiedsvisie in gemeente Doetinchem**

Het doel van dit landschapsplan is aantonen hoe de aanvraag van de nieuwe uitloop past binnen de doelen van het landschapsplan. Deze uitloop moet enerzijds de economische bedrijfsvoering beter rendabel maken en anderzijds in het landschap inpasbaar zijn. Dat de maatschappelijke draagvlak groot is spreekt voor zich.

Een van de doelstellingen in het landschapsplan is het ontwikkelen van economische vitaliteit. Het streven is het versterken van duurzame economische mogelijkheden van landbouw en andere sectoren door meervoudig ruimtegebruik. Het houden van biologische legkippen volgens het nieuwe concept is daar een voorbeeld van. Bovendien draagt het bij aan het behoud van productiecapaciteit voor intensieve landbouw. Tevens draagt de uitloop bij aan het behoud van werkgelegenheid en daarmee de leefbaarheid op het platteland.

De toekomstige beplanting wordt zo gesitueerd dat de legkippen makkelijker de vrije uitloop gaan gebruiken. De beplanting zorgt ervoor dat het landschap zal worden versterkt, door toepassing van solitaire bomen, singels en uitbreiding van de bestaande boomgaard.

De natuur wordt versterkt en landschapswaarden worden geaccentueerd. Dit gebeurt door aanleg en uitbreiding van de huidige beplanting. Ook de aanwezige beplanting zal worden versterkt door de uitbreiding. Door deze aanleg wordt verdichting van het kleinschalige cultuurlandschap gerealiseerd.

## **Realisatie van het landschapsplan**

Het gaat hier om ruim 9000 planten, 34 fruitbomen en 29 solitaire bomen op een oppervlakte van ruim 24.000 m<sup>2</sup>. Dit meer dan de certificering verlangd. Om recht te doen aan de uitloop van de kippen is het wenselijk om in de directe nabijheid van de gebouwen groene elementen aan te leggen. Om die reden worden de volgende elementen aangelegd:

Aanleg en aanplant van:

- een boomgaard: hoogstam fruit (oude rassen); bij de woning
- solitaire houtwal
- solitaire tamme kastanjes
- solitaire linden
- solitaire beuken
- singels

## Bijlage 1 Sortimentslijst

Het gaat hierbij om ruim 9000 planten, 34 fruitbomen en 29 solitaire bomen op een oppervlakte van ruim 24.000 m<sup>2</sup>.

### Perceel 1

Bosplantsoen	Maat 60-100	Totaal 625 stuks
Aantal		Soort/ras
150	Meidoorn	crataegus monogyna
50	Hondsroos	rosa canina
5	Wilde appel	malus domestica
5	hazelaar	corylus avellana
25	Hazelnoot	corylus avellana
150	Krent	amelanchier canadensis
100	Kardinaalshoed	euonymus europaeus
100	Gelderse roos	viburnum opulus
25	Liguster	ligustrum vulgare
15	Vlier	sambucus nigra

### Perceel 2

Bosplantsoen	Maat 60-100	Totaal 250 stuks
Aantal		Soort/ras
250	Wilgen	salix caprea

### Perceel 3

Bosplantsoen		Maat 60-100	Totaal 450 stuks
Aantal			Soort/ras
125	Meidoorn		crataegus monogyna
25	Hondsroos		rosa canina
15	Vlier		sambucus nigra
5	hazelaar		corylus avellana
150	Krent		amelanchier canadensis
100	Gelderse roos		viburnum opulus
25	Liguster		ligustrum vulgare
5	Hazelnoot		corylus avellana

### Perceel 4

Bosplantsoen		Maat 60-100	Totaal 350 stuks
Aantal			Soort/ras
25	Liguster		ligustrum vulgare
25	Hondsroos		rosa canina
5	Vlier		sambucus nigra
5	hazelaar		corylus avellana
5	Wilde appel		malus domestica
100	Kardinaalshoed		euonymus eurpaeus
85	Krent		amelanchier canadensis
50	Gelderse roos		viburnum opulus
50	Meidoorn		crataegus monogyna



## Perceel 5

<b>Bosplantsoen</b>	<b>Maat 60-100</b>	<b>Totaal 525 stuks</b>
<b>Bosachtig</b>		
<b>Aantal</b>		<b>Soort/ras</b>
100	Eiken	quercus robur
100	Linden	tilia europeus
100	Beuken	fagus sylvatica
75	Acacia	acacia pseudorobinia
75	Populieren	populus canescens hees
75	kersen	prunus avium

## Perceel 6

<b>Bosplantsoen</b>	<b>Maat 60-100</b>	<b>Totaal 525 stuks</b>
<b>Aantal</b>		<b>Soort/ras</b>
125	Meidoorn	crataegus monogyna
50	Hondsroos	rosa canina
100	Kardinaalshoed	euonymus europaeus
150	Krent	amelanchier canadensis
100	Gelderse roos	viburnum opulus

## Perceel 7

Bosplantsoen	Maat 60-100	Totaal 525 stuks
Aantal		Soort/ras
175	Meidoorn	crataegus monogyna
25	Hondsroos	rosa canina
5	hazelaar	corylus avellana
20	Hazelnoot	corylus avellana
150	populier	populus canescens hees
50	Liguster	ligustrum vulgare
150	Gelderse roos	viburnum opulus
100	Kardinaalshoed	euonymus europaeus

## Perceel 8

pvm	Floramengsel als akkerrand	
Aantal		Soort/ras
1300 m2	plus/minus	pvm

## Perceel 9

<b>Bosplantsoen</b>	<b>Maat 60-100</b>	<b>Totaal 625 stuks</b>
<b>Aantal</b>		<b>Soort/ras</b>
25	Liguster	ligustrum vulgare
100	Gelderse roos	viburnum opulus
100	Krent	amelanchier canadensis
50	Kardinaalshoed	euonymus europeus
20	Hazelnoot	corylus avellana
25	Sleedoorn	prunus spinosa
5	hazelaar	corylus avellana
50	Hondsroos	rosa canina
150	Meidoorn	crataegus monogyna
100	Rode kornoelje	cornus sanguinea

## Perceel 10

<b>Bosplantsoen</b>	<b>Maat 60-100</b>	<b>Totaal 625 stuks</b>
<b>Aantal</b>		<b>Soort/ras</b>
20	Liguster	ligustrum vulgare
5	Wilde appel	malus domestica
100	Gelderse roos	viburnum opulus
100	Krent	amelanchier canadensis
50	Kardinaalshoed	euonymus europaeus
25	Hazelnoot	corylus avellana
25	Hondsroos	rosa canina
175	Meidoorn	crataegus monogina
75	Sleedoorn	prunus padus
50	Rode kornoelje	cornus sanguinea

## Perceel 11

Bosplantsoen	Maat 60-100	Totaal 450 stuks
Aantal		Soort/ras
150	Meidoorn	
75	Krent	amelanchier canadensis
25	Hondsroos	rosa canina
50	Kardinaalshoed	euonymus europaeus
50	Gelderse roos	viburnum opulus
20	Liguster	ligustrum vulgare
5	Wilde appel	malus domestica
20	Hazelaar	corylus avellana
5	Vlier	sambucus nigra
50	Rode kornoelje	cornus sanguinea

## Perceel 12

Bosplantsoen	Maat 60-100	Totaal 450 stuks
Aantal		Soort/ras
25	Liguster	ligustrum vulgare
50	Gelderse roos	viburnum opulus
75	Krent	amelanchier canadensis
50	Kardinaalshoed	euonymus europaeus
20	Hazelnoot	corylus avellana
50	hazelaar	corylus avellana
5	Lijsterbes	sorbus aucuparia
175	Meidoorn	crataegus monogyna

### Perceel 13

floramengsel	Maat: p.v.m	Totaal 350 m <sup>2</sup>
<b>Aantal</b>		
350 m <sup>2</sup>	floramengsel als akkerrand	

### Perceel 14

Bosplantsoen	Maat 60-100	Totaal 500 stuks
<b>Aantal</b>		<b>Soort/ras</b>
500	Wilgen	salix caprea
Perceel 14a 1800 m <sup>2</sup>	floramengsel	gronden geen eigendom

### Perceel 15

floramengsel	Maat: p.v.m	Totaal 700 m <sup>2</sup>
<b>Aantal</b>		<b>Soort/ras</b>
700 m <sup>2</sup>	floramengsel als akkerrand	

### Perceel 16

Bosplantsoen	Maat 60-100	Totaal 1325 stuks
<b>Aantal</b>		<b>Soort/ras</b>
300	Sleedoorn	prunus padus
250	Meidoorn	crataegus monogyna
15	hazelaar	corylus avellana
200	Krent	amelanchier canadensis
100	Kardinaalshoed	euonymus europaeus
50	Hondsroos	rosa canina
25	Hazelaar	corylus avellana
5	Wilde appel	malus domestica
50	Liguster	ligustrum vulgare
100	Rode kornoelje	cornus sanguinea
200	Gelderse roos	viburnum opulus

30 Lijsterbes sorbus aucuparia

### Perceel 17

Bosplantsoen	Maat 60-100	Totaal 160 stuks
Aantal		Soort/ras
50	Gelderse roos	viburnum opulus
10	Lijsterbes	sorbus aucuparia
25	Kardinaalshoed	euonymus europaeus
50	Meidoorn	crataegus monogyna
25	Liguster	ligustrum vulgare

### Perceel 18

Bosplantsoen	Maat 60-100	Totaal 675 stuks
Aantal		Soort/ras
150	Meidoorn	crataegus monogyna
35	Sleedoorn	prunus padus
100	Gelderse roos	viburnum opulus
25	Hazelaar	corylus avellana
150	Krent	amelanchier canadensis
75	Rode kornoelje	cornus sanguinea
10	hazelaar	corylus avellana
25	Liguster	ligustrum vulgare
5	Wilde appel	malus domestica
100	Kardinaalshoed	euonymus europaeus



## Perceel 19

Bosplantsoen Maat 60-100		Totaal 650 stuks
Aantal	Soort/ras	
150	Gelderse roos	viburnum opulus
50	Hondsroos	rosa canina
50	Kardinaalshoed	euonymus europaeus
50	Meidoorn	crataegus monogyna
50	Liguster	ligustrum vulgare
25	Lijsterbes	sorbus aucuparia
150	Rode kornoelje	cornus sanguinea
25	Sleedoorn	prunus padus
100	Krent	amelanchier canadensis

## Perceel 20

Hoogstam fruitbomen	Maat 6-8	Totaal 31 stuks
Aantal	Soort/ras	
<b>15</b>	<b>Appel</b>	
2	Notaris	
3	Groningse kroon	
3	James grieves	
2	Princesse noble	
3	Goudreinet	
1	Lunterse pippeling	
1	Zoete ermgaard	
<b>12</b>	<b>Peer</b>	
2	oranje peer	
3	conference	
2	saint remy	
3	gieser wildeman	
1	zwijndrechtse wijnpeer	
1	doyenne du comise	
<b>4</b>	<b>Pruimen</b>	
1	dubbele boerenwitte	
2	ontario	
1	reine claude d ouillens	

<b>Solitaire bomen</b>			<b>Maat 10-12</b>	<b>Totaal 29 stuks</b>
<b>Aantal</b>		<b>Soort/ras</b>		
8	Noot	juglans regia broadvieww		
8	Linden	tillia europaea		
4	Tamme kastanje	castanea sativa broadvieww		
5	Beuken	fagus sylvatica		
4	Eiken	quercus robur		

## **Bijlage 2 Beheermaatregelen**

Dat een beheerplan van groot belang is, spreekt voor zich en is hieronder aangeven.

### **A) BEDRIJFSGEDEELTE**

#### **Perceel 1,3,4,6,7,9,10,11,12,16,17en 18**

##### Beheer:

De aanplant bestaat uit bosplantsoen, maat 60-100 cm. Deze beplanting kan uitgroeien en wordt om 10-15 jaar in zijn geheel een keer afgezet. Deze beplanting loopt dan weer uit.

In overleg kan gekozen worden om te kiezen voor blijvers, waarbij de wijkers worden terug gezet en de blijvers mogen doorgroeien. Dit ligt eraan hoe de beplanting zich ontwikkeld.

##### Flora en fauna:

In deze singel komen besdragende heesters als voedsel voor de vogels, de bloemen voor de vlinders en bijen. Deze singel kan ook dienen als nest- en schuilgelegenheid.

#### **Perceel 2 en 14 wilgenbosjes**

##### Beheer:

Omdat het groeiritme van de wilgen dominant is ten opzichte van de overige beplanting is deze bij elkaar gezet tot een bosje. Als de eerste rand a.h.w. overkookt, kan men beginnen met deze terug te zetten. In het bosje kan men ervoor kiezen een enkele exemplaar door te laten groeien als boompje.

#### **Perceel 5 bomenbosje**

##### Beheer:

De start is als de singelbeplanting. In de toekomst moet de beplanting doorgroeien tot bomen. Daar is de plantkeuze op aangepast. Om de 5 jaar bepalen welke plant mag doorgroeien, tot boom. Door aantallen voldoende keuzemogelijkheden.

#### **Perceel 8 populierensingel**

##### Beheer:

Na 5 jaar selecteren welke bomen mogen doorgroeien. Deze ook in de toekomst volgen en dus snoeien zodat het hout later nog een opbrengst zal hebben.

Begeleidings snoei dus. Zorgen dat de stam takvrij blijft, richting de top.

##### Flora en fauna:

Als vegetatie voor vlinders als spanners en pijlstaarten. Momenteel in de belangstelling als boom, die dreigt te verdwijnen. Aktiegroepen pakken dit op.

### **Perceel 13 en 15 Bloemenmengsel**

Inzaaien liefst in het voorjaar. Mengsel voor akkerranden van de firma PVM, een meerjarig mengsel.

#### Beheer:

Het opgewas later in het voorjaar maaien. Afvoeren na het opdrogen van het maaisel, zodat eventueel nog aanwezige zaden weer terug kunnen vallen.

#### Flora en fauna:

Het bijenmengsel dient als aanvulling van voedsel voor insecten als vlinders en zaadetende vogels als putters. Dient tevens het als schuil- en nestgelegenheid.

### **Perceel 19 struweel**

#### Beheer

Deze wordt extra genoemd omdat in het sortiment geen boomvormers zitten en de struiken veelal lager blijven. Het bosje wordt na 10-15 jaar beheerd volgens het wijker- en blijver systeem. Dit houdt in dat er na 10-15 jaar een keuze gemaakt zal worden welke heesters tot volwassen exemplaren mogen uitgroeien.

De plantkeuze is aangepast om een vloeiender overgang te krijgen naar het steile van het bestaande bos.

#### Flora en fauna

Er zit veel overeenkomst tussen de flora en fauna van de singels. Het verschil zit met name in het sortiment. De singels hebben als hoofdsortiment de meidoorns aangevuld met de krenten. Bij de struweelbeplanting is het sortiment vooral uitgebreid met meerdere inheemse soorten die op verschillende tijdstippen hun bessen vasthouden. Geen boomvormers gekozen.

### **Perceel 20 Boomgaard**

Aantal: 31 stuks hoogstam, oude rassen. Dit in verband met ziekteresistentie van oude rassen. De bomen worden geplant met 2 boompalen i.v.m. de wind, met boomband en een boombeschermer. Plantafstand 10 m<sup>1</sup>.

Sortiment: volgens lijst.

#### Beheer

De fruitbomen zijn hoogstam, zoals die vroeger ook voorkwamen. Om de 3 jaren moeten de fruitbomen nagelopen worden voor een lichte vormsnoei. Later om de 5 jaar voor de vorming van de gesteltakken.

#### Flora en fauna

Het fruit dient naast de consumptie ook als valfruit voor konijnen, hazen en vogels. De bloesem is interessant voor insecten en op latere leeftijd kan de boom dienst doen als nestgelegenheid voor o.a. de steenuil. Ook de bijen doen er hun voordeel mee.

## **Aanplant solitairen**

### Solitaire eiken

Hierbij worden de landschapselementen versterkt met de aanplant van eiken. De eiken zijn een van de karakteristieke en typische bomen uit deze streek en dienen als directe en indirecte voedselbron en nestgelegenheid.

Plantafstand: driehoeksverband, met 2 boompalen met boomband.

### Beheer

Tussen de eiken soms grote variaties. De eiken dienen bij aanplant goed te worden terug gesnoeid. Hierna is het nalopen om de 5 jaar belangrijk voor de vormsnoei. Zodoende geen grote wonden en het kan in een relatief korte tijd uitgevoerd worden.

### Flora en fauna

Als nadeel kan gezien worden de aantasting van de eiken met de eikenprocessierups. Door preventieve maatregelen door gemeenten met biologische middelen zal de infectiedruk in de toekomst afnemen. Ook zullen de natuurlijke vijanden in de toekomst waarschijnlijk een grotere rol gaan spelen. De eikels dienen als voedselvoorraad voor gaaien en eekhoorns.

Grappig zijn de vele galwespen.

### Solitaire linden.

De linden geven de bekende linden honing. Ook dit zijn karakteristieke bomen voor deze streek. Makkelijk te snoeien, zie ook snoei bij eiken.

Flora en fauna:

Drachtplant.

### Solitaire tamme kastanjes

Ook een drachtplant voor bijen en heeft eetbare kastanjes. Hout dient als kloofhout voor hekken.

Snoei: zie hierboven beschreven.

Flora en fauna:

Drachtplant.

### Solitaire beuken

Karakteristieke boom voor onze omgeving. Verdraagt geen zon op de bast, dus snoeien, zodanig dat de stam bedekt blijft.

Flora en fauna:

Als nestgelegenheid op latere leeftijd. Voedsel leverant door de beukenootjes

Solitaire noten:

De opdrachtgever gaf aan dat uit vroegere literatuur te lezen en te zien was dat de noot altijd bij een kippenhok werd geplant. Dit om plagen als luizen te weren.

Flora en fauna:

Leverd voedsel d.m.v. noten, die ook voor consumptive dienen.

Indien mogelijk zou ik een varieteit van de noot kiezen, b.v. de Buchaneer of de Broadview.

In de jeugstadium gevoelig voor de late vorst en hier op letten bij de vormsnoei, dat er altijd maar 1 top omhoog gaat.

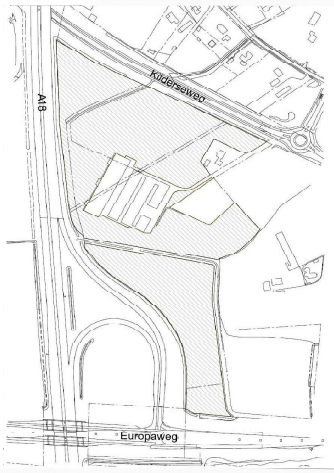
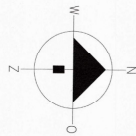
Verder snoei als bovenstaand beschreven.

De solitaire bomen worden als boom gekocht in de maat 10-12. Aangebonden met 1 boompaal, met garnituu, met garnituur.Ook komt er een vraatbeschermer omheen.





Schaal : 1:500



**VAN WISSEBACH**

PROJECT: [Redacted]  
 PROJECT LEADER: [Redacted]  
 ARCHITECT: [Redacted]  
 CLIENT: [Redacted]  
 DATE: [Redacted]

SCALE: 1:500  
 DATE: [Redacted]

## **Bijlage 4 Ruimtelijke onderbouwing bijlage 3**

**Bijlage 3**

[REDACTED]

---

**Van:** [REDACTED]  
**Verzonden:** maandag 25 februari 2019 17:40  
**Aan:** [REDACTED]  
**CC:** [REDACTED]  
**Onderwerp:** RE: Documenten ROB nav gesprek 14-2

Geachte [REDACTED],

In het kader van de duidelijkheid zou ik de gemeente Doetinchem onderstaande tekst overhandigen waarin het schrijven van collega [REDACTED] d.d. 13-2-2019 is teruggebracht tot de essentie waar het om draait.

1. Kippen die buiten lopen hebben een verhoogde kans op aviaire influenza en andere infecties in vergelijking met binnen gehouden kippen. Deze kans is niet te kwantificeren.
2. Buitenloop kippen toevoegen aan een bepaalde populatie verhoogt de kans op de spreiding van een bij de eerst genoemde dieren eventueel optredende ziekte naar de omgeving en ander vee (via versleping van kadavers, materialen, contacten, de lucht, etc.). Deze verhoogde spreidingskans is ook niet te kwantificeren, maar is waarschijnlijk miniem. Samengevat, het toevoegen van één koppel uitloop kippen aan de bestaande populatie zal waarschijnlijk een uiterst gering effect hebben op het voorkomen en het verspreiden van ziektekiemen. Met betrekking tot infectierisico en –spreiding zie ik geen bezwaar op het realiseren van een buitenuitloop voor [REDACTED].

Verder zal ik de gestelde vragen hieronder beantwoorden.

1. 'Koppel' kippen. Er is sprake van een koppel wanneer  $\geq 250$  stuks commerciële kippen of kalkoenen van dezelfde geboortedatum, en voor kalkoenen van hetzelfde geslacht, in een ruimte gehouden worden.
2. De samenvatting heb ik afgesloten met een eindconclusie.
3. Besmettingsgevaar van het 'eigen koppel' wordt niet verward met de kans dat het scharrelende pluimvee van [REDACTED] vervolgens invloed zal hebben op omliggende bedrijven in de huidige tekst. Beide zaken worden besproken omdat ze relevant zijn voor de vraagstelling, immers de uitloop kippen van [REDACTED] kunnen pas een risico voor omliggende bedrijven vormen als ze zelf eerst besmet raken. Besmettingsgevaar van 'eigen koppel' wordt nu besproken onder punt 1 en besmettingsgevaar voor omliggende bedrijven door de uitloopkippen van [REDACTED] wordt besproken onder punt 2.
4. Betreft de geel gearceerde tekst over het verhoogde risico op aviaire influenza bij uitloop leghennen. Hoewel de kans op aviaire influenza bij uitloop kippen groter is dan bij binnen gehouden kippen, zal de toevoeging van een koppel uitloop leghennen aan de bestaande Nederlandse kippenpopulatie de kans op aviaire influenza bij de laatst genoemde dieren niet of nauwelijks verhogen.

Met vriendelijke groeten,

[REDACTED]

[REDACTED]

DVM, PhD, EBVS® European Specialist in Poultry Veterinary Science

GD - Animal Health  
Arnsbergstraat 7, 7418 EZ Deventer, the Netherlands

[REDACTED]

## **Bijlage 5 Ruimtelijke onderbouwing bijlage 4**

## **Bijlage 4**

**Gebiedsgegevens**

Naam van deze berekening: Vergund 2018

Berekend op: 2019/02/07

10:14:15

Project: XXXXXXXXXX

RD X coördinaat: 215 000

Lengte X: 1000

Aantal Gridpunten X: 10

RD Y coördinaat: 439 600

Breedte Y: 1000

Aantal Gridpunten Y: 10

Berekende ruwheid: 0.406

Eigen ruwheid

Eigen ruwheid: 0.000

Type Berekening: PM10

Rekenjaar: 2018

Soort Berekening: Contour

Toets afstand: n.v.t.

Onderlinge afstand: n.v.t.

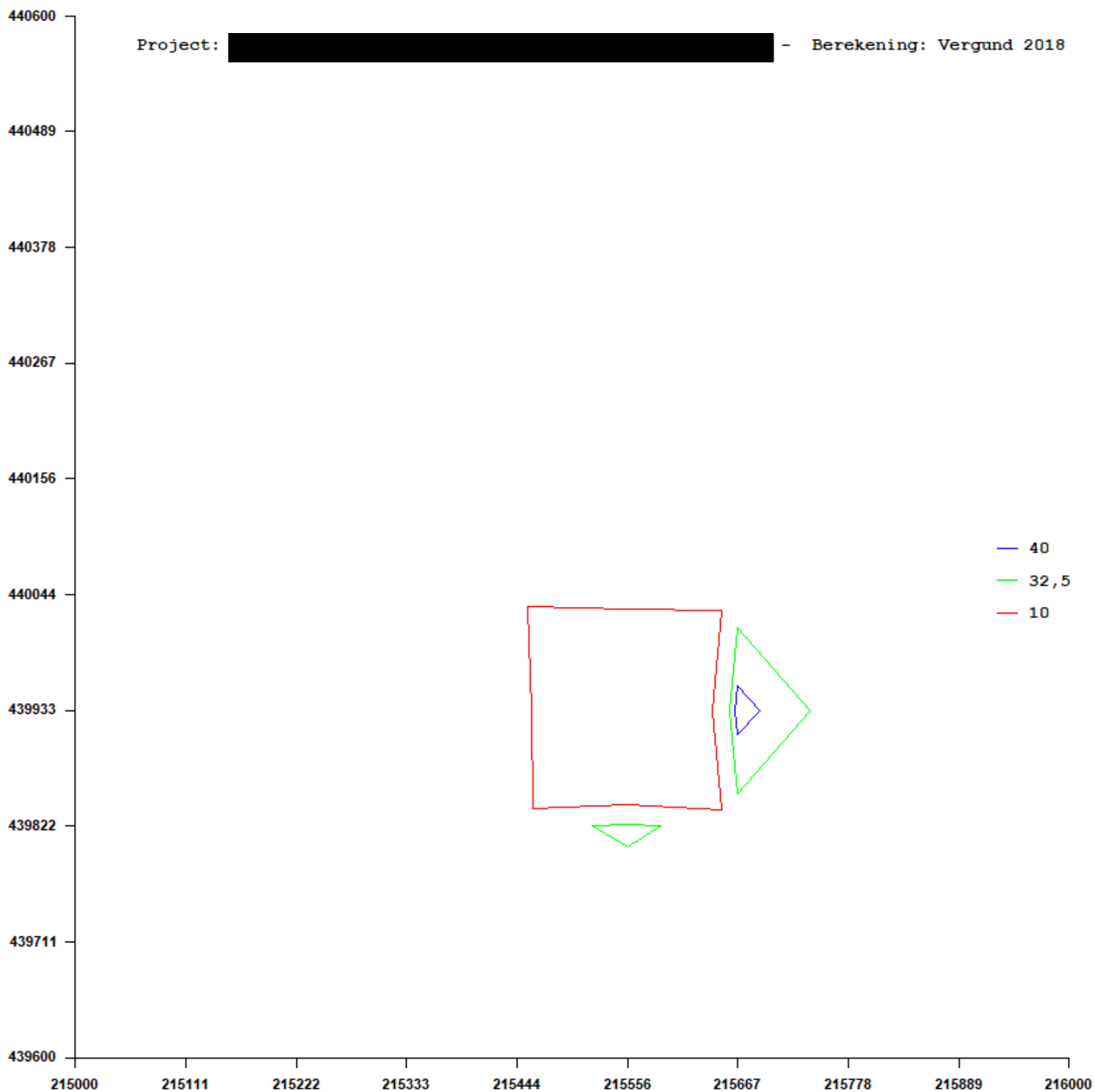
Uitvoer directory: XXXXXXXXXX

<b>Te beschermen object</b>	RD X Coord.	RD Y Coord.	Concentratie	Overschrijding
Naam:	[m]	[m]	[microgram/m3]	[dagen]
Stroombroekweg 5	215 670	440 186	21.99	9.3
Stroombroekweg 2	215 596	440 322	20.25	7.8
Kilderseweg 39	215 510	440 222	20.52	8.1
Oude Kilderseweg 47	215 382	440 286	19.63	7.5
Oude Kilderseweg 51	215 242	440 052	19.78	8.2
Oude Kilderseweg 49	215 292	440 098	19.96	8.4
Oude Kilderseweg 55	215 193	439 901	22.45	11.6
Oude Kilderseweg 57	215 114	439 953	22.14	10.9
Oude Kilderseweg 59	215 043	439 944	22.00	10.5
Stroombroek 2	215 310	439 683	22.98	12.6
Toscane 1	215 302	440 258	19.53	7.7
Toscane 2	215 321	440 287	19.50	7.7
De Gasperilaan 175	215 279	440 267	19.46	7.4
De Gasperilaan 171	215 255	440 276	19.41	7.4

<b>Brongegevens</b>			
Naam : Stal E		Type: AB	
RD X Coord.: 215 587	RD Y Coord.: 439 913	Emissie:	0.46376
hoogte van emissiepunt:	4.00	hoogte van gebouw:	4.6
verticale uittreesnelheid:	4.00	X-coord. zwaartepunt van gebouw:	215 546
diameter van emissiepunt:	3.60	Y-coord. zwaartepunt van gebouw:	439 933
temperatuur van emisstroom:	285.00	lengte van gebouw:	90.60
		breedte van gebouw:	17.00
		orientatie van gebouw:	180.00
Naam : Stal F		Type: AB	
RD X Coord.: 215 576	RD Y Coord.: 439 892	Emissie:	0.04638
hoogte van emissiepunt:	4.00	hoogte van gebouw:	4.6
verticale uittreesnelheid:	4.00	X-coord. zwaartepunt van gebouw:	215 536
diameter van emissiepunt:	3.60	Y-coord. zwaartepunt van gebouw:	439 913
temperatuur van emisstroom:	285.00	lengte van gebouw:	90.60
		breedte van gebouw:	17.00
		orientatie van gebouw:	180.00
Naam : Stal G		Type: AB	
RD X Coord.: 215 540	RD Y Coord.: 439 876	Emissie:	0.11027
hoogte van emissiepunt:	4.00	hoogte van gebouw:	7.5
verticale uittreesnelheid:	0.40	X-coord. zwaartepunt van gebouw:	215 522
diameter van emissiepunt:	4.80	Y-coord. zwaartepunt van gebouw:	439 884
temperatuur van emisstroom:	285.00		



lengte van gebouw: 110.40  
breedte van gebouw: 25.40  
orientatie van gebouw: 180.00



## **Bijlage 6 Ruimtelijke onderbouwing bijlage 5**

**Bijlage 5**

## **NOTITIE AMMONIAKEMISSION UITLOOP PLUIMVEEBEDRIJF KILDERSEWEG 41 DOETINCHEM**

### ***Inleiding / gewenste situatie***

Tomesen Pluimveehouderij is voornemens om de beschikbare weilanden rondom de pluimveehouderij aan de Kilderseweg 41 te Doetinchem in gebruik te nemen als extensieve uitloop voor de legkippen. Binnen de pluimveehouderij worden legkippen gehouden in stallen die zijn van een volieréhuisvesting. Één van de bestaande volieréstallen wordt voorzien van een inpandige wintergarden en daarnaast is het wenselijk om de omliggende weilanden met een omvang van 8,2545 hectare in gebruik te nemen als uitloop. In deze uitloop heeft iedere legkip minimaal 4 m<sup>2</sup> beschikbaar. Deze vorm van uitloop kan worden beschouwd als extensief / welzijnsvriendelijk en de eieren van deze legkippen worden aangeduid als 'biologische / Freiland eieren'. In totaal worden in de betreffende stalruimte en uitloop maximaal 20.636 legkippen gehouden.

Onderhavige beoordeling heeft (formeel) alleen betrekking op de genoemde weilanden / uitloop (= plangebied) en heeft geen betrekking op het houden van dieren / legkippen in de stallen op het erf.

### ***Ammoniakemissie feitelijk gebruik***

In de huidige situatie worden de omliggende gronden sinds jaar en dag gebruikt als grasland voor landbouwdoeleinden. Hierbij is / wordt gras geteeld ten behoeve van de ruwvoerproductie voor landbouwhuisdieren (o.a. melkrundvee). Deze gronden zijn / worden hiertoe bemest met dierlijke mest. Voor het vaststellen van de ammoniakemissie afkomstig van het bemesten van het grasland met dierlijke mest zijn de beschikbare cijfers van 2018 (volledig jaar) als referentie gebruikt.

In 2018 is het grasland tweemaal bemest met dierlijke mest. Tijdens dit jaar is daarnaast geen kunstmest toegepast. De bemesting heeft plaatsgevonden door Loonbedrijf Van Haeren uit Wehl. Hierbij is drijfmest afkomstig van varkens uitgereden met een (gangbare) zodenbemester.

De beide rapportages (incl. analyse op basis van monsternamen) van deze bemesting (conform MINAS/Meststoffenwet) zijn als bijlagen toegevoegd. Uit de rapportages blijkt het volgende:

<b>Aanvoer bemesting 1</b>	30 maart 2018
Hoeveelheid:	98,2 ton mest
Hoeveelheid N/kg	6,69
Totaal hoeveelheid N:	657 kg



<b>Aanvoer bemesting 2</b>	18 juli 2018
Hoeveelheid:	99,4 ton mest
Hoeveelheid N/kg	6,93
Totaal hoeveelheid N:	689 kg

In 2018 is in totaal 197,6 ton drijfmest afkomstig van varkens aangevoerd en aangewend op de betreffende gronden. Uit de betreffende mestboekhouding van 2018 blijkt dat er op het betreffende grasland (8,2545 hectare) in totaal 1.346 kg stikstof is aangevoerd.

Bij de berekening van ammoniakemissie van de drijfmest afkomstig van varkens wordt gebruik gemaakt van de emissiefactor bij het toepassen van een zodenbemester op grasland (bron = *“Ammoniakemissie uit dierlijke mest en kunstmest 2011”*, WUR, mei 2013). De vrijkomende ammoniakemissie uit deze vorm van aanwending bedraagt 19% van de Totaal Ammoniakaal Stikstof (TAN). Van de aangevoerde drijfmest van varkens wordt verondersteld dat van de totale hoeveelheid stikstof (N) deze 64,8% TAN bevat (bron = *“Bemesting Grasland en Voedergewassen”*, WUR, december 2005). Gelet op voornoemde volgt onderstaande berekening van de ammoniakemissie op basis van het feitelijk gebruik:

- Aanvoer: ton drijfmest van varkens
- Totaal N: 1.346 kg stikstof
- TAN (64,8%): 872,2 kg
- Ammoniakemissie (19%): 165,7 kg

De ammoniakemissie op basis van het feitelijke gebruik bedraagt derhalve **165,7 kg** per jaar.

### ***Ammoniakemissie gewenste situatie***

In de gewenste situatie wordt de betreffende uitloop niet meer bemest. Bemesting vindt plaats via de legkippen. Voornoemde (= bemestingsverbod uitloop) is ook als zondig opgenomen in de planregels van het bestemmingsplan.

De legkippen verblijven gelet op de eisen op grond van de KAT/ SKAL vanaf 10 uur in de ochtend tot aan zonsondergang in de buitenuitloop. De dieren zijn gemiddeld gedurende 8 uren per dag buiten in de uitloop aanwezig. Het mesten door de legkippen zal hoofdzakelijk in de stallen plaatsvinden. Immers in de stallen vindt de voer- en waterverstrekking plaats. Uit onderzoek van het WUR (juli 2016, *Inventarisatie van de effecten van uitloop pluimveehouderij op bodem-, water- en luchtkwaliteit*) is gebleken dat ongeveer 5% van de totale jaarlijkse geproduceerde hoeveelheid pluimveemest in de buitenuitloop terecht komt. Uit specifiek onderzoek is daarnaast gebleken, dat de jaarlijkse ammoniakemissie van een (biologische) legkip in de uitloop, die wordt gehuisvest in een stal met volieréhuisvesting en wintergarden, 7,6 g per jaar bedraagt (bron: *Ammoniakemissie en mineralenbelasting op de uitloop van leghennen*, WUR Wageningen, maart 2005, rapport 337).



Op basis van voornoemde bedraagt in de gewenste situatie de jaarlijkse ammoniakemissie, als gevolg van het houden van de legkippen, in de uitloop als volgt:

- 20.636 legkippen / 8,2545 hectare uitloop
- Ammoniakemissie = 7,6 g / legkip / jaar
- Totale ammoniakemissie:  $20.636 \times 7,6 = 156.833,6$  g/jaar
- Jaarlijkse ammoniakemissie uitloop = **156,8 kg**

## CONCLUSIE

De ammoniakemissie op basis van het feitelijke gebruik bedraagt als gevolg van de bemesting van de weilanden 165,7 kg per jaar. In de gewenste situatie bedraagt de jaarlijkse ammoniakemissie afkomstig van de biologische legkippen in de uitloop 156,8 kg. Uit bovenstaande blijkt dat in de gewenste situatie sprake is van een **afname** van ammoniakemissie (- 8,9 kg/jaar).

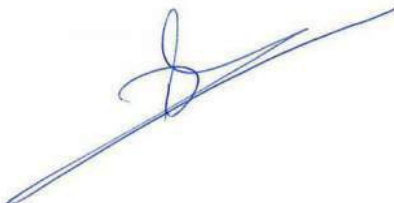
Voornoemde beoordeling van de ammoniakemissie (feitelijk gebruik vs. gewenste situatie) ten behoeve van een ruimtelijk plan is onder meer bevestigd in de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State d.d. 23 maart 2016 (kenmerk 201406796/1/R3).

Indien de beoogde bedrijfsopzet (houden van legkippen en de uitloop van de dieren) in samenhang als één project wordt beschouwd, past deze binnen de gestelde kader van de Wet Natuurbescherming c.q. de verleende vergunning op grond van deze WNB (*d.d. 25 maart 2019/ zaaknummer 2018-013912*).

Op basis van voornoemde kan worden geconcludeerd dat in de gewenste situatie (uitloop biologische legkippen) ten opzichte van het feitelijke gebruik (bemesting grasland) een toename van de ammoniakemissie en derhalve (significante) negatieve gevolgen kunnen worden uitgesloten.

Lichtenvoorde, 1 oktober 2019

VanWestreenen Adviseurs b.v.



Ing. B.H. (Barry) Wopereis

Bijlagen:

- Mestbonnen 2018 + kaart



**Mestonderzoek  
MINAS**
**MTS Tomesen -Meier  
Kilderseweg 41  
7007 GJ Doetinchem**
**Eurofins Agro  
Postbus 170  
NL - 6700 AD Wageningen**

 T monstername: Mathieu Eugelink: 0652002180  
 T klantenservice: 088 876 1006  
 E klantenservice.mest@eurofins-agro.com  
 1 www.eurofins-agro.com

In samenwerking met:


**Onderzoek**      Onderzoek-/ordernummer:  
477814/004335994

 Datum verslag:  
06-04-2018

**Opdrachtgever:**  
vof van Haeren, Loon- en Sloopbedrijf  
Bleeksestr 10, 7031 EL WEHL

**Monster**      Datum mestlevering:  
30-03-2018

 Datum ontvangst Eurofins Agro:  
04-04-2018

 Monster genomen door:  
Derden

 Distributeur:  
201650352  
vof van Haeren  
WEHL

 Afnemer:  
201271374  
MTS Tomesen -Meier  
Doetinchem

Resultaat weergegeven in het product	Eenheid	Resultaat
Stikstof	g N/kg	6,69
Fosfor	g P/kg	1,39 )4
Fosfaat	g P <sub>2</sub> O <sub>5</sub> /kg	3,18
Kalium	g K/kg	--
Kali	g K <sub>2</sub> O/kg	--

)4 : Mediaan van 4 waarnemingen

Transport	Levering
Totale hoeveelheid mest (x 1000 kg)	98,2
Totale hoeveelheid stikstof (kg)	657
Totale hoeveelheid fosfaat (kg)	312

**Toelichting**

De gegevens met betrekking tot de vrachten en hoeveelheden, vindt u op de achterzijde van dit verslag. U kunt een heranalyse aanvragen tot 10 dagen na datum verslag van het eerst uitgevoerde onderzoek. Dit verzoek moet schriftelijk via de vervoerder worden ingediend. Heranalyse is slechts éénmaal mogelijk.

Methode	Q	MEST-OVB + CFA8 cf APOS
Stikstof	Q	MEST-OVB + CFA8 cf APOS
Fosfor	Q	MEST-OVB + CFA8 cf APOS
Fosfaat		P uitgedrukt als P <sub>2</sub> O <sub>5</sub>
Kalium		Em CFA8 (GwNEN6966)
Kali		K uitgedrukt als K <sub>2</sub> O

**Q Methode geaccrediteerd door RvA**

Em: Eigen methode, Gw: Gelijkwaardig aan, Cf: Conform

In het monster zijn alle fosforverbindingen - conform APOS - bepaald als P. In de meststoffenwet wordt echter gerekend alsof de fosforverbindingen aanwezig zijn als P<sub>2</sub>O<sub>5</sub>, en wordt het fosfaat genoemd. Daarom is het P-gehalte omgerekend naar P<sub>2</sub>O<sub>5</sub>, door het te vermenigvuldigen met factor 2,29.

Alle verrichtingen zijn binnen de houdbaarheids termijn tussen monsternamenanalyse uitgevoerd.

De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op het aan Eurofins Agro aangeleverde materiaal.

Dit rapport is vrijgegeven onder verantwoordelijkheid van Ir. A. Merks, Business Unit Manager.  
 Op al onze vormen van dienstverlening zijn onze Algemene Voorwaarden van toepassing.  
 Op verzoek worden deze en/of de specificaties van de analysemethoden toegezonden. Eurofins Agro Testing Wageningen BV stelt zich niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen voortvloeiend uit het gebruik, van door of namens ons verstrekte onderzoeksresultaten en/of adviezen.



Mestonderzoek  
MINAS

MTS Tomesen -Meier  
Kilderseweg 41  
7007 GJ Doetinchem

Eurofins Agro  
Postbus 170  
NL - 6700 AD Wageningen

T monstername: Mathieu Eugelink: 0652002180  
T klantenservice: 088 876 1006  
E klantenservice.mest@eurofins-agro.com  
1 www.eurofins-agro.com

In samenwerking met:



Onderzoek: Onderzoek-/ordernummer: 506825/004418776 Datum verslag: 27-07-2018 Oprichtgever: vof van Haeren, Loon- en Sloopbedrijf Bleeksestr 10, 7031 EL WEHL

Monster: Datum mestlevering: 18-07-2018 Datum ontvangst Eurofins Agro: 19-07-2018 Monster genomen door: Derden

Distributeur: 201650352 vof van Haeren WEHL  
Afnemer: 201271374 MTS Tomesen -Meier Doetinchem

Resultaat weergegeven in het product	Eenheid	Resultaat
Stikstof	g N/kg	6,93
Fosfor	g P/kg	1,32 )4
Fosfaat	g P <sub>2</sub> O <sub>5</sub> /kg	3,02
Kalium	g K/kg	--
Kali	g K <sub>2</sub> O/kg	--

)4 : Mediaan van 4 waarnemingen

Transport	Levering
Totale hoeveelheid mest (x 1000 kg)	99,4
Totale hoeveelheid stikstof (kg)	689
Totale hoeveelheid fosfaat (kg)	300

#### Toelichting

De gegevens met betrekking tot de vrachten en hoeveelheden, vindt u op de achterzijde van dit verslag. U kunt een heranalyse aanvragen tot 10 dagen na datum verslag van het eerst uitgevoerde onderzoek. Dit verzoek moet schriftelijk via de vervoerder worden ingediend. Heranalyse is slechts éénmaal mogelijk.

Methode	Stikstof	Q	MEST-OVB + CFA8 of APOS
Fosfor	Fosfaat	Q	MEST-OVB + CFA8 of APOS
Kalium	Kali		F uitgedrukt als P <sub>2</sub> O <sub>5</sub> Em. CFA8 (GwNEN 6966) K uitgedrukt als K <sub>2</sub> O

Q Methode geaccrediteerd door RvA

Em: Eigen methode Gw Gelijkwaardig aan Cf Conform

In het monster zijn alle fosforverbindingen - conform APOS - bepaald als P. In de meststoffenwet wordt echter gerekend alsof de fosforverbindingen aanwezig zijn als P<sub>2</sub>O<sub>5</sub> en wordt het fosfaat genoemd. Daarom is het P-gehalte omgerekend naar P<sub>2</sub>O<sub>5</sub> door het te vermenigvuldigen met factor 2,29.

Alle verrichtingen zijn binnen de houdbaarheidstermijn tussen monstername en analyse uitgevoerd.

De gerapporteerde resultaten hebben uitsluitend betrekking op het aan Eurofins Agro aangeleverde materiaal.

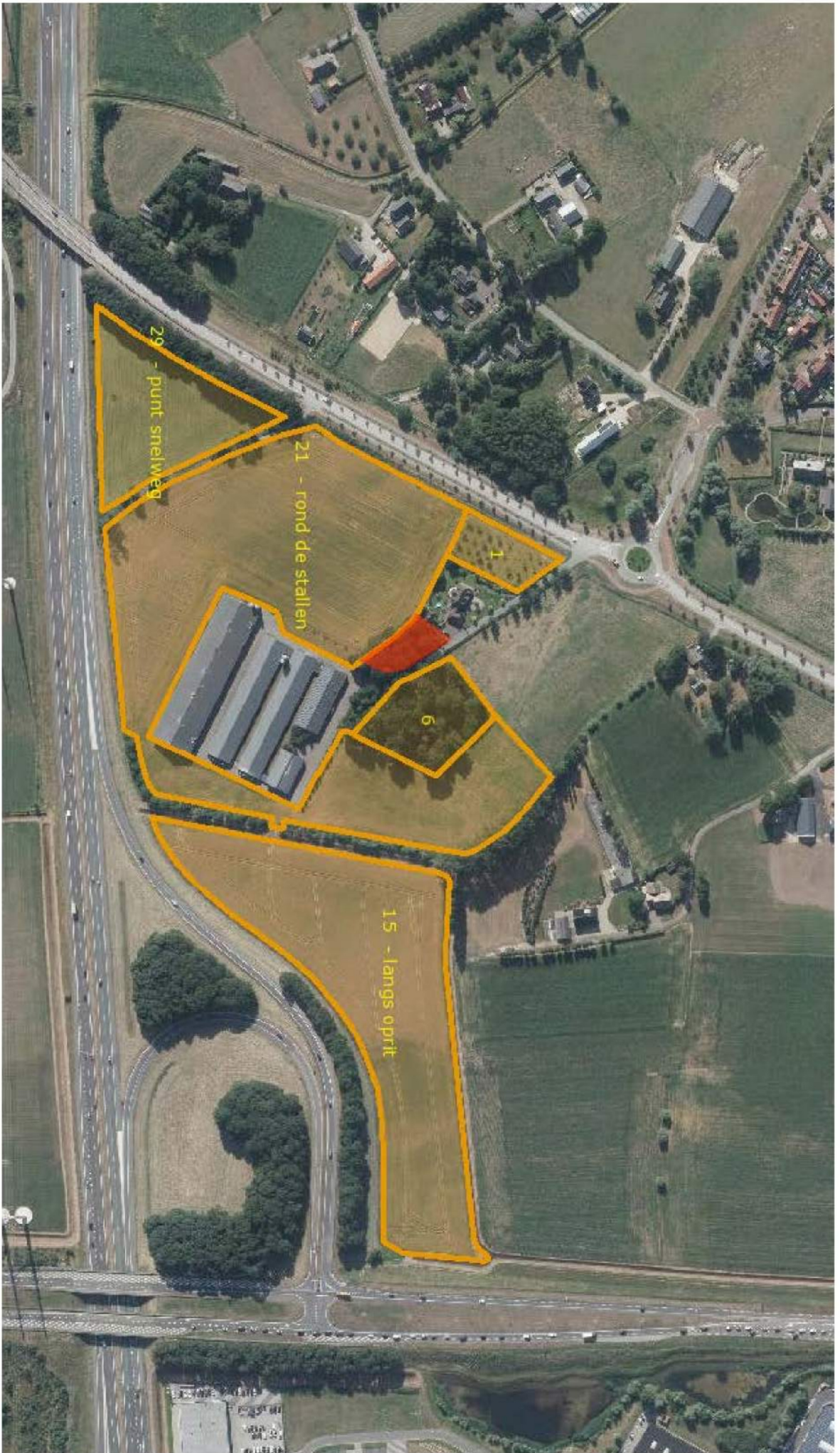
Dit rapport is vrijgegeven onder verantwoordelijkheid van Ir. A. Merks, Business Unit Manager. Op al onze vormen van dienstverlening zijn onze Algemene Voorwaarden van toepassing. Op verzoek worden deze en/of de specificaties van de analysemethoden toegezonden. Eurofins Agro Testing Wageningen BV stelt zich niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen voortvloeiend uit het gebruik, van door of namens ons verstrekte onderzoeksresultaten en/of adviezen.

506825, 27-07-2018

Pagina 1

Eurofins Agro Testing Wageningen BV is ingeschreven in het RvA register voor testlaboratoria zoals nader omschreven in de erkenning onder nr. 1122 voor uitsluitend de monsternemings- en/of de analyse-Methoden





## **Bijlage 7 Ruimtelijke onderbouwing bijlage 6**

## **Bijlage 6**

[REDACTED]  
Kilderseweg 41  
7007 GJ DOETINCHEM

**Verzenddatum:**  
**Zaaknummer:** WRIJVERG-2-97348  
**Uw brief van:** 10-9-2018  
**Onderwerp:** Verlenen watervergunning  
Accepteren melding  
Vergunningverlening  
**Contactpersoon**  
**Telefoon:** 0314-369 783  
**E-mail:** info@wrij.nl  
**Kopie aan:** FOFF, jsch,  
gemeente Doetinchem  
**Bijlage(n):** 1. Watervergunning

Geachte heer [REDACTED],

Op 10-9-2018 hebben wij van u een aanvraag voor een watervergunning ontvangen voor het verlengen van de duiker DR 54930015 en het plaatsen van een hekwerk in de kern- en/of beschermingszone van de watergang de Wijnbergse Loopgraaf met code OIJ28.000. Uw aanvraag hebben wij geregistreerd onder zaak WRIJVERG-2-97348.

#### **Watervergunning**

Wij hebben besloten de door u gevraagde watervergunning te verlenen. Deze treft u aan als bijlage bij deze brief.

#### **Melding start werkzaamheden**

Wij wijzen u expliciet op voorschrift 2.2 en voorschrift 3.1 van deze vergunning. Daarin staat dat u 5 dagen voor aanvang werkzaamheden de start moet melden. Tevens vragen wij de gegevens van de contactperso(o)n(en), die wij kunnen benaderen tijdens de uitvoering.

#### **Informatie**

Voor informatie kunt u contact opnemen met de unit Vergunningverlening en Handhaving, telefoonnummer 0314 – 369 783. Wij zijn bereikbaar op maandag t/m donderdag van 09.00 uur tot 12.00 uur en van 13.00 uur tot 16.00 uur en op vrijdag van 09.00 uur tot 12.00 uur. Voor meer informatie kunt u ook terecht op de website van het waterschap, [www.wrij.nl](http://www.wrij.nl).

Hoogachtend,



[REDACTED]  
manager Vergunningverlening en Handhaving a.i.



**Watervergunning voor het verlengen van de duiker DR 54930015 en het plaatsen van een hekwerk in de kern- en/of beschermingszone van de watergang de Wijnbergse Loopgraaf met code OIJ28.000 door [REDACTED]**

**Inhoudsopgave**

1.	Onderwerp aanvraag	2
2.	Conclusie	2
3.	Besluit	2
4.	Ondertekening	2
5.	Voorschriften	3
6.	Aanvraag	8
6.1.	Samenvatting aanvraag	8
6.2.	Vergunningplichtige activiteiten	8
7.	Toetsing van de aanvraag aan de doelstellingen van het waterbeheer	9
7.1.	Algemene doelstellingen	9
7.2.	Overwegingen voor het uitvoeren van handelingen in een watersysteem of beschermingszone	9
7.3.	Conclusie	10
8.	Procedure en rechtsbescherming	10
8.1.	Procedure	10
8.2.	Rechtsbescherming	11
9.	Mededelingen	12

**Bezoekadres:** Liemersweg 2, 7006 GG Doetinchem | **Postadres:** Postbus 148, 7000 AC Doetinchem  
**Tel.:** 0314-369 369 | **Fax:** 0314-343 258 | **E-mail:** waterschap@wrij.nl | **Internet:** www.wrij.nl | **Bank:** 63.67.57.331

**Swiftadres:** NWABNL2G | **IBAN:** NL68 NWAB 06367573 31 | **BTW nummer:** NL 8054327559B01



### **1. Onderwerp aanvraag**

Het college van dijkgraaf en heemraden van waterschap Rijn en IJssel heeft op 10-9-2018 een aanvraag ontvangen van [REDACTED] Kilderseweg 41, 7007 GJ te DOETINCHEM om een vergunning als bedoeld in hoofdstuk 6 van de Waterwet (Wtw).

De aanvraag betreft het uitvoeren van handelingen in een watersysteem, kern- en beschermingszone, te weten het verlengen van de duiker DR 54930015 en het plaatsen van een hekwerk in de kern- en/of beschermingszone van de watergang de Wijnbergse Loopgraaf met code OIJ28.000 waarvoor op grond van de Waterwet en/of verordening van het waterschap een vergunning is vereist.

### **2. Conclusie**

De in de vergunning opgenomen voorschriften waarborgen dat de te bereiken doelstellingen zoals bedoeld in artikel 2.1 van de Waterwet in voldoende mate worden beschermd. Op grond van de overwegingen bestaan er daarom geen bezwaren tegen het verlenen van de gevraagde vergunning.

### **3. Besluit**

Gelet op de bepalingen van de Waterwet, het Waterbesluit, de Waterregeling, de Algemene wet bestuursrecht, de Keur Waterschap Rijn en IJssel 2009 en de elders in dit besluit vermelde overwegingen besluit het college van dijkgraaf en heemraden van waterschap Rijn en IJssel als volgt:

- de gevraagde vergunning aan [REDACTED] te DOETINCHEM te verlenen voor:
  - het verlengen van de duiker DR 54930015 en het plaatsen van een hekwerk in de kern- en/of beschermingszone van de watergang de Wijnbergse Loopgraaf met code OIJ28.000 waarvoor krachtens verordening van het waterschap vergunning is vereist conform artikel 6.5 sub c van de Waterwet juncto artikel 3.1 lid 1 sub a en c en lid 4 sub a en c van de Keur Waterschap Rijn en IJssel 2009.
- de stukken behorende bij de aanvraag deel uit te laten maken van de vergunning.
- aan de vergunning de in hoofdstuk 5 genoemde voorschriften te verbinden met het oog op de in artikel 2.1 van de Waterwet genoemde doelstellingen.

### **4. Ondertekening**

Hoogachtend,

Het college van dijkgraaf en heemraden  
van Waterschap Rijn en IJssel  
namens dit college,



[REDACTED]  
directeur

## **5. Voorschriften**

### *Voorschrift 1*

#### *Beheer en onderhoud*

1. De onderhoudsverplichting van de vergunde werken ligt bij de aangelande links.
2. De op grond van deze vergunning aanwezige werken moeten doelmatig functioneren en in goede staat van onderhoud verkeren.
3. Het waterschap kan ten aanzien van het beheer en onderhoud van de werken aanvullende eisen stellen. De vergunninghouder is verplicht deze eisen op te volgen.

### *Voorschrift 2*

#### *Contactpersoon*

1. De vergunninghouder moet één of meer personen aanwijzen die in het bijzonder belast is (zijn) met het toezien op de naleving van deze vergunning(voorschriften) en met wie het waterschap (in spoedgevallen, ook buiten kantooruren) overleg kan voeren.
2. De vergunninghouder deelt binnen 5 dagen voor aanvang van de werkzaamheden aan het waterschap de gegevens van degene(n) die is/zijn aangewezen mee: naam, adres, telefoonnummer, emailadres en zaaknummer. Dit kan schriftelijk of per email via [handhaving@wrij.nl](mailto:handhaving@wrij.nl).
3. De vergunninghouder moet eventuele wijzigingen ten opzichte van het voorgaande binnen 14 dagen na de wijziging melden aan het waterschap. Dit kan schriftelijk of per email via [handhaving@wrij.nl](mailto:handhaving@wrij.nl).

### *Voorschrift 3*

#### *Start en einde werkzaamheden / activiteiten*

1. De vergunninghouder moet de startdatum van de werkzaamheden waarvoor vergunning is verleend ten minste 5 werkdagen voor aanvang melden aan de unit Vergunningverlening en Handhaving. Hierbij moet het zaaknummer van deze vergunning (zie briefhoofd) worden vermeld. Dit kan schriftelijk of per email via [handhaving@wrij.nl](mailto:handhaving@wrij.nl).
2. De werkzaamheden moeten, indien dit redelijkerwijs mogelijk is, na aanvang onafgebroken worden voortgezet.
3. De vergunninghouder moet de einddatum van de werkzaamheden waarvoor vergunning is verleend binnen 2 dagen na afloop van de werkzaamheden melden aan de unit Vergunningverlening en Handhaving. De vergunninghouder vermeldt hierbij het zaaknummer van deze vergunning (zie briefhoofd). Dit kan schriftelijk of per email via [handhaving@wrij.nl](mailto:handhaving@wrij.nl).



*Voorschrift 4*  
*Uitvoeringsvoorschriften, algemeen*

1. Het werk moet worden aangelegd conform de gegevens die in de aanvraag voor deze vergunning zijn ingediend.
2. Bij het optreden van nadelige effecten als gevolg van de vergunde activiteiten, kan het waterschap besluiten tot stillegging van de werkzaamheden. Het waterschap kan aanvullende eisen stellen om verdere nadelige effecten te voorkomen. De vergunninghouder is verplicht deze eisen op te volgen.
3. Afwijken van de gegevens die schriftelijk zijn ingediend bij het waterschap is alleen toegestaan als dit schriftelijk door het waterschap is goedgekeurd. Bij afwijking van de gegevens en/of voorschriften zoals deze zijn opgenomen in deze vergunning of in de vergunningaanvraag moet een wijziging van de vergunning worden aangevraagd.
4. Het toepassen van hulpconstructies en/of hulpwerken (bijvoorbeeld bij onvoorziene situaties) is alleen toegestaan na goedkeuring van het waterschap.
5. De voor de uitvoering van de werkzaamheden benodigde materialen mogen niet eerder op de werklocatie worden geplaatst dan op de dag van aanvang van de werkzaamheden.
6. De onderhoudspaden en het oppervlaktewaterlichaam die worden gebruikt voor uitvoering van de werkzaamheden mogen niet worden beschadigd. Wanneer er toch schade ontstaat, moet de vergunninghouder dit zo spoedig mogelijk na uitvoering van de vergunde werkzaamheden in overleg met het waterschap herstellen. Het herstel van de schade moet onder voorwaarden van het waterschap worden uitgevoerd.
7. Binnen 48 uur nadat de werken zijn gerealiseerd, zorgt de vergunninghouder voor het opruimen en afvoeren van alle drijfvuil, afval en alle gebruikte en niet-gebruikte werktuigen, materialen en (hulp)werken.
8. Indien schade niet tijdig is hersteld en/of afval niet binnen de door het waterschap aangegeven termijn is verwijderd, zorgt het waterschap ervoor dat dit alsnog gebeurt. Het waterschap zal de kosten hiervan verhalen op de vergunninghouder.
9. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden moet ter plaatse een (kopie-) exemplaar van zowel de vergunningaanvraag als deze vergunning aanwezig zijn.
10. Gedurende één jaar na schriftelijke gereed melding van de werken en/of de uitgevoerde werkzaamheden is de vergunninghouder verplicht eventuele verzakkingen te herstellen die het gevolg zijn van de (aanleg van de) vergunde werken.
11. De vergunninghouder zorgt dat tijdens de uitvoering van de werken en/of werkzaamheden het door het waterschap uit te voeren onderhoud aan het oppervlaktewaterlichaam of waterstaatswerk mogelijk blijft.
12. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden mag de doorstroming van het oppervlaktewaterlichaam en/of de functie van de beschermingszone niet worden belemmerd.

13. Indien waterstaatswerken (bijv. het profiel oppervlaktewaterlichaam, taluds, etc.) als gevolg van de uitvoering van de werkzaamheden zijn gewijzigd, moet de vergunninghouder na uitvoering van de werkzaamheden deze (behoudens de vergunde werken) in de oorspronkelijke staat terugbrengen.
14. Op de onderhoudspaden mag niet met voertuigen worden gereden of geparkeerd, tenzij het waterschap daarvoor toestemming heeft gegeven.

#### *Voorschrift 5*

##### *Calamiteiten en/of bijzondere omstandigheden*

1. De vergunninghouder moet redelijkerwijs alle mogelijke maatregelen treffen om te voorkomen dat het waterschap en/of derden schade lijdt/lijden als gevolg van:
  - het gebruik van deze vergunning;
  - een eventuele calamiteit of bijzondere omstandigheid.
2. De vergunninghouder moet schade aan waterstaatkundige voorzieningen en/of verstoring van de waterhuishouding als gevolg van zijn handelen direct (alle dagen, ook buiten kantooruren) melden aan de unit Vergunningverlening en Handhaving via het telefoonnummer 0314 - 369 369.
3. Indien zich een calamiteit of bijzondere omstandigheid voordoet waardoor nadelige gevolgen voor het oppervlaktewaterlichaam of waterstaatswerken zijn ontstaan of dreigen te ontstaan, treft de vergunninghouder onmiddellijk de maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verlangd. Het doel van deze maatregelen is nadelige gevolgen voor het oppervlaktewaterlichaam of waterstaatswerk te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. De vergunninghouder moet eventuele aanwijzingen van het waterschap direct opvolgen.
4. Wanneer door de werkzaamheden of het gebruik van het werk schade ontstaat of dreigt te ontstaan aan het oppervlaktewaterlichaam en/of het waterstaatswerk, moet de vergunninghouder direct beginnen en onafgebroken voortgaan om de schade te voorkomen of te herstellen.

#### *Voorschrift 6*

##### *Beëindiging gebruik vergunde werk(en)*

1. Indien de werken waarvoor vergunning is verleend hun functie hebben verloren en aldus niet meer worden gebruikt, stelt de vergunninghouder het waterschap daarvan zo spoedig mogelijk in kennis. Dit kan schriftelijk of per email via [handhaving@wrij.nl](mailto:handhaving@wrij.nl).
2. De vergunninghouder moet ten behoeve van het verwijderen van de werken een melding op grond van de Algemene regel *Het verwijderen van kunstwerken, werken, objecten en/of beplanting uit de kern- en beschermingszone van watergangen* indienen bij het waterschap.

#### *Voorschrift 7*

##### *Rechtsopvolging*

1. Deze vergunning geldt tevens voor de rechtsopvolgers van de vergunninghouder, tenzij bij de vergunning anders is bepaald.

2. De rechtsoopvolger van de vergunninghouder moet binnen 4 weken nadat de vergunning voor hem is gaan gelden, daarvan mededeling doen aan de unit Vergunningverlening en Handhaving. Dit kan schriftelijk of per email via [handhaving@wrij.nl](mailto:handhaving@wrij.nl).

**Voorschrift 8**  
**Adreswijziging**

1. De vergunninghouder moet een adreswijziging binnen 12 weken aan het waterschap melden. Dit kan schriftelijk of per email via [handhaving@wrij.nl](mailto:handhaving@wrij.nl).

**Voorschrift 9**  
**Dammen met duikers**

1. De dam en duiker moeten aan de volgende maatvoering voldoen:

Onderdeel	Beschrijving / maatvoering
type duiker	rond
totale lengte van de duiker	18,0 meter
inwendige doorsnede duiker	0,7 meter
binnenonderkant van de duiker (BOK)	10,41 meter +NAP
uitsteeklengte duiker buiten dam	0,3 meter
taludhelling dam	Minimaal 1 : 1
afwerking dam	stapelzoden

2. De vergunninghouder moet voor aanleg van de dam (met duiker) het oppervlaktewaterlichaam uitbaggeren tot de vaste waterbodem. Als referentie geldt hierbij het profiel zoals vastgelegd in de legger.
3. De vergunninghouder moet het oppervlaktewaterlichaam aan weerszijden van de nieuwe dam (met duiker) over een lengte van 10 meter eenmalig schoonmaken.
4. De dam (met duiker) moeten zodanig worden aangelegd dat verzakking en/of vervorming niet kunnen optreden.
5. De vergunninghouder zorgt dat de duiker altijd toegankelijk is voor het door het waterschap uit te voeren onderhoud.
6. De vergunninghouder moet de verbindingen tussen de afzonderlijke duikerelementen van een waterdichte afdichting voorzien, zoals een rubber ring of moffenkit.
7. Bij ingegraven werkpaden ter plaatse van de dam met duiker worden deze opgehoogd met schone grond en onder een helling van maximaal 1:10 vloeiend aangesloten op de gronddam met duiker.

*Voorschrift 10*

*Voorschrift hekwerk parallel aan watergang*

1. De vergunninghouder voert het hekwerk wordt uit zoals is omschreven en aangegeven op de tekening behorende bij de aanvraag.
2. De vergunninghouder plaatst het hekwerk parallel aan de watergang. Ter plaatse van de kruising van het hekwerk met het onderhoudspad wordt het hekwerk ten behoeve van het passeren met onderhoudsmaterieel voorzien van poorten zonder slot met een minimale doorgangsbreedte van 2,5 meter.
3. De vergunninghouder zorgt ervoor dat minimaal 2,5 m vanuit de insteek (kernzone) vrij blijft van het hekwerk.
4. De vergunninghouder verwijdert alle vrijkomende materialen en/of voert deze af.
5. De vergunninghouder houdt het hekwerk in goede staat.

## **6. Aanvraag**

### **6.1. Samenvatting aanvraag**

De aanvraag betreft het verlengen van de duiker DR 54930015 en het plaatsen van een hekwerk in de kern- en/of beschermingszone van de watergang de Wijnbergse Loopgraaf met code OIJ28.000

Aanvrager heeft een pluimveebedrijf met vrije uitloop kippen. Het kadastraal perceel DTC01 R 93 en het kadastraal perceel DTC01 R 74, beide in eigendom van [REDACTED] worden doorkruist door de Wijnbergse Loopgraaf. De watergang is in beheer van het waterschap. De aanvrager heeft het voornemen beide percelen te gebruiken voor de uitloop voor de kippen. Aan het produceren van vrije uitloop eieren zijn eisen verbonden.

Om eieren als vrije uitloop te kunnen verkopen, dient aanvrager te voldoen aan de KAT (Kontrollierte Alternatieve Tierhaltungsformen) voorwaarden. De nieuwe KAT-handleiding bepaalt in artikel 4.1.5.3 dat de uitloopopeningen naar de vrije uitloop minimaal 2 meter per 1000 kippen moet bedragen. Artikel 4.1.7.2 bepaalt dat bij hindernissen op het uitloopterrein (b.v. beken, sloten of wegen) overgangen toegelaten zijn die de toegang tot verdere delen van het uitloopterrein mogelijk maken. Voor de overgangen is een minimale breedte van 2 meter per 1.000 dieren vereist.

Om het perceel aan de oostzijde van de Wijnbergse Loopgraaf te kunnen gebruiken voor de uitloop van ca. 7.500 kippen moet de doorgang worden uitgebreid van 10 meter naar 18 meter. Daarom wil aanvrager de bestaande dam met duiker van 10 meter verbreden naar 18 meter.

Langs de watergang wordt, buiten het onderhoudspad van het waterschap, een hekwerk geplaatst om te voorkomen dat de kippen in de watergang komen. In het hekwerk wordt ter plaatse van de kruising met de duikers een toegangspoort in het hekwerk geplaatst zodat het onderhoudsmaterieel van het waterschap het hekwerk kan passeren.

### **6.2. Vergunningplichtige activiteiten**

Op grond van artikel 6.5 van de Waterwet is een watervergunning vereist voor het uitvoeren van handelingen in een watersysteem of beschermingszone waarvoor krachtens verordening van het waterschap vergunning is vereist.

Op grond van de Keur van Waterschap Rijn en IJssel 2009 is in dit geval vergunning vereist voor de volgende activiteiten:

- het verrichten van activiteiten in de kernzone van een waterstaatswerk (artikel 3.1, lid 1 van de Keur van Waterschap Rijn en IJssel 2009);
- het verrichten van activiteiten in de beschermingszone van een waterstaatswerk (artikel 3.1, lid 4 van de Keur van Waterschap Rijn en IJssel 2009).

Het college van dijkgraaf en heemraden van het waterschap is bevoegd hiervoor vergunning te verlenen.

## **7. Toetsing van de aanvraag aan de doelstellingen van het waterbeheer**

### **7.1. Algemene doelstellingen**

De Waterwet omschrijft in artikel 2.1 het toetsingskader voor de beslissing op de aanvraag. Dit artikel beschrijft de algemene doelstellingen die richtinggevend zijn bij de uitvoering van het waterbeheer:

- a. voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste;
- b. bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen;
- c. vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

Deze doelstellingen vormen in onderlinge samenhang het toetsingskader bij vergunningverlening. Een vergunning wordt geweigerd indien de aangevraagde werken en/of activiteiten niet verenigbaar zijn met de doelstellingen van het waterbeheer en het niet mogelijk is om de belangen van het waterbeheer voldoende te beschermen door het verbinden van voorschriften of beperkingen aan de vergunning.

De doelstellingen van het waterbeheer zijn geconcretiseerd via normen en beleid ten aanzien van veiligheid, waterkwantiteit, waterkwaliteit en maatschappelijke functievervulling door watersystemen. De uitwerking hiervan vindt plaats in de Waterwet, in aanvullende regelgeving, in water- en beheerplannen op grond van hoofdstuk 4 van de Waterwet en in uitgewerkt beleid van het waterschap.

De vastgestelde normen en het beleid zijn bepalend respectievelijk richtinggevend bij de toetsing of aangevraagde werken en/of activiteiten verenigbaar zijn met de doelstellingen voor het waterbeheer.

De waterhuishoudkundige functies van watergang Wijnbergse Loopgraaf en het hierop afgestemde beheer en onderhoud mogen niet nadelig worden beïnvloed door de aanwezigheid van de werken en/of de uitvoering van de activiteiten. Tevens mogen de aangevraagde werken en/of activiteiten geen nadelige invloed hebben op de bij deze functie(s) behorende doelstellingen zoals die zijn omschreven in het Waterbeheerplan 2016 - 2021 van Waterschap Rijn en IJssel.

### **7.2. Overwegingen voor het uitvoeren van handelingen in een watersysteem of beschermingszone**

#### **Beleid**

De aangevraagde activiteiten zijn getoetst aan:

- hoofdstuk 3, artikel 3.1 lid 1 sub a en c en lid 4 sub a en c van de Keur Waterschap Rijn en IJssel 2009;
- het Waterbeheerplan 2016 - 2021 van Waterschap Rijn en IJssel;
- de beleidsregel behoud van een goede ecologische inrichting van het watersysteem, in werking getreden op 23 februari 2018.

#### **Specifieke overwegingen**

Aanvragen om een vergunning voor activiteiten in of nabij oppervlaktewater worden, voor zover voor de betreffende activiteit geen absoluut verbod geldt, getoetst op:

- de bergingscapaciteit;
- de doorstroomcapaciteit;



- stabiliteit van de taluds;
- de mogelijkheid van doelmatig onderhoud;
- de waterkwaliteit;
- de ecologie.

Bij het nemen van de beslissing hebben wij het volgende overwogen:

De migratie van oever- en waterdieren zal bij een langere duiker minder zijn. De watergang heeft echter geen HEN of SED status en is geen Ecologische Verbindingszone. De watergang is dus niet aangemerkt als een ecologisch belangrijk waterlichaam.

Het waterschap staat in beginsel alleen dammen en duikers toe om de percelen te bereiken en te bewerken, waarbij de omvang en afmetingen passend zijn voor het gewenste gebruik. Dit met het oog op het voorkomen en beperken van de negatieve effecten op de waterkwaliteit, ecologie, bergend vermogen en doelmatig onderhoud. Zoals in de aanvraag aangegeven dient de oversteek van de watergang 18 meter te zijn om te voldoen aan de richtlijn om eieren als vrije uitloop te mogen verkopen. Omdat de dam met duiker de afmeting heeft die passend is bij het gewenste gebruik, wordt de dam met duiker vergund.

Doordat in het hekwerk toegangspoorten voor het passeren met onderhoudsmaterieel worden geplaatst heeft het plaatsen van het hekwerk geen gevolgen voor het efficiënt en effectief uitvoeren van het onderhoud.

Het waterschap kan om bovenstaande redenen in dit specifieke geval instemmen met het verlengen van de duiker en het plaatsen van het hekwerk langs de watergang.

### **Belangenafweging**

- Het belang van de aanvrager bij het verkrijgen van een vergunning is afgewogen tegen de waterhuishoudkundige belangen die door de Keur Waterschap Rijn en IJssel 2009 worden beschermd.
- Uit de belangenafweging is gebleken dat bij honorering van de aanvraag, met inachtneming van de aan dit besluit verbonden voorschriften, de zorg voor de waterhuishouding en de waterkering voldoende wordt gewaarborgd.

### **7.3. Conclusie**

Het belang van de aanvrager bij het verkrijgen van een vergunning is afgewogen tegen de waterhuishoudkundige belangen die door de Waterwet en de Keur van Waterschap Rijn en IJssel 2009 worden beschermd.

De in de vergunning opgenomen voorschriften waarborgen dat de doelstellingen van het waterbeheer voldoende worden beschermd. Op grond van de overwegingen bestaan er geen bezwaren tegen het verlenen van de gevraagde vergunning.

## **8. Procedure en rechtsbescherming**

### **8.1. Procedure**

Op 10-9-2018 hebben wij van u een aanvraag voor een watervergunning ontvangen voor het verlengen van de duiker DR 54930015 en het plaatsen van een hekwerk in de kern- en/of beschermingszone van de watergang de Wijnbergse Loopgraaf met code OIJ28.000. Uw aanvraag is bij ons geregistreerd onder zaaknummer WRIJVERG-2-97348.

De aanvraag bestaat uit de volgende stukken:

- aanvraag d.d. 6-9-2018, incl. 2 bijlagen.

Op 18 september heeft telefonische afstemming plaatsgevonden met de aanvrager over hoe het hekwerk over de duiker en de kruisend met de onderhoudspaden wordt gerealiseerd. Door de aanvrager is aangegeven dat in overleg met medewerkers van het waterschap een draaihek wordt geplaatst zonder sloten dat eenvoudig is te openen voor het passeren ten behoeve van het onderhoud aan e watergang.

De voorbereiding van deze vergunning op grond van de Waterwet heeft plaatsgevonden conform het gestelde in afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

## **8.2. Rechtsbescherming**

### **I. Bezwaarclausule**

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht kunnen belanghebbenden, gedurende een periode van zes weken vanaf de dag na bekendmaking, tegen deze vergunning een bezwaarschrift indienen.

Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en bevat tenminste:

- a. de naam en het adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht (bijv. de vermelding van de datum en het zaaknummer van het besluit);
- d. de motivering van het bezwaar.

Het bezwaarschrift moet worden gericht aan het college van dijkgraaf en heemraden van het Waterschap Rijn en IJssel, Postbus 148, 7000 AC Doetinchem.

### **II. Voorlopige voorziening**

De vergunning treedt in werking na bekendmaking. Op grond van artikel 6:16 van de Algemene wet bestuursrecht schorst het bezwaar de werking van dit besluit niet. Gelet hierop kan, indien tegen dit besluit bezwaar wordt aangetekend, gedurende de bezwaartermijn tevens een verzoek om een voorlopige voorziening worden ingediend.

Het verzoekschrift dient te zijn ondertekend en bevat tenminste:

- a. de naam en het adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het verzoek is gericht (bijv. onder vermelding van de datum en het zaaknummer van het besluit);
- d. de motivering van het verzoek;
- e. een afschrift van het ingediende bezwaarschrift.

Het verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening moet worden gericht aan de afdeling Bestuursrecht van rechtbank Gelderland te Arnhem. Voor het treffen van een voorlopige voorziening is eveneens een griffierecht verschuldigd.

Wij verzoeken u vriendelijk om een afschrift van het verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening toe te zenden aan het Waterschap Rijn en IJssel, Postbus 148, 7000 AC Doetinchem.



## **9. Mededelingen**

- I. Waterschap Rijn en IJssel verleent alleen een vergunning in het kader van het waterbeheer. U dient er rekening mee te houden dat er voor de handelingen waarop deze vergunning betrekking heeft, mogelijk een vergunning, melding, ontheffing of toestemming van bijvoorbeeld de gemeente, een andere overheidsinstantie of een grondeigenaar vereist is. Denkt u daarbij aan de Wet natuurbescherming, een Algemene Plaatselijke Verordening, een bestemmingsplan, bouwvergunning, beschermd stads- en dorpsgezicht etc. Wij adviseren u dan ook contact op te nemen met uw gemeente.
- II. Het hebben van deze vergunning ontslaat de vergunninghouder niet van de verplichting om de redelijkerwijs mogelijke maatregelen te treffen om te voorkomen dat derden of de Staat schade lijden als gevolg van het gebruik maken van deze vergunning.
- III. Het gebruik van eigendommen van het waterschap gebeurt op eigen risico. Het waterschap draagt geen enkele aansprakelijkheid bij ontstane schade, vermissing, persoonlijk letsel, ongeval en dergelijke als gevolg van het gebruik van de eigendommen van het waterschap.
- IV. Deze vergunning ziet niet op het wijzigen of verwijderen van aangebrachte werken. Bij wijziging of verwijdering van de werken, moet wederom een melding op grond van de Algemene regel *Verwijderen werken* worden ingediend.
- V. Indien u bouwstoffen, grond- en of baggerspecie toepast, dan moet u dit melden via het Meldpunt bodemkwaliteit (<https://www.meldpuntbodemkwaliteit.nl>). Dit geldt ook bij grondverplaatsing op hetzelfde of het aangrenzende perceel. Wij wijzen u erop dat het toe te passen materiaal minimaal moet voldoen aan de kwaliteit van de ontvangende waterbodem.

### **Afschrift beschikking**

Een afschrift van deze beschikking is gezonden aan:

- het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Doetinchem, Postbus 9020, 7000 HA Doetinchem.

## **Bijlage 8 Ruimtelijke onderbouwing bijlage 7**

## **Bijlage 7**

## Verslag Bijeenkomst 22 februari

Op 22 februari hebben wij van 18.00 tot 20.00 uur een inloop georganiseerd voor de omwonenden van ons bedrijf. Enerzijds om te laten zien wat wij doen en anderzijds om de tekening behorende bij de bestemmingsplan wijziging te laten zien.

We hebben in een straal van 250 meter rond ons bedrijf huis aan huis (bijgevoegde) uitnodiging verspreid.

Te weten:

- 1) gehele oud Kilderseweg
- 2) Kilderseweg
- 3) Stroombroekweg
- 4) Gasperilaan tot aan Saksen
- 5) Saksen tot aan Toscane
- 6) Toscane

Daarnaast hebben we bij de automaat een uitnodiging opgehangen, hebben we via onze facebookpagina Tomesen Pluimveehouderij 7781 personen bereikt en hebben we er voor gezorgd dat Doetinchem leeft en diverse andere pagina's het bericht hebben gedeeld.

De opkomst op deze avond was 10 huishoudens! Stuk voor stuk erg geïnteresseerd en betrokken!

Er waren wat vragen van direct omwonenden over het gevaar van vliegen, aangegeven dat kippen juist op zoek zijn naar wormpjes en maden in de uitloop! We hebben aangegeven dat er geen verhoogde kans op vliegen is door de uitloop, en dat in de stallen dagelijks de mest wordt verwijderd en gedroogd. Als het vocht in de mest weg is kunnen maden niet tot ontwikkeling komen.

Naar aanleiding van vragen over geur en stof hebben we aangegeven dat we op ons bedrijf met ruim 20.000 dieren in capaciteit terug gaan, dat hiermee dierenwelzijn wordt vergroot maar dat ook de omgeving hierbij is gebaat. Doordat er minder dieren zijn ontstaat er ook minder geur en stof (normen).

Verder hebben we gemerkt dat omwonenden enthousiast reageren op ons voornemen en wensen ze ons veel succes met de ontwikkelingen

### Bijlage's

- 1) Uitnodiging
- 2) presentielijst



Geachte Buren en Geïnteresseerde,

[REDACTED]  
Kilderseweg 41  
7007 GJ Doetinchem  
[REDACTED]

Op 16 april 2018 hebben wij een aanvraag voor bouwen en een milieuneutrale wijziging gedaan. Bij het onderdeel bouwen is de wijziging van de zijgevel van de stal aangevraagd, hiervan is door de gemeente Doetinchem op 3 mei 2018 aangegeven dat dit vergunningsvrij is. Door de Omgevingsdienst Achterhoek is op 10 juli 2018 besloten om vergunning te verlenen voor het milieudeel.

Hierna hebben we niet stil gezeten en is de stal verbouwd voor een meer diervriendelijke manier van kippen houden. Een onderdeel daarvan is dat we de kippen ook naar buiten willen laten gaan.

Daarom hebben we op 27 november 2018 een verzoek gedaan aan de gemeente om bestemmingsplanherziening. Op 15 januari 2019 heeft het college besloten om in principe en onder voorwaarden medewerking te verlenen. Dit omdat het plan inspeelt op de maatschappelijke behoefte voor een beter dierenwelzijn en dit ook minder pluimvee tot gevolg heeft. Hiervoor zijn de benodigde onderzoeken uitgevoerd en is een goede ruimtelijke onderbouwing opgesteld. Als alles compleet en akkoord is wordt een ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd.

Graag nodigen we u uit om deze ruimtelijke onderbouwing te komen bekijken op ons bedrijf. Tevens stellen we u graag in de gelegenheid om alle vragen te stellen die u heeft.

U bent hiervoor van harte welkom op vrijdag 22 februari van 18.00 tot 20.00 uur.

Groeten Familie Tomesen



Naam	Adres	Email	Vragen/opmerkingen
[Redacted]	7053DC #11	[Redacted]	Handstrikke goed idee.
[Redacted]	Oudkildnerweg 46 7007 GL D'Idem	[Redacted]	
[Redacted]	[Redacted] 47e	[Redacted]	Moei duurzaam samen werken in de buurt
[Redacted]	[Redacted]		
[Redacted]	Kilolersseweg 39 [Redacted]		
[Redacted]	Stroomlocoedweg FootGH D'Idem	[Redacted]	Goed anders meten richting. Duurzaam en we wensen jullie veel succes

## **Bijlage 9 Gezondheidsadvies**



## Advies verandering

# Kilderseweg 41 Doetinchem

Mogelijke effecten voor de gezondheid van omwonenden





# 1. Inleiding

Het College van de gemeente Doetinchem heeft het voornemen medewerking te verlenen aan de het veranderen van de gronden om een stal van niet Intensieve Veehouderij naar Intensieve Veehouderij van een pluimveebedrijf aan de Kilderseweg 41 te Doetinchem. De gemeente heeft de GGD gevraagd te adviseren over gezondheidsaspecten.

## 2. Advies

1. De aanpassing van de gronden om de bestaande stallen om te zetten naar het gebruik voor Intensieve Veehouderij zal kunnen voldoen aan wettelijke eisen. Toch zijn in de bestaande en nieuwe situatie gezondheidseffecten van fijnstof en endotoxinen niet uit te sluiten. De GGD adviseert de emissie van fijnstof niet te laten toenemen boven de huidig vergunde waarden en liefst te laten reduceren door in alle stallen een additionele techniek toe te passen (bijv. ionisatie). Emissiebeperking van fijnstof beperkt ook de emissie van endotoxinen. Dit is in lijn met de emissiereductieplicht voor pluimveebedrijven. Er zijn dan geen negatieve effecten te verwachten van de uitbreiding op de luchtwegen van de omwonenden. De GGD begrijpt dat dit bij enkel omzetting van de gronden om de stallen naar Intensieve Veehouderij wettelijk niet van de initiatiefnemer kan worden geëist. Toch pleit de GGD er voor dit bij de initiatiefnemer te verzoeken in het belang van volksgezondheid.
2. Hoewel de geurbelasting voldoet aan de wettelijke eisen en het geurstandpunt van GGD/GHOR Nederland adviseert de GGD om de initiatiefnemer te stimuleren de geuremissie zoveel als mogelijk te beperken.

## 3. Argumenten

- 1.1 Pluimveebedrijven hebben van de veeteeltbedrijven relatief de grootste emissie van fijnstof. Fijnstof is in elke concentratie schadelijk voor de gezondheid. Elke reductie van de emissie betekent daarmee direct gezondheidswinst.
- 1.2 Vanuit het Rijk is het voornemen de fijnstofemissie voor nieuwe stallen te reduceren met 70% **en voor bestaande stallen met 50%** binnen tien jaar. In het voornemen is geen sprake van nieuwe stallen maar wordt de bedrijfsvoering omgezet van binnenlopen naar buitenlopen van legkippen. Deze wijziging geeft geen prikkel tot emissiereductie terwijl de opgave er vanuit het Rijk wel ligt.
- 1.3 Een deel van de endotoxinen komt mee met het fijnstof. Beperking van de fijnstofemissie heeft daarmee ook een emissiebeperkend effect op de endotoxinen.
- 1.4 Een lagere emissie van fijnstof en endotoxinen kan bijdragen aan het vergroten van het draagvlak bij omwonenden.
- 1.5 Uit de VGO onderzoeken uit 2016 en 2017 blijkt dat er ca. 10.8% meer longontsteking te verwachten is binnen een straal van 1.15 km rondom een pluimveebedrijf. Het VGO onderzoek bestrijkt meerdere jaren waarin dit effect steeds aanwezig is. De onderzoeksresultaten lijken een verband aan te geven tussen blootstelling aan fijnstof en endotoxinen enerzijds en een verminderde afweer tegen infectieziekten en veranderingen in de bacteriepopulatie van de bovenste luchtwegen anderzijds. In vervolgonderzoek in 2018 werd dit verband niet meer aangetoond. In vergelijkbaar onderzoek in de VS werd dit zelfde effect gevonden. Door emissiebeperkende maatregelen kan bovengenoemd effect worden tegengegaan. Met de huidige stand van de wetenschap is de ziektelast niet te kwantificeren.  
De GGD verwacht op basis van de laatste uitkomsten van VGO. geen toename van het aantal longontstekingen als gevolg van de omzetting van het gebruik van de gronden om de stallen naar Intensieve Veehouderij.
- 1.6 Er is een verband aangetoond tussen de aanwezigheid van meer dan 15 veebedrijven in een straal van 1 km rond een woning en een mogelijke daling van de longfunctie. In deze situatie zijn er aanzienlijk minder bedrijven aanwezig. Een effect op de longfunctie wordt op basis van deze gegevens daarom niet verwacht wanneer de gronden omgezet worden naar Intensieve Veehouderij.
- 2.1 De geurbelasting neemt op alle beoordeelde adressen af, de berekende waarden van de voorgrondbelasting zijn lager dan de advieswaarde voor de achtergrond belasting van 10 OU<sub>E</sub>/m<sup>3</sup> welke GGD GHOR NL als standpunt heeft vastgesteld.



## 4. Kanttekeningen

- Het verplichten van maatregelen uit oogpunt van gezondheid heeft niet altijd voldoende juridische basis en is vaak alleen toepasbaar als er ook een planologische component aanwezig is. Bij het onzetten van de gronden naar Intesieve Veehouderij is hiervan mogelijk geen sprake.
- Het Rijksvoornemen voor beperking van de fijnstofemissie bij pluimveebedrijven is nog niet vastgelegd in regelgeving.



# Inhoudelijke toelichting

Initiatiefnemer aan de Kilderseweg 41 te Doetinchem, gemeente Doetinchem heeft het voornemen het bedrijf te veranderen. De legkippen die momenteel binnen worden gehouden worden in de nieuwe situatie naar buiten gelaten.

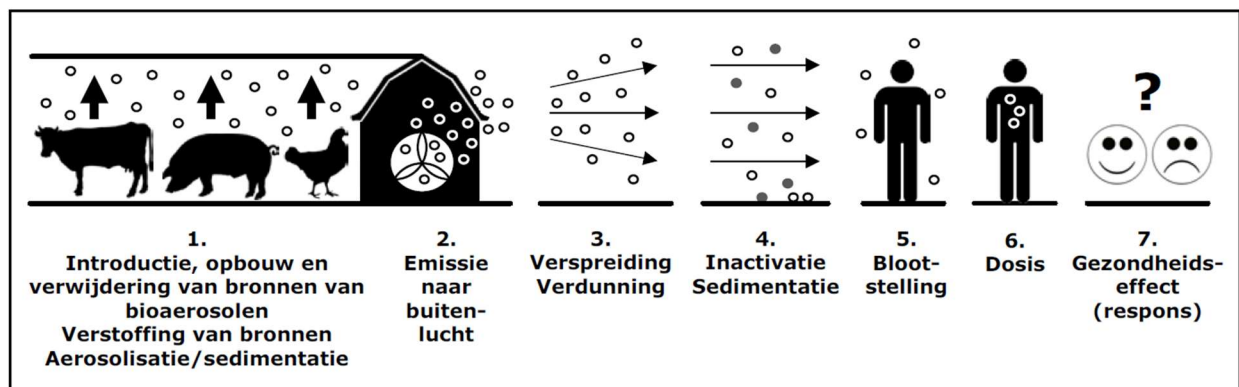
De gemeente heeft de GGD gevraagd te adviseren over mogelijke gevolgen voor de volksgezondheid.

## Omschrijving aanvraag en wijzigingen

De vigerende vergunning is van 31 maart 2009 met aanpassingen op 7 september 2016. Initiatiefnemer heeft in de bestaande vergunde situatie 98.500 legkippen (BWL 2004.09 voliérehuysvesting met mestbanden).

Het betreft een pluimveehouderij met legkippen in alle stallen waarbij de gronden van de meest zuidelijke stal omgezet zouden worden naar Intensieve Veehouderij om hierdoor uitloop vanuit deze stal mogelijk te maken.

In figuur 1 wordt geïllustreerd hoe de productie en verspreiding van diverse stoffen plaatsvindt<sup>1</sup>



Figuur 1

Procesketen van stalemissie (1 en 2) tot gezondheidseffect bij omwonenden (7). In deze keten wordt gesproken over bioaerosolen. Dit zijn stofdeeltjes van organische oorsprong met – in het geval van stallen – o.a. endotoxinen, micro-organismen en dragerschap van antibioticaresistentie in deze deeltjes.

## Situatie

Het plan ligt in het buitengebied van de gemeente Doetinchem, ca. 200 meter ten zuiden van de wijk Doetinchem. Het gebied is een overloopgebied van bebouwing naar agrarisch ten zuiden van de weg A18 en ten westen naar het overwegend agrarisch gebied met recreatieve functies bekend als Wehlse Broeklanden. Er zijn vier stallen aanwezig en een vergunning uit 2009 met aanpassing 2016 voor het houden van legkippen.

<sup>1</sup> Aditionele maatregelen ter vermindering van emissies van bioaerosolen uit stallen, Livestock Research rapport 949 juli 2016





Het bedrijf valt onder de IPPC-richtlijn. Daardoor moet in ieder geval aan de Best Beschikbare Technieken (BBT) worden voldaan. Ook is extra aandacht nodig voor een aantal in de richtlijn genoemde thema's, waaronder de opslag van mest. Op basis van de Wet ammoniak en veehouderij en het Besluit emissiearme huisvesting zijn diverse stalsystemen opgenomen in de Regeling ammoniak en veehouderij (RAV). De genoemde stalsystemen worden geacht te voldoen aan BBT.

## Gezondheidsaspecten

### Geur

Wettelijk is de geurnorm  $3 \text{ OU}_E/\text{m}^3$  in de kom en  $14 \text{ OU}_E/\text{m}^3$  buiten de kom (concentratiegebied). Volgens de plannen neemt de geuremissie af, van  $40.290 \text{ OU}_E/\text{m}^3$  in de nieuwe vergunde situatie naar  $33.490 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ . De geurbelasting voorgrond (bijdrage van het bedrijf bovenop de heersende achtergrondconcentratie) op de dichtstbijzijnde woning is berekend op  $7.7 \text{ OU}_E/\text{m}^3$  op Stroombroekweg 5. Dat is ruim onder de wettelijke waarde die geldt voor het voorgrond in het buitengebied. Daarnaast is deze waarde onder de advieswaarde van  $10 \text{ OU}_E/\text{m}^3$  achtergrondconcentratie welke Vereniging GGD GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen) NL in maart 2016 als standpunt heeft vastgesteld. Wat de voorgrondwaarde in relatie tot de achtergrondconcentratie betekend kan de GGD niet beoordelen omdat de GGD geen gegevens of berekeningen van de achtergrondconcentratie ter beoordeling heeft gekregen

Omdat de GGD niet geïnformeerd is over de achtergrondbelasting kan de 50% regel niet worden beoordeeld.



De Vereniging GGD/GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen) Nederland heeft maart 2016 een standpunt vastgesteld en adviseert voor geur bij woonfuncties niet meer dan 12% geurhinder te accepteren en bij gemengde functies 20%. Dat komt neer op een maximale achtergrondbelasting van 5 OU/m<sup>3</sup> in de kom en 10 OU/m<sup>3</sup> in het agrarisch buitengebied.

Mogelijk ligt de achtergrondbelasting voor een aantal nabij gelegen woningen hoger dan de advieswaarde van de GGD. Nu de geurbelasting na realisatie van de omzetting van de gronden naar Intensive Veehouderij afneemt is in ieder geval wel sprake van een verbetering in geurbelasting.

### **Fijnstof**

De concentratie fijnstof is berekend op 19.24-22.58 µg/m<sup>3</sup> PM<sub>10</sub>. Dit voldoet aan de wettelijke grenswaarden, maar ligt deels boven de WHO richtwaarde van 20 µg/m<sup>3</sup>. De achtergrondconcentratie is bekeken aan de hand van de Grootschalige Concentratiekaart Nederland en bedraagt 18 µg/m<sup>3</sup>. De emissie van het bedrijf draagt daarmee bij aan de fijnstofconcentratie in de omgeving. Voor fijnstof is geen drempelwaarde bekend voor het optreden van gezondheidseffecten. Elke verlaging van de fijnstofconcentratie is daarmee gunstig voor de gezondheid. Ultrafijnstof, zoals roet, is het meest schadelijk omdat dit direct in de longblaasjes terecht kan komen. Stof van veehouderijen is over het algemeen wel grover dan de stofemissie van het verkeer en anders van samenstelling. Het Rijk wil de emissie van fijnstof bij pluimveebedrijven halveren. Er is beleid in voorbereiding voor emissiereductie van 50% bij bestaande stallen in tien jaar. Voor nieuwe stallen geldt nu al een lagere emissie conform Bijlage 2 van de RAV. Voor de bestaande stallen is de vraag hoe het juridisch is geregeld en wat verstandig is om te doen. Mogelijk is te verdedigen dat aan de emissie-eisen uit Bijlage 2 moet worden voldaan. In ieder geval is het advies van de GGD alle stallen te voorzien van een emissiebeperkende techniek, zoals ionisatie. Het is aan het bevoegd gezag om op basis van dit GGD advies te beoordelen of verdergaande eisen dan de wettelijk verplichte en in het kader van deze wijziging juridisch mogelijke voorschriften opgenomen worden.

De GGD kan enkel hierover adviseren maar niet wegen wat het bevoegd gezag in specifieke situatie aan mogelijkheden heeft. Mogelijk is de ondernemer genegen om bovenwettelijke maatregelen te nemen zonder dat hij hiertoe juridisch toe verplicht kan worden.

Het lijkt de GGD zinvol dit te onderzoeken omdat hiermee het draagvlak in de omgeving versterkt kan worden.

Elke vorm van emissiereductie van geur, fijnstof en daarmee endotoxinen geeft gezondheidswinst.

Deze gezondheidswinst staat geheel los van de juridisch afdwingbare mogelijkheden van emissie reducerende maatregelen.

### **Mest**

De mest wordt afgevoerd door toepassing van mestbanden. De GGD heeft geen informatie over de opslag van mest.

### **Geluid**

Voldoet aan normen uit het Activiteitenbesluit.

### **Aviaire influenza**

Belangrijkste zoönose (infectieziekte die is over te dragen van dier op mens) mbt risico's voor de omgeving is aviaire influenza (AI) ofwel vogelgriep. Meestal vinden geen besmettingen plaats van vogel op de mens, maar het kan wel. Daarom is het beter de ziekte zoveel mogelijk te voorkomen. Dat is overigens primair het belang van de ondernemer zelf vanwege economisch verlies bij ruiming.



Om het risico op mutaties van vogelgriep naar een virulente vorm gevaarlijk voor mensen zo laag mogelijk te laten zijn adviseert de GGD zeer strikt varkens en pluimvee op hetzelfde bedrijf te voorkomen. In voorliggende situatie zijn legkippen enkel met een klein aantal zoogkoeien gecombineerd. Dit levert geen verhoging van het risico op mutatie van vogelgriep.

Wel kan worden gesteld dat het wijzigen van binnenloop van legkippen naar buitenloop van legkippen het risico op insleep van vogelgriep uit wilde vogels vergroot.

In het recente verleden zijn in de regio met een straal van een 40 tal kilometers een paar besmettingen met vogelgriep voorgekomen. Het betrof hier voornamelijk laag pathogene vormen van vogelgriep bij wilde en productiepluimvee.

Een recente besmetting van hoog pathogene vogelgriep vond 6 jaar geleden plaats in Lochem op 30 km. afstand van het initiatief. Dit betrof een bedrijf zonder buitenloop.

De kans dat een buitenloop van legkippen met Aviaire Influenza uit wilde vogels besmet raakt is zoals blijkt uit onderzoek van de WUR 8 keer hoger dan de kans op besmetting van een stal met binnenloop.

De GGD vindt het daarom geenszins verstandig en wenselijk vanuit humaan/veterinair oogpunt dat pluimveehouders gesloten stallen open stellen zodat kippen en eenden vrijelijk naar buitengaan.

Het contact met besmettelijke producten zoals uitwerpselen van wilde vogels is deels te voorkomen door overkappen van uitloopgebieden.

Waar dit in de praktijk van kleinschalige uitloop nog te garanderen is kan er in voorliggende situatie vanuit worden gegaan dat de ondernemer dit vanwege het grote oppervalk van de uitloop om kosten niet doet. Als advies geeft de GGD hierbij aan dat het risico op insleep van met AI besmette ontlasting van wilde vogels waarschijnlijk sterk gereduceerd kan worden door een eerste zone om de stallen te overkappen. Kippen zijn niet sterk genegen om lange afstanden door open vlakten en weiden af te leggen vanwege het gevaar op aanvallen van predatoren (roofvogels en andere).

In het voornemen is niet beschreven dat er plannen zijn een overdekte serre/uitloop te creëren. In de praktijk van buitenlopende legkippen worden er regelmatig overdekte serre uitlopen gebouwd om daarmee het risico op insleep van AI te verminderen.

Een aantal Rondeelstallen is met deze voorziening uitgerust.

Hoeveel het risico van 8 keer hogere kans op besmetting van een buitenuitloop door een overdekte serre-uitloop vermindert kan de GGD niet beoordelen. Hiervoor dient onderzoek van veterinaire diensten zoals de GD of de afdeling Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht te worden geraadpleegd. De GGD is vanuit het kader van Volksgezondheid verantwoordelijk voor het attenderen van het bevoegd gezag op een groter risico op insleep van AI omdat dit volksgezondheidseffecten kan hebben.

Deze Volksgezondheidsrisico's zijn tweeledig:

- Bij een besmetting met AI dienen de dieren in het stallencomplex direct te worden afgemaakt hetgeen maatschappelijke onrust met zich meebrengt. Deze maatschappelijke onrust gaat gepaard met stress en angst wat gezondheidseffecten zijn.
- Elke besmetting met AI geeft door mogelijke mutatie een theoretische kans op het ontstaan van een voor mensen gevaarlijke variant. Een voor mensen gevaarlijke variant van vogelgriep is in potentie één van de meest ontwrichtende ziekten die denkbaar is. De kans er op is erg klein maar het effect is Volksgezondheidskundig desastreus.

Voor het initiatief is een groenplan ontwikkeld dat voorziet in plaatsing van bomen waardoor de kippen beschutting ervaren en het landen van wilde vogels wordt verminderd. Dit draagt voor een deel bij aan minder insleep van ontlasting van wilde vogels tijdens het wegvliegen en beschermt deels tegen AI.

De GGD begrijpt dat andere maatschappelijke wensen dan Volksgezondheid buitenloop vragen. Het is aan het bevoegd gezag om verschillende belangen tegenover elkaar af te wegen voorafgaand aan de besluitvorming



## Longfunctie

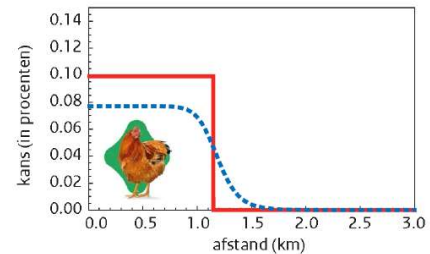
Het aantal bedrijven binnen 1km om het bedrijf is lager dan de in het VGO 1 genoemde 15-17 bedrijven.

Effecten op de vermindering van de longfunctie van bewoners in het gebied lijkt daarmee nihil.

## Longontsteking

Zoals eerder al gemeld bleek uit het VGO onderzoek 2016 en 2017 dat omwonenden in een straal van 1.15km rond pluimveebedrijven een verhoogde kans zouden hebben op longontsteking. Deze effecten waren waargenomen over meerdere jaren. Buiten de 1.15km nam deze extra kans snel af en waren volgens het VGO onderzoek geen effecten meer meetbaar. In het VGO vervolgonderzoek bleek het verband niet aangetoond voor onderzoeksjaren na die van VGO 2016 en 2017.

**De GGD verwacht daarom geen verhoging van het aantal gevallen van longontsteking door de aanpassing.**



Extra kans op longontsteking rond pluimveebedrijven (vgo-2)

Onderzoek heeft aangetoond dat proefdieren die worden blootgesteld aan fijnstof en endotoxines een verminderde afweer tegen infectieziekten hebben en dat er veranderingen optreden in de bacteriepopulatie van de bovenste luchtwegen. Het onderzoek van Smit (*Smit et al 2017*) laat zien dat dit mechanisme waarschijnlijk ook bij omwonenden van pluimveebedrijven optreedt en kan duiden op een biologisch werkingsmechanisme. Er zijn aanwijzingen dat het verhoogde risico niet zozeer te maken heeft met specifieke bacteriën, maar om een verandering in de keelflora. In de memo "Hoger risico longontsteking rondom pluimveebedrijf" van het Kennisplatform veehouderij en humane gezondheid wordt gesteld dat "... het meer voor de hand lijkt te liggen dat de stofdeeltjes bij de pluimveebedrijven, en mogelijk endotoxines of andere bestanddelen van dit stof, de boosdoener zijn achter de longontstekingen".

## Endotoxinen

Endotoxinen zijn celwandresten van bepaalde bacteriën en kunnen tot ontstekingsreacties leiden. Endotoxinen zijn dus geen levende micro-organismen; ze kunnen daarom geen infectieziekten overbrengen. Endotoxinen maken onderdeel uit van fijnstof (PM10), maar zitten ook in het grovere stof.

Tot nog toe is niet direct onderzocht of endotoxinen vanuit veehouderijen effecten hebben op de gezondheid van omwonenden. Wel is bekend dat mensen die op korte afstand wonen van met name pluimveebedrijven, een relatief verhoogde blootstelling kunnen hebben, waarbij effecten te verwachten zijn.

Het gaat dan vooral om de pieken in de blootstelling (over een periode van 4 tot 8 uur). Ook een opeenstapeling van emissies van meerdere veehouderijen kan zorgen voor verhoogde concentraties endotoxinen.

De gezondheidseffecten van endotoxinen zijn uitgebreid onderzocht bij werknemers van veehouderijen. Het inademen van endotoxinen kan leiden tot acute luchtwegklachten en chronische effecten op de luchtwegen (niet-allergische astma en COPD). De Gezondheidsraad heeft in 2012 een advieswaarde opgesteld voor de algemene bevolking van 30 endotoxine units (EU) per m<sup>3</sup>. Deze waarde heeft de Gezondheidsraad afgeleid van de advieswaarde voor werknemers van 90 EU/m<sup>3</sup>, via de standaard onzekerheidsfactor van 3.

Binnen het VGO rapport is nog niet direct onderzocht of longfunctieverandering van bewoners van een gebied met veel veehouderijen samenhangt met de aanwezige concentratie endotoxinen in de lucht. In

het VGO-gebied vindt daarnaar nog een vervolgonderzoek plaats: aan de hand van de resultaten van de metingen op leefniveau en rondom pluimvee- en varkensbedrijven worden verspreiding en blootstelling van endotoxinen gemodelleerd en direct gerelateerd aan gezondheidsgegevens. Op basis van de bestaande kennis over endotoxinen vinden de VGO-onderzoekers het waarschijnlijk, dat longfunctieveranderingen bij omwonenden van veehouderijen samenhangen met de blootstelling aan fijnstof en endotoxinen.

Verhoogde blootstelling lijkt zich te concentreren rond pluimveebedrijven, maar mogelijk dat door aanwezigheid van meerdere veehouderijbedrijven - en dan zijn met name varkensbedrijven relevant - cumulatie optreedt en ook in die situatie verhoogde concentraties op kunnen treden. Daarnaast is niet bekend hoeveel mensen in Nederland mogelijk aan verhoogde concentraties endotoxine blootstaan (*bron: kennisplatform veehouderij en humane gezondheid*).

Overall waar micro-organismen zijn worden endotoxinen gevonden. Micro-organismen groeien ook op planten en komen van nature in de bodem voor. Dit zijn natuurlijke bronnen van endotoxine. Die leiden in de lucht tot een achtergrondniveau aan endotoxinen. Op basis van enkele Nederlandse studies van beperkte omvang en buitenlandse studies bestaat enig inzicht in de endotoxineconcentraties rond veehouderijen. De achtergrondconcentraties zijn zeer laag en bedragen, op incidentele afwijkingen na, minder dan 1 tot enkele eenheden endotoxinen per kubieke meter (EU/m<sup>3</sup>). Wel blijkt uit diverse meet- en modelleringsstudies dat de veehouderij lokaal aanzienlijk kan bijdragen aan een verhoogde endotoxineconcentratie in de lucht. Vooral bij pluimveebedrijven maar ook bij varkensbedrijven worden concentraties gevonden waarbij effecten op de luchtwegen kunnen optreden (meer dan 30 EU/m<sup>3</sup> gedurende 4 tot 8 uur).

Uit de onderzoeken blijkt dat verhoogde concentraties vooral rond pluimveehouderijen kunnen voorkomen, tot 500 meter. Ook tot 250 meter van varkensbedrijven kan het voorkomen dat kortdurende pieken optreden boven de 30 EU/m<sup>3</sup> gedurende 4 tot 8 uur.

In enkele studies zijn metingen gedaan naar endotoxinen. Buiten de stallen zijn de benedenwindse endotoxineconcentraties veelal verhoogd ten opzichte van de bovenwindse concentratie. De afstand tot waar hogere concentraties dan het achtergrondniveau gemeten werden verschilde sterk per type veehouderij. Uit het endotoxinerapport (*Ogink e.a., WUR 2016*) blijkt dat voor endotoxinen met name pluimveebedrijven van belang zijn. Rond varkensbedrijven is het toetsingskader voor geur voldoende beschermend.

### 2.6.1 Endotoxinen

In het rapport Handelingsperspectieven – Endotoxine toetsingskader 1.0 (*BPO 2016*) is een grafiek opgenomen. De geschatte emissie van fijnstof van het initiatief bedraagt 6.403 kg/jaar. Overschrijding van de advieswaarde van 30 EU/m<sup>3</sup> voor endotoxinen van de Gezondheidsraad kan dan plaatsvinden tot ca. 370m van het emissiepunt.



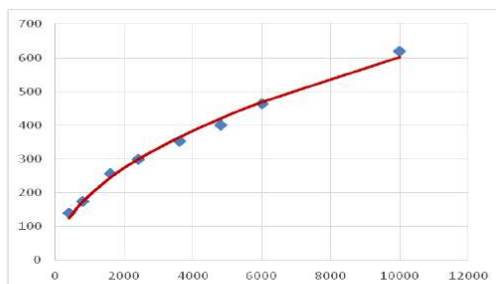


Bovenstaande impliceert dat niet is uit te sluiten dat de concentratie endotoxine een aantal keer per jaar, uitkomt boven de advieswaarde van 30 EU/m<sup>3</sup> op een enkele woning rond het initiatief.

Het risico bestaat in de bestaande situatie ook en neemt af door de afname van fijnstofemissie.

Deze effecten zijn door de GGD niet te kwantificeren.

Lastig is dat voor endotoxinen geen wettelijk toetsingskader is terwijl er wel evidente acute gezondheidseffecten zoals irritatie van het perifere longgebied bij beschreven blootstelling te verwachten is. De longfunctieachteruitgang die steeds opnieuw bij de VGO onderzoeken wordt beschreven wordt deels verklaard door mogelijke blootstelling aan endotoxinen.



Grafiek vleeskuikens: relatie bronsterkte fijnstof (horizontaal in kg/jr) en aan te houden afstand (verticaal in meters) om te voldoen aan de advieswaarde van de Gezondheidsraad van 30 EU/m<sup>3</sup>. Onder de lijn is de afstand kleiner dan de aan te houden afstand, dus een overschrijding van de advieswaarde aan de orde is. Boven de trendlijn is de afstand groter dan de aan te houden afstand, dus is er geen overschrijding van de advieswaarde.

### Diergezondheid

Het betreft gecombineerde binnen- buitenhuisvesting. Door de uitloop kan contact met wilde vogels optreden. Dit kan verschillende dierziekten tot gevolg hebben. De kans op salmonellabesmetting en andere dierziekten neemt toe. Diergezondheid raakt aan Volksgezondheid maar de advisering hierover dient te worden gedaan door veterinaire arts zoals een dierenarts of de Gezondheidsdienst voor Dieren.

Algemeen erkende maatregelen zijn een hygiënesluis, betreding met eigen kleding en schoeisel, ontsmetting vrachtwagens. Grondige reiniging na een ronde. Eén leeftijdsgroep en geen andere diertypen. De GGD begrijpt dat deze maatregelen niet af te dwingen zijn wanneer gronden om stallen een aanduiding Intensieve Veehouderij krijgen en ziet bovenstaande dan ook als een advies aan de initiatiefnemer om hiermee zijn bedrijf te optimaliseren.



## Conclusies en advies

De GGD verwacht dat de geurhinder zal afnemen en dit zal een door afname van hinder verbeterde gezondheid (stress) bij omwonenden geven.

De GGD verwacht door het initiatief geen negatieve effecten ten aanzien van longfunctie en longontsteking. Wel is het mogelijk dat de concentratie aan endotoxines ter plaatse van een enkele woning rond het bedrijf periodiek hoger is dan de advieswaarde van de Gezondheidsraad van 30 EU/m<sup>3</sup>. Dit kan in een situatie en bij daarvoor gevoelige mensen leiden tot tijdelijke luchtwegklachten.

De kans op insleep van aviaire influenza neemt door de verandering aanzienlijk toe. De GGD kan dit risico niet kwantificeren. Kans op mutaties door vermenging varkens en pluimvee influenza acht de GGD klein, omdat er op het bedrijf geen varkens aanwezig zijn. Er is vanuit het bedrijf geen contact met bestaande varkens bedrijven in de buurt.

De concentratie endotoxines hangt samen met de emissie van fijnstof. De fijnstofemissie hangt af van de te houden diersoort. De vergunde fijnstofemissie is lager dan wettelijk toegestaan. Wat dit betekent voor de gemiddelde blootstelling aan en gezondheidseffecten van fijnstof en endotoxines is niet te zeggen. Te verwachten is dat door afname van de mogelijke blootstelling het risico daalt.

Zeker is dat verlaging van de fijnstofemissie zal leiden tot een betere luchtkwaliteit. Het Rijksbeleid is gericht op beperking van de fijnstofemissie van pluimveebedrijven. Het Rijksvoornemen is de emissie van bestaande stallen te reduceren met 50% binnen 10 jaar.

Wellicht is toepassing van een additionele techniek mogelijk (bijv. ionisatie) waardoor er ook bij het houden van legkippen geen toename van de fijnstofemissie is te verwachten. De GGD realiseert zich dat dit beperkt afdwingbaar is bij omzetten van gronden om de stallen naar Intensieve Veehouderij maar overleg met de ondernemer kan om vergroten van draagvlak bij omwonenden en maatschappelijke partijen soms verrassende resultaten opleveren.



